

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT
EESTI KEELE VÕÕRKEELENA ÕPETAJA ÕPPEKAVA

Victoria Toome

EESTI KEELE KUI TEISE KEELE ÕPPEKOMPLEKT FILMISERIAALI „MIKS
MITTE?!“ PÕHJAL

Magistritöö

Juhendaja kaasprofessor Mare Kitsnik

Tartu 2023

Sisukord	
Sissejuhatus	4
1. Teise keele osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamine	7
1.1. Üldmõisted	7
1.2. Kuulamisoskuse õpetamine	9
1.3. Lugemisoskuse õpetamine	11
1.4. Rääkimisoskuse õpetamine	13
1.5. Kirjutamisoskuse õpetamine	14
1.6. Grammatika õpetamine	15
1.7. Sõnavara õpetamine	17
1.8. Osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamisest põhikoolis	18
2. Kaasahaaratus, aktiivsuse ja jõukohasuse olulisus õpetamisel	20
2.1. Kaasahaaratus	20
2.2. Aktiivsus	21
2.3. Jõukohasus	22
2.4. Kaasahaaratus, aktiivsus ja jõukohasus põhikooli eesti keele kui teise keele tundides	23
3. Film teise keele tunnis	25
3.1. Filmi kasutamise eelised ja väljakutsed	25
3.2. Filmi juurde koostatavad ülesanded	28
3.3. Filmide juurde loodud õppematerjalid	29
4. Uurimismaterjal ja -metoodika	33
4.1. Ülesannete komplekti katsetanud õpperühm	33
4.2. Filmi valimine	34
4.3. Ülesannete komplekti koostamine	35
4.4. Ülesannete komplekti katsetamine ja tagasiside kogumine	36
4.5. Tagasiside analüüs	39

4.6. Töö piirangud	39
4.7. Uurimiseetika	40
5. Tulemused	42
5.1. Seriaali osad 1–5	42
5.1.1. Ülesannete loomine seriaali osade 1–5 kohta	42
5.1.2. Õpilaste tagasiside plokkidele 1–5	45
5.1.3. Õpetaja tagasiside plokkidele 1–5	48
5.2. Seriaali osad 6–10	58
5.2.1. Ülesannete loomine seriaali osade 6–10 kohta	58
5.2.2. Õpilaste ja õpetaja tagasiside plokkidele 6–9	61
5.3. Seriaal tervikuna	71
5.3.1. Õpilaste ja õpetaja koondtagasiside seriaalile ja ülesannete komplektile	71
5.3.2. Õpetaja tagasiside õpperühma põhikooli eesti keele kui teise keele eksami tulemuste kohta	79
6. Kokkuvõtlik arutelu	81
Kokkuvõte	91
Kasutatud kirjandus	94
Estonian as a second language learning kit based on the film series "Why not?!". Summary	105
Lisad	109
Lisa 1. Ülesannete komplekt	109
Lisa 2. Õpilaste tagasiside vorm	153
Lisa 3. Õpetajaga läbiviidud esimese intervjuu küsimused	154
Lisa 4. Õpilaste tagasiside vorm kogu seriaalile ja ülesannete komplektile	155
Lisa 5. Õpetajaga läbiviidud teise intervjuu küsimused	156
Lisa 6. Õpilaste vanemate nõusoleku vorm	157

Sissejuhatus

Olen töötanud õpetajana koolis kuus aastat. Oma kogemuse põhjal võin öelda, et tänapäeval on õpetajale üheks suuremaks väljakutseks oma aine õpetamine nii, et õpilased oleks õppimisest haaratud, osaleksid õppeprotsessis aktiivselt ja õppimine oleks tõhus.

Eesti keele kui teise keele õpetamise kvaliteet koolis on väga oluline nii riiklikult kui üksikisiku tasandil. Ilma hea eesti keele oskuseta ei saa muu kodukeelega noored head haridust ega töökohta ning ei saa edukalt Eesti ühiskonda lõimuda. Eesti riigi jaoks on see tõsine probleem, kui meil on suur hulk elanikke, kes riigikeelt ei valda.

Praegu ei ole põhikooli lõpetajate eesti keele kui teise keele tase kahjuks eriti hea. Põhikooli lõpuks on praegu nõutav saavutada B1-tase ehk iseseisva keelekasutaja madalam tase. Statistika näitab, et suur osa põhikooli lõpetajatest ei jõua B1-tasemeni ja viimastel aastatel on tase isegi halvenenud. 2019. aastal lõpetas B1-tasemega 66,9% põhikooli lõpetajatest, aga 2022. aastal ainult 53,5%¹.

Eesti riigi üheks oluliseks eesmärgiks on eestikeelsele õppele üleminek, mis algab 2024/2025. õppeaastal (HNP: 1). Sellega seoses muutub õpilaste eesti keele oskuse tõhus areng senisest veelgi olulisemaks. Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 järgi (HAK 2023) tõuseb lähiaastatel keeleoskuse nõue põhikooli lõpuks eakohase B2-tasemeni. Selle eesmärgi saavutamiseks suureneb eesti keele teise keelena tundide arv juba 2023/2024. õppeaastast² ³. Lisaks tundide arvule on aga kindlasti oluline eesti keele tundides toimuv: kasutatav õppemetoodika, valitud õppematerjalid ja õppetegevused (Gardner 2007; Dörnyei 1994).

Keeli võib õppida eri meetoditega. Tänapäeval on teise keele õppes levinuim kommunikatiivne lähenemine, mis tähendab kõigi keeleliste osaoskuste, grammatika ja sõnavara arendamist autentsete eluliste ja huvitavate tekstide ning rohkete suhtlusülesannete abil (Larsen-Freeman, Anderson 2016; Kingisepp, Sõrmus 2000: 32–

---

¹ <https://eis.ekk.edu.ee/>

² <https://www.hm.ee/>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108032023005>

33). Hea õpetamine peab olema kaasahaarav, aktiivne ja jõukohane (Kitsnik 2020). Põhikooli eesti keele kui teise keele tundides tegeldakse palju põhikooli lõpueksamiks valmistumisega, mis tähendab suures osas eksamitüüpi ülesannete harjutamist. Tegelikku kommunikatiivset õpet, sh rääkimisoskuse tõhusat arendamist ja kommunikatiivset grammatikaõpet on aga liiga vähe. (Kitsnik, Kromberg 2022; Kitsnik, Sooalu 2020; Kitsnik 2018b; Metslang jt 2013) Põhikooli vanema astme õpilased on tihti koolist tüdinud ja demotiveeritud (Kitsnik, Sooalu 2020). Seega on põhikooli eesti keele kui teise keele õppemetoodikal arenguruumi (Kitsnik 2018c).

Kaasahaaravate, aktiivsete ja jõukohaste ülesannete kasutamise positiivset mõju eesti keele õppimise soovile on näidanud oma magistritöodes Hallas (2019), Melnikova (2022) ja Novak (2021). Jelizaveta Novak uuris seejuures ka filmipõhiste ülesannete kasutamist gümnaasiumi eesti keele kui teise keele õppekomplektis „Sõnajalaõis B2.1“ (Kitsnik 2019b). Õpilaste ja õpetajate tagasisidest õppekomplekti katsetamisele kerkisid eriti positiivsena esile noorteseriaali „Nullpunkt“ vaatamine ja selle kohta koostatud kommunikatiivsete, aktiivsete ja mänguliste ülesannete tegemine, millele oli pühendatud kolmandik õpikust.

Põhikooli õpilastele ei olnud seni nii mahukat noortefilmile pühendatud ülesandekomplekti koostatud. Siinse magistritöö eesmärk on luua üheksanda klassi õpilastele filmitemaaline ülesandekomplekt, mis oleks kommunikatiivne, õpilastele huvitav ja jõukohane ning mille järgi saaks tõhusalt eesti keelt õppida ja põhikooli eesti keele kui teise keele eksamiks valmistuda.

Eesmärgist lähtuvalt on püstitatud kaks uurimisküsimust.

1. Kuidas on noorte filmiseriaali põhjal võimalik luua eesti keele kui teise keele ülesannete komplekt, mida saaks kasutada üheksanda klassi tunnis põhiõppematerjalina ning mis aitab õpilastel valmistuda põhikooli eksamiks?
2. Kui huvitav, kerge ja kasulik on noorte filmiseriaali ja selle juurde loodud ülesannete komplekti järgi õppimine üheksanda klassi õpilastele nende endi ja nende õpetaja arvates?

Magistritöö on teoreetilis-rakenduslik. Magistritöö käigus viidi läbi arendusuuring ning loodi õppeülesannete kogu kümneosalise noorteseriaali „Miks mitte?!“ (2018, režissöör

Ergo Kuld, stsenaarist Martin Algus)⁴ juurde. Õppeülesannete kogu katsetati ühe vene õppekeele kooli üheksanda klassi ühe õpperühma õpilastega, kelle õpetajaks ei olnud magistritöö autor ise. Õpilaste ja õpetajate tagasisidet analüüsiti kvantitatiivselt ja kvalitatiivse suunatud sisuanalüüsi abil (Laherand 2008: 290–292).

Magistritöö koosneb sissejuhatausest, kuuest peatükist, kokkuvõttest, kasutatud kirjanduse loetelust, ingliskeelsest kokkuvõttest ja seitsmest lisast. Esimeses peatükis käsitlen teise keele osaoskuste, grammatika ja sõnavara teoreetilisi seisukohti lähtuvalt kommunikatiivsest lähenemisest. Teises peatükis käsitlen kaasahaaravust, aktiivsust ja jõukohasust kui tõhusa õppimise eeldusi. Kolmandas peatükis vaatlen filmi kasutamise võimalusi teise keele õppes. Neljandas peatükis on esitatud uurimismaterjali ja -metoodika kirjeldus ning viiendas peatükis uurimistulemused. Kuuendas peatükis on esitatud vastused magistritöö uurimisküsimustele koos aruteluga. Magistritöö lisas 1 on esitatud loodud õppekomplekt (10 peatükki, 90 ülesannet).

Täna eesti keele õpetajat, kes oli nõus suure osa õppeaastast pühendama loodava õppematerjali katsetamisele ja leidis aega materjalile tagasiside andmiseks. Samuti täna selle õpetaja kooli, kes lubas katsetamise läbi viia; õpilasi, kes töötasid uue materjaliga hästi kaasa ning õpilaste vanemaid, kes usaldasid õpetajat õppetegevuste valikul.

---

⁴ <https://etv.err.ee/miks-mitte>

1. Teise keele osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamine

Osas 1.1 on avatud teise keele õppimise ja õpetamise üldiste mõistete sisu. Osas 1.2 vaadeldakse kuulamisoskuse, osas 1.3 lugemisoskuse, osas 1.4 rääkimisoskuse, osas 1.5 kirjutamisoskuse, osas 1.6 grammatika ja osas 1.7 sõnavara õppimise ja õpetamise põhimõtteid kommunikatiivse lähenemise põhjal ning osas 1.8 keeleliste osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamist põhikooli eesti keele kui teise keele tundides.

1.1. Üldmõisted

Teiseks keeleks (ingl *second language*) nimetatakse keeleteaduses tavaliselt kõiki pärast esimest keelt (ingl *first language*) omandatud keeli (HAR 2014). Mõnikord tehakse vahet teise keele ja võõrkeele (ingl *foreign language*) vahel. Võõrkeeleks peetakse sel juhul keelt, mida õpitakse oma esimese keele keskkonnas (näiteks prantsuse keelt esimese keelena kõnelejad õpivad Prantsusmaal inglise keelt), teiseks keeleks keeleks aga keelt, mida omandatakse vastava keele keskkonnas (näiteks inglise keelt esimese keelena kõnelejad õpivad prantsuse keelt Prantsusmaal) (Gass, Selinker 2008: 7).

Kui esimese keele baasoskuse omandavad (ingl *acquire*) kõik inimesed väikelapsena keelekeskkonnas alateadlikult, siis teist keelt tavaliselt nii õpitakse (ingl *learn*) teadlikult kui ka omandatakse alateadlikult (Krashen 1982: 10). Teist keelt õpetatakse ja õpitakse sageli formaalhariduses: koolis ja keelekursustel (Gass, Selinker 2008: 7). Tavaliselt hakatakse keeli teadlikult õppima koolis alates esimesest kooliastmest (Kikas 2015: 262). Õppimist ja omandamist ei saa alati selgelt eristada, ka teadliku keele õppimise juurde kuulub mingi osana alati alateadlik keele omandamine. Eesti koolides õpivad muu esimese keelega õpilased eesti keelt teise keelena ja samal ajal omandavad nad eesti keelt keelekeskkonnast nii koolis kui ka väljaspool kooli. (Hausenberg jt 2008: 169)

Teise keele oskuse arenemise hindamiseks on loodud Euroopa Keeleõppe Raamdokument (EKR 2007) ja selle sõsarvaäljaanne (EKR 2023). Neis on esitatud keeleoskuse alaoskuste skaalad keeleoskustasemetega (A1–C1) kaudu. A1 ja A2 on algaja keeleoskaja tasemed, B1 ja B2 iseseisva keeleoskaja tasemed ning C1 edasijõudnud

keeleoskaja tase. Skaaladel on kirjeldatud vastava taseme funktsionaalsed oskused ehk tegevused, millega sellel tasemel keeleomandaja toime tuleb. Põhikooli lõpuks peavad õpilased praegu kehtiva õppekava⁵ järgi jõudma B1-tasemeni ehk iseseisva keelekasutaja nõrgema tasemeni. B1-taseme üldise keeleoskuse kirjeldus on järgmine: inimene oskab väljenduda igapäevateemadel (perekond, huvialad, töö, reisimine, päevasündmused), kuigi jutus võib ette tulla takerdusi ja kaudset väljendust ning piiratud sõnavara võib põhjustada kordamist või sõnastusraskusi (B1 madalam tase); inimene oskab keelt piisavalt, et kirjeldada ootamatut olukorda, üsna täpselt selgitada mõtte või probleemi tuuma ja avaldada arvamust abstraktsetel või kultuuriteemadel (nt muusika ja filmid) (B1 kõrgem tase) (EKR 2023). Lähiaastail tõuseb keeleoskuse nõue põhikooli lõpuks eakohase B2-tasemeni ehk iseseisva keelekasutaja kõrgema tasemeni (HAK 2023). B2-taseme üldise keeleoskuse kirjeldus on järgmine: oskab keelt piisavalt, et sõnu otsimata selgesõnaliselt kirjeldada vajalikku, väljendada seisukohti ja esitada mõttekäike, kasutab kohati ka keerukamaid lausekonstruktsioone (B2 madalam tase) (EKR 2023). Siinses magistritöös valminud õppematerjali loomisel on silmas peetud praegu kehtivat põhikooli B1-taseme eksamit.

Keele õpetamine ja õppimine toimuvad alati mingi meetodi ehk õppe-eesmärgi saavutamiseks kasutatava kavakindla tegevusviisi järgi (Krull 2018: 322). Aegade jooksul on võõrkeele ja teise keele õppes olnud kasutusel mitmesuguseid meetodeid. Kaheks kõige tuntumaks ja levinumaks võib pidada alates 16. sajandist kasutusel olnud grammatika-tõlkemeetodit (ingl *grammar-translation method*) ja alates 1960-ndatest aastatest levinud kommunikatiivset lähenemist (ingl *communicative approach*). Grammatika-tõlkemeetodi eesmärgiks on õppetekstide lugemis- ja tõlkimisoskuse arendamine, grammatikareeglite ja sõnavara päheõppimine ning vigade vältimine (Kingisepp, Sõrmus 2000: 10–11) Kommunikatiivse lähenemise korral on eesmärgiks nelja keelelise osaoskuse (lugemise, kuulamise, rääkimise ja kirjutamise tasakaalustatud arendamine), mida toetab grammatika- ja sõnavaraõpe. Keeleõpe põhineb elulistel teemadel ja õppijate huvidel ning rohkem suhtlemisel, kusjuures suhtumine keelevigadesse on neutraalne. (Kingisepp, Sõrmus 2000: 32–33) Tänapäeval on teise keele õppes üldlevinud kommunikatiivne lähenemine, kuid ka grammatika-tõlkemeetod

---

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/131122022017>

on kasutusel. Kommunikatiivne õpe on seejuures nii lai mõiste, et õpetajad võivad selle sisustada küllaltki erinevate õppetegevustega, ka sellistega, mis tegelikult ei vasta kommunikatiivse õppe põhimõtetele (Richards, Rodgers 2001). Järgnevates osades vaatlen keeleliste osaoskuste, grammatika ja sõnavara kommunikatiivse õpetamise peamisi põhimõtteid.

1.2. Kuulamisoskuse õpetamine

Kuulamisoskus on oskus eristada suulisest tekstivoost sõnu, fraase ja lauseid, saada aru nende tähendusest ning mõista nendega edastatud mõtteid (Rost 2011: 1–5). Kuulamisoskus on keeleõppijaile väga oluline mitmel põhjusel. Kuulamine aitab aru saada ümberringi toimuvast ning on koos rääkimisega suhtlemisprotsessi võtmetegur (Renukadevi 2014: 59, 60). Samuti saab keeleõppija kuulamise abil keelelist sisendit, mis aitab areneda hääldusel, intonatsioonil, sõnavaral ja keelekonstruktsioonidel (Eskildsen 2008; Richards 2008). Keelekeskkonnas viibides omandatakse keelt kõigepealt tänu kuulamisele. Eriti hästi saavad sellega hakkama noored õppijad, kellele jäävad kuuldud sõnad ja väljendid kergesti meelde. (Kärtner 2000a: 8, 11)

B1-taseme üldine kuulamisoskus tähendab Euroopa keeleõppe raamdokumendi (EKR 2023) alusel järgmist: inimene mõistab selge ühiskeelse või tuttavas keelevariandis esituse põhipunkte tuttavalt teemal, millega puutub igapäevaselt kokku tööl, koolis, vabal ajal jne, sh lühikesi lugusid (B1 madalam tase); inimene mõistab otsesõnalist faktiteavet igapäevaelu või tööga seotud teemal, tabades nii üldist sõnumit kui ka spetsiifilisi üksikasju, kui see esitatakse selgelt ja üldiselt tuttavas keelevariandis (B1 kõrgem tase) (EKR 2023).

Teise keele õppijaile teevad kuulamise raskeks paljud asjaolud. Esiteks ei saa kuulamisteksti tavaliselt oma soovi järgi peatada ja korduvalt üle kuulata. Teiseks on kuulamisteksti tempo sageli liiga kiire ja õppijad ei suuda sealt sõnu eristada. Kolmandaks ei valda õppijad sageli kuulamisstrateegiaid ehk püüavad igast sõnast aru saada, takerduvad ja kaotavad järje. Samuti raskendab kuulamist rääkijate erinev hääldus, rääkimise selgus, kõnekeelne sõnavara jpm. (Brown 2014)

Kuulamisoskuse kommunikatiivseks õppimiseks peavad õppijad saama kuulata mitmesuguseid elulisi tekstitüüpe, nt teateid, uudiseid, olmevestlusi, reklaame, laule jpm. Tekstide hulgas peaks olema nii monolooge kui mitme inimese vestlusi (McDonough jt 2013). Tekstid peaksid olema võimalikult autentset ehk loodud eluliste suhtluseesmärkide saavutamiseks, mitte spetsiaalselt keeleõppeks (Hausenberg jt 2004). Autentne suuline tekst ei ole ebaloomulikult aeglane ega selge, selles esineb poolikuid lauseid, kordusi, kõnekeelt, pause, täitesõnu, taustahääli jmt. Madalamatel keeleoskustasemetel on autentset kuulamistekstid sageli liiga keerukad. Siis tuleks kasutada autentselaadseid tekste ehk spetsiaalselt õppimise jaoks loodud tasemekohaseid tekste, milles esineb aga parajal määral autentsele tekstile iseloomulikke jooni (Brown 2014; Ur 2007). Samuti saab autentse teksti muuta lihtsamaks sobiva kuulamisülesandega (Kärtner 2000a). Väga oluline on ka kuulamistekstide huvitavus õppijatele, see motiveerib õppima ja sunnib õppijat kuulatavale rohkem keskenduma (Tomlinson 2013: 37–39). Kuulamisteksti muudab tavaliselt huvitavamaks, elulisemaks ja lihtsamaks selle juurde kuuluv video (Kärtner 2000a).

Kuulamist saab jagada eesmärgistatuks ehk mingil eesmärgil kuulamiseks ja eesmärgitamata ehk lihtsalt taustana kuulamiseks. Ka eesmärgitamata kuulamine on keeleoskuse arengule kasulik, sest aitab alateadlikult arendada nii kuulamisoskust kui ka hääldust, intonatsiooni jmt. (Kärtner 2000a: 7) Keeletunnis on kuulamine valdavalt eesmärgistatud ja kuulamistekstide juures kasutatakse kuulamisoskuse arenemise tõhustamiseks ka kuulamisülesandeid. Enne kuulamist saab teha ülesandeid, mis häälestavad õppija teemale, nt rääkida sellel teemal, vaadata pilte, ennustada, mis juhtub jmt. (Richards 2008; Kärtner 2000a: 18–19) Kuulamise ajal võib lõpetada lauseid, valida variante, järjestada pilte vmt. Üldiselt peaks teksti kuulama vähemalt kaks korda. Esimese korra ajal võiks ülesanne olla üldisem ja kergem ja teise korra ajal üksikasjalikum kuulamist nõudev (Richards 2008; Kärtner 2000a: 11, 20–21) Kuulamisjärgsed ülesanded on mõeldud kuuldu analüüsiks, need on tihti seotud teiste osaoskuste arendamisega. Kuulamisülesanded peaksid õpetama ka kuulamisstrateegiaid. (Ur 2007)

Põhikooli B1-taseme lõpueksamil on kuulamisülesanneteks praegu lühitekstide kuulamine ja küsimusele vastava pildi valimine; teksti kuulamine ja väidete õigsuse üle otsustamine, teksti kuulamine ja küsimusele valikvastuste hulgast õige vastuse valimine; teksti kuulamine ja lünkadesse sobiva sõna või numbri kirjutamine (Harno).

1.3. Lugemisoskuse õpetamine

Lugemisoskus on oskus mõista kirjalikul kujul esitatud sõnade, fraaside ja lausete tähendust ning mõista nendega edastatud mõtteid (Mikulecky 2008). Lugemine on keeleõppijaile väga oluline, sest lugemistekstidest saadakse infot, lugemine arendab õppijate teadmisi, silmaringi, mõtlemisoskust ja fantaasiat. Lugemine annab keeleõppijale ka keelelist sisendit, lugemise abil arenevad sõnavara ja keelekonstruktsioonid ning seekaudu ka õppijate rääkimis- ja kirjutamisoskus. (Kärtner 2000b: 7). Lugemisoskuse võib jagada kolmeks tasandiks: elementaarne lugemisoskus (teksti esmasest tähendusest arusaamine), funktsionaalne lugemisoskus (teadlik lugemine) ja kriitiline lugemisoskus (loetu analüüsimine, järelduste tegemine ning hinnangu andmine) (Lerikkanen 2007).

B1-taseme üldine lugemisoskus tähendab Euroopa keeleõppe raamdokumendi alusel järgmist: inimene mõistab otsesõnalisi faktipõhiseid tekste rahuldaval tasemel, kui teema kuulub tema huvivaldkonda (EKR 2023).

Kommunikatiivse lähenemise järgi õppides on lugemisoskuse arendamiseks vaja lugeda palju erisuguseid, huvitavaid ja jõukohaseid tekste. Lugemistekstid peaksid olema eri tüüpi: tarbetekstid, uudised, kuulutused, sotsiaalmeedia postitused, sõnumid, kirjad, reklaamid, artiklid, ilukirjanduslikud tekstid, intervjuud jm (Kärtner 2000b). Ka tänapäevastes teise keele õppematerjalides on kasutusel autentsete või autentselaadsed tekstid (vt nt Kitsnik 2019b, 2020; Palts, Urb 2020). Lugemistekstid peavad olema eakohased ja õppijatele huvitavad ehk ideaalis sellised, mida nad ka väljaspool keeletundi vabatahtlikult loeksid (Kärtner 2000b: 14) Uuringutest on selgunud, et tänapäeva noored loevad erinevate sotsiaalmeedia kanalite postitusi ning eri žanrites noortekirjandust, mille tegelaste elud ja sündmused peegeldavad sarnase vanusega lugejate elu (Hazell 2019). Et lugemisoskus areneks, on eelkõige vaja palju lugeda.

Autentsed tekstid võivad madalamatel keeleoskustasemetel jääda kohati liiga keerukaks ja sellega vähendada lugemismotivatsiooni. Sel juhul saab õppijatele luua autentselaadseid tekste (vt Palts, Urb 2020; Easy uudised⁶) või muuta autentne tekst lihtsamaks hästi läbi mõeldud huvitavate ülesannetega. Svetlana Melnikova on oma magistritöös (2022) näidanud, kuidas huvitavate ja aktiivsete ülesannetega tõusis kaheksanda klassi eesti keele kui teise keele õppijate huvi eestikeelse ilukirjanduse lugemise vastu märgatavalt.

Teksti keerukus sõltub kõige rohkem lugemise eesmärgist ja lugemisviisist (Kärtner 2000b: 24). Seega saab keeletunnis muuta hästi valitud ülesannetega lugemise lihtsamaks. Lugemiseelsete ülesannetega häälestatakse õppijad lugema, selleks võib enne lugemist vastaval teemal vestelda, lugemisteksti sisu ennustada vmt. Lugemisaegsed ülesanded arendavad mitmesuguseid lugemisstrateegiaid ja lugemisviise, nagu üldlugemine, süvalugemine jm. (Kärtner 2000b: 17–23; Uibu, Voltein 2010: 233–237). Õpetama peaks nii ülalt alla lugemisviisi (ingl *top-down*) kui alt üles lugemisviisi (ingl *bottom-up*). Ülalt alla lugemisviisi puhul ei püüta igast sõnast aru saada, vaid loetakse üldiselt ja kasutatakse ka taustateadmisi. Alt üles lugemisviisi puhul püütakse mõnest vajalikust kohast täpsemalt aru saada ja rakendatakse selleks ka lingvistilisi teadmisi. (Mikulecky 2008)

Lugemisjärgseteks ülesanneteks sobivad ühisarutelud loetu üle kaasõppijate ja õpetajaga, tekstiga seotud loovad ülesanded jmt (Uibu, Voltein 2010: 237; Kärtner 2000b: 16–22). Lugemisjärgsed ülesanded aitavad loetu sisu sügavamalt mõista, mh ka kultuurilisest vaatepunktist lähtudes, millest teise keele õppija võib muidu mitte täielikult aru saada (Mikulecky 2008).

Põhikooli B1-taseme lõpueksamil on lugemisülesanneteks praegu teksti lugemine ja selle sisu kohta esitatud valikvastustega küsimustele vastamine, teksti lugemine ja lünkadesse teksti alt sobiva sõna valimine, dialoogi lugemine ja dialoogi ühe osaleja repliikide õigele kohale paigutamine (Harno).

---

⁶ <https://eesti.life/easy-uudised>

1.4. Rääkimisoskuse õpetamine

Rääkimisoskus on oskus luua suulist teksti ning edastada selle kaudu oma mõtteid ja soove (Chaney, Burk 1998: 3). Rääkimine on küllalt spontaanne tegevus, milleks ei ole üldjuhul aega palju ette valmistada (Thornbury 2005). Rääkimine on keeleõppijate arvates küllalt sageli kõige olulisem oskus teise keele omandamisel, sest ilma rääkimisoskuseta ei peeta inimest tavaliselt keeleoskajaks, ükskõik kui heal tasemel on tema teised osaoskused (Renandya, Nguyen 2023).

B1 tasemel keelekasutaja oskab suhteliselt ladusalt, kuid üldsõnaliselt, väljendada oma mõtteid, rääkides huvipakkuvatel teemadel (EKR 2023). Tema hääldus, intonatsioon ja rõhk on üldiselt selged ning kuulaja mõistab teda ilma takistusteta, kuid teis(t)e keel(t)e mõju rõhkudele, intonatsioonile ja/või rütmile võib esineda; väljendusoskus on üldiselt arusaadav, kuigi eksib üksikute häälikute ja võõramate sõnade hääldamisel (EKR 2023).

Rääkimisoskuse arendamiseks peab arendama kommunikatiivset, lingvistilist ja häälduspädevust. Kommunikatiivne pädevus tähendab võimet suhelda erinevates olukordades ja eri teemadel, nii et saavutatakse oma suhtluseesmärgid ja hoitakse kaaslastega häid suhteid (Larsen-Freeman, Anderson 2016). Lingvistiline pädevus tähendab, et inimene oskab kasutada vajalikke keelekonstruktsioone (sõnavara ja grammatika ühendeid) (Eskildsen 2008, Kitsnik 2018b). Häälduspädevus tähendab võimet produtseerida suulist teksti kuulajaile arusaadavalt ja mittehäirivalt (EKR 2023). Rääkimisoskuse arenemiseks peavad õppijad kõigepealt saama piisaval hulgal erisugust võimalikult autentset keelelist sisendit kuulda ja lugeda (Krashen 1982). Samuti peab neil olema piisaval hulgal keelelist väljundit ehk nad peavad saama keelt kasutada erisugustes suhtlusülesannetes. (Swain 1985)

Rääkimisoskuse õpetamise keeletunnis võib jagada kolmeks: uue sõnavara ja lausemudelite kordamine, väljendite kinnistamine ning omandatud sõnavara ja väljendite kasutamine vaba rääkimise ülesannetes (Kärtner 2000c: 10) Kordamisharjutused arendavad hääldustäpsust ja -julgust (Kärtner 2000c: 14–15) Kinnistavad harjutused drillivad rääkimist etteantud mudelite näitel, nt uue dialoogi koostamine näidise järgi, olemasolevate lausete muutmise, äraarvamisega seotud

harjutused jt. (Kärtner 2000c: 17, 18) Vaba rääkimise ülesannetes harjutatakse rääkimist erinevates suhtlussituatsioonides, ilma nõudeta kasutada kindlat sõnavara või keelekonstruktsioone. Samuti on oluline, et nendes ülesannetes peavad õpilased ise vestlust algatama ja juhtima, mitte vastama vaid õpetaja küsimustele (Sato 2015). Need ülesanded arendavad keelelist sujuvust ja ilma selliste ülesannete piisaval hulgal tegemiseta päris rääkimisoskust ei teki (Kitsnik 2019a).

Rääkimisoskuse arenemiseks on väga oluline rääkimise maht. Kui õpetaja suhtleb peamiselt kogu õpperühmaga korraga, siis räägivad temaga ainult aktiivsed ja julged rääkijad, teised saavad aga väga vähe rääkimisvõimalust. Seetõttu on väga oluline kasutada rääkimisoskuse arendamisel ka palju paaris- ja rühmatöid, mille käigus peavad õppijad ka vestluspartnereid vahetama. See aitab kaasa ka hea rühmatunde tekkele, mis aitab vähendada õppijate rääkimisärevust oma väikese sõnavara, keelevigade, isikliku arvamuse avaldamise vajalikkuse vmt tõttu. (Hadfield 2010: 19, 23) Rääkimisülesanded peavad olema ka õppijaile huvitavad, see aitab neid rääkima motiveerida. Üheks heaks võimaluseks rääkimisülesandeid huvitavaks muuta on mängustamine ehk rääkimisülesannetele mänguliste elementide (põnevuse, nalja, liikumise, impro jmt) lisamine (vt Kitsnik, Kingisepp 2021a, 2021b; Kitsnik 2019a, 2019b, 2020).

Põhikooli B1-taseme eksamil on praegu rääkimisülesanneteks piltide kirjeldamine; paarilisega pildi teemal vestlemine; rollikaartidega dialoog, kus klient helistab mõnda ametiasutusse ja küsib etteantud infot. (Harno)

1.5. Kirjutamisoscuse õpetamine

Kirjutamisoscus tähendab oskust luua kirjalikku teksti ning edastada selle kaudu oma mõtteid ja soove. Kirjutaja peab valdama vajalikku sõnavara ja grammatikat, õigekirja ja sobivat registrit ning suutma arusaadavalt ja sujuvalt oma mõtteid vormistada. (Kärtner 2000d: 8) Kirjutamisoscus on oluline, sest suur osa tänapäevasest suhtlusest toimub kirjalikus vormis. Õppijatele ei meeldi kirjutamine eriti, sest see nõuab pingutust ja võtab aega ning ei õnnestu sugugi alati esimese korraga (Kärtner 2000d: 9)

B1-tasemel keeleõppija kirjutab otsesõnalisi seotud tekste erinevatel tuttavatel teemadel, ühendades lühemaid lauseid või lauselõike lihtsa järjendina (EKR 2023).

Kirjutamisoskust saab arendada heade kirjutamisülesannete abil. Igal keeleoskustasemel on tüüpilised tekstid, mida oleks vaja õppida kirjutama. Alguses võivad kirjutamisülesanded olla väga lihtsad ja muutuda järk-järgult keerukamaks. Kirjutamistekstid võib jagada kuude valdkonda: isiklik kirjutamine (nt poenimekiri, blogipostitus), avalik kirjutamine (nt järelepärimiskiri, avaldus), loovkirjutamine (luuletused, jutud), sotsiaalne kirjutamine (nt kutse, sõnum, juhised tuttavale), õppekirjutamine (nt konspekt, essee), institutsionaalne kirjutamine (nt ülevaade, kõne) (McDonough jt 2013: 83). Õppijail on väga kasulik kõigepealt näha vajalikku tüüpi tekste, neid analüüsida ja nendega seotud harjutusi teha (nt järjestada tekstiosid, täiendada lünkadega teksti, sõnastada tekst ümber vmt). Seejärel saavad õppijad hakata proovima ise sarnaseid tekste luua. (Kärtner 2000d: 15–26; Kitsnik 2019b; 2020) Kirjutamisülesanded peaksid olema jõukohased, optimaalse pikkusega, huvitavad ning seostuma varem käsitletud teemadega. Kirjutamisülesanded saab teha huvitavamaks interaktiivsuse, loovkirjutamise ja mängustamisega ning kirjutada võiks ka tunnis, mitte vaid kodutööna. Interaktiivne kirjutamine tähendab, et kirjutatakse kindlale adressaadile, kes kirjutisele ka kuidagi reageerib. (vt Kitsnik, Kingisepp 2021a, 2021b; Kitsnik 2019b; 2020) Kõrgemal keeleoskustasemel on vaja arendada protsessikeskse kirjutamise oskust ehk oskust võtta vastu oma tekstile antavat tagasisidet ning oma teksti mitu korda parandada ja ümber kirjutada (Hint, Jürine 2021).

Põhikooli B1-eksami kirjutamisülesanneteks on praegu ankeedi täitmine lausetega ja sõbrale mingit sündmust kirjeldava kirja kirjutamine (Harno).

1.6. Grammatika õpetamine

Grammatika on keele struktuuri ja vormide kirjeldus ning grammatikaoskus on inimese oskus kasutada keelevorme suulises ja kirjalikus suhtluses (Eslon jt 2019: 28).

Eesti keele grammatikat peetakse sageli keeruliseks ning arvatakse, et selle õppimine võtab palju aega ja suhelda saab alles siis, kui peamised grammatikareeglid ja põhisõnavara on selgeks õpitud. (Krall, Sõrmus 2000: 7–10). Kommunikatiivse

lähenemise järgi saab eesti keeles alustada suhtlemisega juba keeleõppe alguses ning õppida grammatikat järk-järgult ja teiste osaoskustega lõimitult (Kitsnik 2011). Kasutuspõhise lähenemise (ingl *usage-based approach*) järgi ei omanda keeleõppijad eraldi grammatikareegleid ja sõnavara, vaid pigem omandatakse grammatika ja sõnavara ühendeid ehk keelekonstruktsioone (ingl *language constructions*), näiteks *ma ei tea, tule siia*. Õppijad peavad saama omandatavat konstruktsiooni palju kuulda-näha ja ise palju suuliselt ja kirjalikult kasutada proovida, siis omandavad nad selle ja suudavad selle põhjal ise analoogseid konstruktsioone produtseerida. (Ellis 2013; Eskildsen 2008).

B1-taseme grammatikaoskus tähendab Euroopa keeleõppe raamdokumendi alusel järgmist: inimene kasutab tuttavas olukorras üsna õigesti tüüpkeelendeid ja moodustusmalle (B1 madalam tase); inimene kasutab tuttavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki emakeele mõju on märgatav. Tuleb ette vigu, kuid on selge, mida väljendada tahetakse. (B1 kõrgem tase) (EKR 2023) Uuringud näitavad, et B1-tasemel tehakse rohkem grammatika vigu, sest õppija hakkab just sellel tasemel kasutama keelt autonoomsemalt ja loovamalt (Sõnaveebi grammatika; Martin jt 2010).

Kommunikatiivses grammatikaõppes harjutatakse neid konstruktsioone, mis on õppijaile sellel tasemel vajalikud, kuid veaohalikud (Kitsnik, Kromberg 2022; Kitsnik 2011). Kommunikatiivsed grammatikaharjutused on sageli suulised ja neis harjutatakse mingit konstruktsiooni kontekstipõhiselt. Õppijatel lastakse endil grammatika seaduspärasusi avastada ehk kasutatakse induktiivset grammatika seletamise meetodit. (vt nt Kitsnik 2019b, 2020b; Kitsnik 2011) Grammatikaülesanded saavad olla ka huvitavad ja lõbusad, näiteks võib neis kasutada mängustatud elemente (liikumist, mõistatamist, improt, nalja jmt) (Kitsnik, Kingisepp 2021a, 2021b; Kitsnik 2019a).

Põhikooli B1-taseme eksamil on keele struktuuri ülesannetes vaja lugeda teksti ja valida selles olevatesse lünkadesse kolmeste valikute hulgast sõnavaraliselt või grammatiliselt sobiv variant; täiendada lühidialoogi sobivas vormis sõnaga (Harno).

1.7. Sõnavara õpetamine

Sõnavara on ühe keele kasutusse kuuluvad sõnad ja sõnaihendid (Saarso 2000: 14). Sõnade kasutussagedus on väga erisugune, väikest osa sõnu kasutatakse väga sageli ja suurt osa sõnu küllaltki harva. (Zipf 1949) Sõnavara on keele omandamisel väga oluline, sest ilma sõnavarata ei ole keele kasutamine võimalik.

Keele õppimine algab põhisõnavara omandamisest, mis on iga keele vundament (Saarso 2000: 15). B1-taseme sõnavaraoskus tähendab Euroopa keeleõppe raamdokumendi alusel järgmist: inimene kasutab tuttavalt teemal rääkides kohaselt laialdast lihtsat sõnavara (B1 madalam tase); inimene valdab põhisõnavara, kuid teeb märkimisväärseid vigu, kui on vaja väljendada keerukamat mõtet või kui kõneaine ja olukord on võõrad (B1 kõrgem tase). (EKR 2023). Põhisõnavara koosneb kõige sagedamini kasutatavatest sõnadest. Eesti keele põhisõnavara on esitatud eesti keele põhisõnavara sõnastikus, kus on ligikaudu 5000 sagedamini tarvitavat sõna (PSV 2014). Eesti Keele Instituudi keeleportaali Sõnaveebi abil saab samuti B1 sõnavaraga tutvuda ja hinnata tekstide vastavust B1-tasemele. Sõnaveebis on esitatud B1 keeletasemega noore keeleõppija sõnavaras kokku 2499 sõna. (Sõnaveebi sõnavara)

Teist keelt õpetades on oluline teada, kuidas uusi sõnu omandatakse ja osata kasutada seda soodustavaid õppetegevusi. Sõna tundmine sisaldab sõna õigekirja, häälduse, põhitähenduse, semantiliste suhete, vormide, süntaktilise käitumise tundmist (Saarso 2000). Traditsioonilises keeleõppes on olnud levinud uute sõnade loendis esitamine õpikutes, uute sõnade päheõppimine ja selle kontrollimine sõnade kontrolltöödega. Tänapäevase kasutuspõhise lähenemise (ingl *usage-based approach*) järgi ei omanda inimesed eraldi sõnavara ja grammatikareegleid, vaid omandavad keelekonstruktsioone (ingl *language constructions*) ehk sõnade ja grammatika ühendeid, näiteks *mulle meeldib ujuda, ...* (Ellis 2013; Eskildsen 2008)

Kommunikatiivses keeleõppes on sõnavaraga tegelemine mitmekesine. Uute sõnade tähenduse seletamiseks saab kasutada mitmesuguseid võtteid: visuaalseid abivahendeid, ümbersõnastamist (k.a antonüümide ja sünonüümide kasutamist) kehakeelt, otsetõlget jne. (Kikas 2015: 267; PSV 2014; Saarso 2000: 25) Õppijaid tuleks kindlasti suunata kasutama konteksti abi uute sõnade mõistmisel, julgustada

aimama sõnade tähendusi ning õpetada kasutama elektroonilisi abivahendeid (nt Sõnaveeb). Uute sõnade õppimiseks peaks kasutama erisuguseid harjutusi ja ülesandeid, milles sõnu tuleb kasutada mõttekas tekstis. Selleks sobivad nt valikvastustega ülesannete täitmine; küsimuste esitamine, lausete või fraaside moodustamine õpitavaid sõnu kasutades või teksti kirjutamine õpitavaid sõnu kasutades. Tõhusam on õppida sõnavara erinevate kanalite kaudu (kuulates ja hääldades, vaadeldes, lugedes, rääkides, kirjutades). (Saarso 2000: 26–27) Sõnavara saab õpetada tõhusalt ja huvitavalt, kui sõnu õpetatakse funktsionaalselt, eluliselt ja eri seostes ning kasutatakse improvisatsioonilisi ja mängustatud ülesandeid (vt nt Kitsnik 2019b, 2020).

Põhikooli B1-taseme eksamil on keele struktuuri ülesannetes vaja lugeda teksti ja valida selles olevatesse lünkadesse kolmeste valikute hulgast sõnavaraliselt või grammatiliselt sobiv variant; täiendada lühidialoogi sobivas vormis sõnaga (Harno).

1.8. Osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamisest põhikoolis

Keeleliste osaoskuste, grammatika ja sõnavara õpetamist põhikooli eesti keele kui teise keele tundides, ei ole palju uuritud. 2013. aastal tegi Tallinna ülikooli töörühm mahuka uuringu 9.–12. klassi eesti keele kui teise keele ja eestikeelsete ainetundide kohta (Metslang jt 2013). Selle raames vaadeldi eesti keele kui teise keele tunde Eesti eri koolides. Tulemused näitasid, et kõige rohkem tegeldi 9.–12. klassi eesti keele kui teise keele tundides lugemisoskuse õpetamisega. Peamiselt loeti õpikutekste ning lugemisülesanneteks olid loetu ümberjutustamine, loetu kohta esitatud küsimustele vastamine ja loetu kaaslastele tutvustamine. Õpilased soovisid lugeda rohkem autentseid tekste, nt ajaleheartikleid. Kuulamisoskuse õpetamisega tegeldi eesti keele kui teise keele tundides pigem napilt. Peamiselt kuulati tunnis õpetaja ja kaasõpilaste eestikeelset juttu. Kuulamisoskuse arendamiseks kuulati ka mõnesid uudiseid ja laule. Kuulamisülesandeks oli peamiselt kuuldu põhjal lünkteksti lünkade täitmine. Õpilased soovisid kuulamisoskust rohkem arendada, nt vaadata filme, kuulata raadiot ja kuuldemänge ning täita kuulamistekstide kohta huvitavaid ülesandeid. Rääkimisoskust arendati tundides samuti vähe. Peamiselt vastasid õpilased õpetaja küsimustele paari sõna või fraasiga või jutustasid teksti ümber. Pooltes tundides tehti paaristööd või

rühmatööd, kuid õpilased rääkisid sel juhul palju ka vene keeles. Õpilased soovisid teha eesti keele tundides rohkem dialooge, paaristöid ja rollimänge ning harjutada esinemist. Õpetajad aga arvasid, et nad ei jõua tunnis tegeleda kõigi õpilaste rääkimisoskuse arendamisega. Kirjutamisoskuse arendamiseks tehti peamiselt kirjalikke harjutusi või täideti töölehti. Päriskirjutamisoskust arendavaid ülesandeid esines vähe. Õpilased soovisid kirjutada rohkem praktilisi ja loovaid tekste. Grammatikaõpe ei olnud sageli seotud õpitavate teemadega ning kommunikatiivset grammatikaõpet oli vähe. Enamasti seletati keerulisi reegleid ning tehti kirjalikke grammatikaharjutusi. Uusi sõnu tõlgiti, seletati ja täideti nende kohta kirjalikke harjutusi. Suuliselt ja kommunikatiivselt uusi sõnu peaaegu ei harjutatud. (Metslang jt 2013)

Ka RITA-RÄNNE projektis korraldatud eesti keele kui teise keele tunnivaatlused näitasid, et õpilaste eesti keele oskuse kiiremaks arenguks on vajalik eesti keele tundides kasutatava õppemetoodika arendamine. Vaadeldud tundides kasutati palju traditsioonilisi, grammatika-tõlkemeetodil põhinevaid õppetegevusi. Kommunikatiivset õpet, sh rääkimisoskuse arengut võimaldavaid tegevusi oli tundides vähe. Eesti keele tundides kasutatud õppematerjalid olid kohati vananenud. (Kitsnik 2018c).

2. Kaasahaaratuse, aktiivsuse ja jõukohasuse olulisus õpetamisel

Peatükis arutletakse kaasahaaratuse, aktiivsuse ja jõukohasuse, kui tõhusat õpetamist iseloomustavate omaduste üle. Osas 2.1 vaadeldakse kaasahaaratust, osas 2.2 aktiivust, osas 2.3 jõukohasust ning osas 2.4 kaasahaaratust, aktiivsust ja jõukohasust põhikooli senistes eesti keele kui teise keele tundides

2.1. Kaasahaaratus

Õppimise tõhusust mõjutab suurel määral õppijate kaasahaaratus (ingl *involvement*) õppeprotsessist. Kaasahaaratus koosneb motivatsiooni osast ja kognitiivsest osast. Mida suurem on õppija motivatsioon õpitavat materjali omandada ja mida rohkem kognitiivseid protsesse on omandamisega hõivatud, seda suurem on kaasahaaratus ja seda tõhusam on õppimine. (vt Kitsnik 2019a)

Motivatsiooni on seoses teise keele õppega palju uuritud. Motivatsioon võib olla väline (ingl *extrinsic motivation*) või sisemine (ingl *intrinsic motivation*). Väline motivatsioon (kohustus keelt osata, teiste inimeste tunnustus ja julgustus jmt) ei ole nii tõhus keeleõppe motivaator kui sisemine motivatsioon (õpirõõm, loomulik huvi ja uudishimu õpitava keele ja kultuuri vastu, isiklik soov ja vajadus suhelda õpitavas keeles jmt) (Asser, Küppar 2000: 7; Kikas 2015: 54). Motivatsiooni puudumise või vähese motivatsiooni korral on väga raske teist keelt edukalt omandada (Dörnyei, Csizer 1998). Lastel on üldjuhul kõrge õpimotivatsioon (Asser, Küppar 2000: 7). Teismelistel kipub aga õpimotivatsioon sageli kaduma, sest nende tegelik huvidering erineb sageli koolitundide teemakäsitlustest ja õpitegevustest (Kikas 2015: 117).

Monika Sooalu on oma magistritöös (2016) näidanud, et üheksanda klassi õpilaste motivatsioon eesti keele tunnis osaleda on seotud nii õppeteemade ja õppematerjalidega kui ka õpetaja ja rühmakaaslastega. Igavad, peamiselt grammatikale või peamiselt eksamiks ettevalmistusele suunatud ülesanded ning liiga vähe suhtlemisega seotud tegevusi mõjuvad õpilastele demotiveerivalt.

Õppimise haaravamaks muutmisel on oluline õppeteemade huvitavus ja tähenduslikkus õppijate jaoks (Tomlinson 2010). Tähenduslikud teemad ei ole

kunstlikud, vaid on seotud päriseluga ja õppijate tegelike huvidega. Teemat aitab tähenduslikumaks muuta ka selle käsitlemine uudsel või intrigeerival viisil (Brophy 2016). Lisaks teemadele on olulised ka õppetegevused, needki peaksid sarnanema päriselus vajalike tegevustega ning olema haaravad (Brophy 2016). Haaravad ülesanded on tavaliselt elulised, aktiivsed, põnevad, loovad, fantaasiat äratavad, humoorikad, ootamatud ja intrigeerivad (Renandya 2014). Tähenduslikud teemad ja huvitavad ülesanded äratavad õpilaste loomuliku huvi teise keele õppimise vastu, kaasavad õppimisse erinevad kognitiivsed protsessid ning tõstavad õpilaste eneseusku õppimisega toimetuleku suhtes (Kitsnik, Metslang 2015: 209–210).

Haaratust aitavad tõsta ka õppetegevusega kaasnevad positiivsed emotsioonid (Ryan, Deci 2000). Üheks heaks võimaluseks suurendada positiivsete emotsioonide osakaalu on nt mängustamine (ingl *gamification*) ehk ülesannetele mänguliste elementide (suhtlemine, põnevus, ootamatus, loovus, impro, huumor, liikumine jmt) lisamine (Hadfield 2010; Kitsnik 2019a).

2.2. Aktiivsus

Kommunikatiivne keeleõpe põhineb aktiivõppe meetoditel, mis tähendab praktiliste õppetegevuste läbiviimist ning funktsionaalsete õpioskuste omandamist (Salumaa jt 2006: 6; Salumaa jt 2004: 3). Aktiivseks keele omandamiseks on vaja õppijaile pakkuda neid huvitavaid tekste ning hulgaliselt ülesandeid, milles õpilased peavad ise tegutsema, probleeme lahendama ja proovima keelt kasutada elulähedastes situatsioonides. Et arendada vajalikke oskusi mitmekesiselt, peavad ka aktiivõppe tegevused olema erisugused. Aktiivõppe tegevuste hulka kuuluvad näiteks rollimängud, diskussioonid, ajurünnakud, arutelud, intervjuud, mõistatuste lahendamised jm mängulised ja loovad tegevused. (Salumaa, Talvik 2010: 9) Aktiivne õppimine võimaldab õppijail kogeda tegelikku keelekasutust ja selle kohta ise avastusi teha. Selline õpe valmistab keeleõppijat tõhusalt ette suhtlemiseks väljaspool keeletundi autentse keelekeskkonnas. Aktiivõppe meetodite kaudu saab tõhusalt õppida ka grammatikat ja sõnavara, kui tundide teemad ja tekstid on loomulikult seotud õpitava sõnavara ja grammatiliste teemadega. (Kitsnik 2018a)

Aktiivõppes kasutatakse palju paaristööd ja tööd väikestes rühmades, sest see suurendab oluliselt iga õppija aktiivset osalemist õppeprotsessis (Kitsnik 2018a). Aktiivõppe juurde kuulub kindlasti ka liikumine. Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO 2020) järgi peavad 5–17 aastased lapsed ja noored aktiivselt liikuma vähemalt 60 minutit päevas. Eestis on levinud programm „Liikuma kutsuv kool“⁷, mille materjalide hulgast leiab hulgaliselt ideid õppetöö liikumisega sidumiseks. Ka mängustatud keeleõpe sisaldab erisuguseid liikumisega seotud õpivõtteid, nagu pantomiimid, liigutused, klassiruumis ringipaiknemine jm (vt Kitsnik 2019a).

Aktiivõppe jaoks on oluline, et klassis oleks kõrge energiatase. Tunni alguses võib selleks vajaduse korral teha soojendusülesandeid, mille peaesmärk ei ole midagi õpetada, vaid õppijaid aktiveerida. Soojendusülesanded on lühikesed ja lihtsad, seotud liikumise, sõnade ütlemise, mõistatamise vm taolisega. Ka teistele õppetegevustele saab lisada mängustatud improelemente, mis teevad tegevused põnevamaks, ootamatumaks, loovamaks ja lõbusamaks ning tekitavad õppijais soovi ülesannet rõõmuga teha. (vt Kitsnik 2019a).

Aktiivõpe aitab õppijail luua endale õpitava jaoks tegeliku tähenduse (Lobman, Lundquist 2007), arendab suhtlemis-, koostöö- ja reflekteerimisoskust ning loovust. Õppijad saavad häid emotsioone ja energiat (Salumaa, Talvik 2010: 10). Samuti tunnetavad õppijad õppimise kasulikkust enda jaoks, mis on oluline omadus ennastjuhtiva õppija arengus (Jõgi, Aus 2015).

2.3. Jõukohasus

Õppematerjalide ja -tegevuste valimisel ning kasutamisel peab õpetaja jälgima ka nende jõukohasust (Catalano, Moeller 2015: 331; Kitsnik, Metslang 2015: 209–210). Jõukohasus teise keele õppes tähendab õppematerjalide ja -tegevuste vastavust nii õppijate üldisele kognitiivsele tasemele kui ka keelelisele tasemele. Sobivad materjalid ja tegevused on sellised, mis pakuvad õppijaile väljakutset, kuid millega õppijad tulevad toime. Kui väljakutse on liiga suur, ei ole tegevus õppijaile jõukohane ja nad loobuvad

---

⁷ <https://www.liikumakutsuvkool.ee/>

selle tegemisest. Kui väljakutset aga ei ole, siis on tegevus õppijaile igav ja nad ei soovi samuti seda kaua teha. (Krull 2018: 429, 430; Lumsden 1994).

Üldine kognitiivne jõukohasus tähendab õppematerjali ja õppetegevuste eakohasust, õppija elukogemusega seotust jmt (Kitsnik 2018a). Samuti on oluline, et õppetegevused oleks õigesti järjestatud, lihtsamatest keerukamateni, vähemloovatest loovamateni. Oluline on ka tööjuhiste selgus ja näidete olemasolu, et õppijad saaksid aru, mida nad tegema peavad. (Kitsnik 2018a) Keeleline jõukohasus tähendab vastavust Euroopa keeleõppe raamdokumendis kirjeldatud tasemekirjeldustele (EKR 2007, 2023) ja vastavust õppijate hetketasemele. Kommunikatiivses keeleõppes kasutatavate autentsete tekstide puhul saab neid muuta jõukohaseks sobivalt valitud ülesannetega (Kärtner 2000a, 2000b) või neid lihtsustades ilma nende autentseid jooni kaotamata (Kitsnik jt 2022).

Õppe jõukohaseks muutmisel on väga oluline roll õpetajal, kes valib õppematerjali ja õppetegevused arvestades oma õppijatega, ehitab õppeprotsessi üles, loob turvalise ja inspireeriva õpiõhkkonna ning pakub õppijaile vajalikku toetust (Kitsnik 2019a).

2.4. Kaasahaaratus, aktiivsus ja jõukohasus põhikooli eesti keele kui teise keele tundides

Sooalu ja Kitsniku (2020) artiklist, mille aluseks on Monika Sooalu magistritöö üheksanda klassi õpilaste demotivatsiooni põhjustest eesti keele kui teise keele tundides, selgub et igavus on üks oluline demotivatsiooni põhjustav tegur. Mõned õpilased arvavad, et osa teemasid on eesti keele tunnis huvitavad, teised mitte, osa õpilasi peab aga kõike igavaks. Suur osa intervjueeritud õpilastest ei mäleta ühtegi teemat, mida eesti keele tunnis oldi õppinud. Õpilaste sõnul on igav, kui teema jääb kaugeks ega ei ole arusaadav. Samuti on igav pidev eksamiteemade õppimine. Ka õppetegevused on õpilaste hinnangul üsna üksluised: loetakse, tõlgitakse, tehakse kirjalikke grammatikaharjutusi, kirjeldatakse pilte, koostatakse dialooge ja kirjutatakse kirju sõbrale ehk tehakse eksami tüüpi ülesandeid.

Metslangi jt mahukas uuringus (2013) tehtud 9. –12. klassi eesti keele kui teise keele tundide vaatlused näitasid, et aktiivõppemeetodeid esines tunduvalt vähem, kui õpetajad ise arvasid end neid kasutatavat. Kõige rohkem kasutati paaris- ja rühmatööd (seda oli näha pooltes vaadeldud tundides), kuid õpilased kasutasid neis omavahel suhtlemiseks sageli vene keelt ning eesti keelt kasutati vaid õpetajaga suheldes. Õpilaste keeletase ja aktiivsus tundides oli erinev, kuid oli näha, et enamikule õpilastest ei meeldi tundides initsiatsiivi ilmutada ehk aktiivselt oma mõtteid ja arvamusi jagada ning küsimusi esitada. Vaatlejad märkasid ka, et igas klassis oli õppijaid, kes terve tunni jooksul ei rääkinud üldse. (Metslang jt 2013)

Jõukohasuse osas pidasid õpilased üldiselt raskeks grammatikat ja kirjutamist (Kitsnik, Soolu 2020; Metslang jt 2013) ning kohati eestikeelsete ainetundide mõistmist (Metslang jt 2013).

Kokkuvõttes peab kommunikatiivses keeleõppes arendama kõiki osaoskusi, grammatikat ja sõnavara kaasahaaravalt, aktiivselt ja jõukohaselt. Põhikooli eesti keele tundides on selles osas veel arenguruumi.

3. Film teise keele tunnis

Selles peatükis vaadeldakse filmi kasutamist teise keele õppes. Osas 3.1. räägitakse filmi kasutamise eelistest ja väljakutsetest, osas 3.2. filmi juurde ülesannete koostamisest ning osas 3.3. filmide juurde loodud õppematerjalidest.

3.1. Filmi kasutamise eelised ja väljakutsed

Tänapäevane teise keele põhineb kommunikatiivsetel lähenemisel: kasutatakse autentset, elulist ja õppijaile huvitavat sisendit ja antakse õppijaile palju võimalusi ise keelega katsetada. Fookuses on suhtlemisoskuse arendamine kõikide keeleliste osaoskuste ning grammatika ja sõnavara õppimise käigus. Selleks kasutatakse autentseid tekste, mitmekesiseid aktiivõppemeetodeid, palju suhtlemist võimaldavaid ülesandeid jt. (Kingisepp, Sõrmus 2000: 32–33) Video ja film sobivad kommunikatiivsesse keeleõppesse suurepäraselt (Joassoone, Peterson 2011: 3; Sert 2009). Ka uues õppekavas on seda oluliseks peetud. Uuendatud õppekava nõudmiste realiseerimiseks tuleb lõimida keele ja kirjanduse valdkonna ained teiste õppeainetega ning õpetada keeli eelkõige autentsete tekstide kaudu⁸.

Euroopa keeleõppe raamdokumendis on samuti eraldi skaala televisiooni, filmide ja videote vaatamise kohta. B1-keeleoskusega õppijad saavad aru paljudest intervjuudest, lühiloengutest, reportaažidest ja teistest telesaadetest, kui teema on huvitav ning räägitakse selgelt ja jõukohase tempoga. Filmide ja telesaadete mõistmine eeldab selget ja üpris aeglast esitlust tuttavalt teemal ning lihtsat keelekasutust, kus pilt ja tegevus kannavad suurt osa süžees. (EKR 2023) B2-tasemega keelekasutaja saab aru paljudest teleuudistest ja saadetest ning oskab seal tabada väitluste ja arutelude põhipunkte; mõistab ühiskeelseid või tuttavas keelevariandis dokumentaalsaateid, otseintervjuusid, vestlussaateid, telelavastusi ja enamikku filme (EKR 2023).

Autentse filmi kasutamisel on teiste õppematerjalide ees mitmeid eeliseid. Esiteks on hea film dünaamilisem ja huvitavam kui õpikutekst või audiotekst. See on

---

⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108032023005>

õppijate jaoks ergutav õpikogemus, mis toob nad tavapärasest õpirutiinist välja, pakub naudingut ja tõstab õpimotivatsiooni. (Donaghy 2015; Tuncay 2014; Joassoone, Peterson 2011). Teiseks demonstreerib film mitmekülgset keelekasutust reaalses elusituatsioonides. See on eriti kasulik õppevahend neile õppijatele, kes ei viibi sageli autentses keelekeskkonnas. Filmi kaudu saab kogeda autentset keelekasutust eri kontekstis ning eri variantides, õppida autentset sõnavara ja keelekonstruktsioone ning tajuda autentse keele ja kunstliku õpikukeele erinevust. Filmide vaatamine arendab nii retseptiivseid oskusi (kuulamist) kui ka produktiivseid oskusi (rääkimist), sh hääldusoskust, kõnekeelt, keelelist sujuvust, suhtlusoskust. (Tuncay 2014)

Kolmandaks on filmidesse kodeeritud kultuurilised aspektid. Film näitab, milline on vastavat keelt kõnelevate inimeste kultuuriline ja ajalooline taust, väärtused, elustiil ja mõtlemisviis. (Donaghy 2015: 18; Hill 2000: 8) Filmid aitavad õppijatel õpitava keele kultuuri avastada (Sert 2009), ilma milleta ei saa keelt kunagi päris selgeks õppida (Khosravi jt 2014). Näiteks võivad erinevates kultuurides olla samasugused sõnad või sümbolid erineva tähendusega (Andersson, Björnsson 2019). Kui keeleõppijad seda ei mõista, siis võivad sihtkeeles suhelda püüdes tekkida kergesti arusaamatused ja ebamugavad olukorrad (Mu 2018). Filmid õpetavad õpitava keele kultuuri, sh filmikunsti analüüsima ning väärtustama (Tuncay 2014).

Neljandaks aitab filmi vaatamine kaasa uute teadmiste paremale meeldejäämisele (Pandey 2012). Seda põhjendatakse filmi dünaamilisuse, rohkete afektiivsete ja kognitiivsete kogemuste pakkumisega (Valizadeh 2021). Õppijad õpivad paremini, kui saavad uusi keelendeid siduda pildiga (Moreno, Mayer 2002). Viidaks on film väga hea vahend, mille kaudu saab lõimida keelt teiste õppeainete ja erinevate alateemadega (Joassoone, Peterson 2011: 4). Filmide abil saab lisaks kuulamisele ja rääkimisele arendada ka lugemist, kirjutamist, sõnavara ja grammatikat. Filmide vaatamine arendab ka visuaalset ja meediapädevust, kriitilist mõtlemist ja loovust. (Herrero 2016)

Filmi kasutamisega teise keele õppes on seotud ka erinevad väljakutsed. Õppijaile sobiva filmi leidmine on keeruline ja ajamahukas. Sobiv film peaks eelkõige olema õppijaile kaasahaarav ja filmis käsitletavat teemat neile tähenduslikud ning mõtlema ärgitavad. Ainult siis vaatavad nad filmi süvenenult ning neil tekitab huvi filmi

põhjal arutleda. (Andersson, Björnsson 2019; Tuncay 2014; Pandey 2012). Filmi valikul tuleb arvestada veel eakohasust, vägivaldsuse, seksi ja roppuste esinemise hulka, kultuuridevahelisi erinevusi jmt. Loomulikult on olulised valikukriteeriumid ka filmi sobivus õppekava teemadega ning filmi vastavus õppijate keeleoskustasemele (keelekasutuse selgus ja arusaadavus, vestluste ja visuaalsete stseenide vahekord, dialoogide pikkus jmt). (Tuncay 2014)

Filmi vaatamine keeletunnis ei tohiks kindlasti muutuda passiivseks meelelahutuseks. Selle vältimiseks peab filmi juurde olema võimalik koostada õppijaile sobivaid vaatamiseelseid, -aegseid ja -järgseid ülesandeid. (Mu 2018; Joassoone, Peterson 2011: 24) Mõned uurijad väidavad, et õppijad peavad vaatama filmi mitu korda ja tegema iga kord ka filmi keelematerjaliga seotud ülesandeid, et filmist oleks keeleomandamisele päriselt kasu. See võib aga võtta keeletunnis liiga kaua aega. Pandey (2012) soovib sel juhul vaadata täispika filmi asemel filmikatkendeid.

Sagedased on veel arutelud selle üle, kas keeletunnis peaks vaatama filme subtiitritega või ilma. Selles osas ei ole konsensust. Subtiitriteta filmid võivad vähendada õppijate arusaamist filmist ja seega vähendada ka õppimist. Valizadeh (2021) on näidanud, et filmide vaatamine õppijate esimeses keeles olevate subtiitritega on tõhusam kui filmide vaatamine teises keeles subtiitritega, ja kõige vähem tõhus on vaadata filme ilma subtiitriteta. Õppijad pidasid ka subtiitritega filme huvitavateks, motiveerivateks ja autentseteks. (Valizadeh 2021) Ka Mayer (2009) pooldab õpitavas keeles subtiitriteid, põhjendades seda asjaoluga, et õppijad omandavad korruga sõnu ja pilti nähes keelt tõhusamalt. Samas on ka näidatud, et subtiitritega filmid võivad põhjustada õppijate tähelepanu hajumist ja asendada võõrkeelse teksti kuulamise ekraanilt emakeelse teksti lugemisega. Samuti arvatakse, et filmi võib vaadata nii subtiitritega kui ka ilma, sõltuvalt õppijate keeleoskustasemest. (Tuncay 2014)

Kokkuvõttes on filmi kasutamine teise keele tunnis seotud parajate väljakutsetega, kuid sellele vaatamata on filmil õppematerjalina olulisi eeliseid muude õppematerjalide ees.

3.2. Filmi juurde koostatavad ülesanded

Film sobib õppevahendiks siis, kui õpetaja oskab tõhusalt kasutada antud materjali võimalusi ning filmi põhjal koostada või leida ea- ja tasemekohaseid kvaliteetseid ülesandeid. (Mu 2018; Joassoone, Peterson 2011: 24; Peterson 2000: 6).

Vaatamiseelseteks ülesanneteks sobivad ennustamisega seotud ülesanded (võtmesõnade või pealkirja abil filmi sisu ennustamine; tegelaste nime, iseloomu, vanuse ennustamine; piltide põhjal ennustamine jne), küsimustele vastamine, sobitusülesannete täitmine jmt (Joassoone, Peterson 2011: 24). Vaatamisaegsete ülesannete eesmärgiks on toetada filmi vaatamisele keskendumist ning nende valik sõltub õppe-eesmärgist (Mu 2018). Kui peaeesmärgiks on sisu mõistmine, siis sobivad nt valikvastustega küsimused, lausete lõpetamine, väidete õigsuse määramine. Kui peaeesmärk on keelelise pädevuste arendamine, sobivad ka sõnavara ja keele struktuuriga seotud ülesanded. Filmi vaatamise ajal võivad õpilased ka uusi märksõnu ja väljendeid üles kirjutada ning seejärel arutada neid kogu õpperühmaga. (Mu 2018) Peab ka arvestama, et filmi süvenemise ajal ei ole mugav lisaülesandeid täita. Seega võiks vaatamisaegsete ülesannetega tutvuda enne filmi vaatamist ning neid täita vahetult pärast vaatamist. (Donaghy 2015: 22) Vaatamisjärgne etapp võib koosneda muljete ja arvamuste jagamisest (väiksemates rühmades või kogu rühmaga), diskussioonidest ja rollimängudes osalemisest, filmi kokkuvõtte tegemisest ning filmile uue alguse või lõpu mõtlemisest, vaadatu oma eluga võrdlemisest jne (Joassoone, Peterson 2011: 26).

Filmi vaatamine tunnis on põhjendatud juhul, kui õpilased saavad filmi teemadega seotud aruteludes kasutada õpitavat keelt (Donaghy 2014; Pandey 2012; Tuncay 2014) ning arendada teises keeles rääkimisoskust erinevates kontekstides (Andersson, Björnsson 2019). Tuncay (2014) väidab ka, et õpilaste jaoks on filmi vaatamine tundides efektiivne siis, kui sellest õpitakse uusi sõnu, väljendeid ja keelekonstruktsioone ning harjutatakse nende kasutamist sarnases või uudses kontekstis.

Kokkuvõttes peavad filmi juurde kuuluvad ülesanded ja õppetegevused olema valitud vastavalt õppe-eesmärkidele ning väga hästi läbi mõeldud. Ülesanded ja õppetegevused peavad olema lõimitud põhiõppekavaga ning õpetama mitmekesiseid

oskusi. Oluline on ka, kuidas õpetaja filmi vaatamise ja ülesannete täitmise korraldab. Näiteks võib filmi sage peatamine ülesande tegemiseks hajutada õppijate tähelepanu ja muuta audiovisuaalse interaktiivse õppe tavapäraseks keeletunniks. (Tuncay 2014)

3.3. Filmide juurde loodud õppematerjalid

Ingliskeelsete filmide kasutamiseks keeleõppes saab abi paljudest veebikeskkondadest, mis pakuvad filmidel, seriaalidel, telesaadetel, lühifilmidel põhinevaid hästi struktureeritud tunnikavasid ja ülesandeid (vt All at C⁹; Lessonstream¹⁰; Viral ELT¹¹; Film English¹²; ESL Notes¹³; Film Education¹⁴; English Attack¹⁵ jt). Rääkides filmiharidusest keelte õpetamise valdkonnas, tuleks mainida ka võõrkeelte õpetajate ja filmipedagoogide Euroopa assotsiatsiooni Film in Language Teaching Association¹⁶, mille eesmärgiks on filmide kaudu keelte õpetamise ja õppimise edendamine, õpetajate koolitamine, veebi õppekeskkonna loomine ning informatsiooni ja õppematerjalide jagamine. European Film Agency Directors Association¹⁷ koondab Euroopa riikide rahvuslikke kinoagentuure (sinna kuulub ka Eesti Filmi Instituut). Assotsiatsiooni liikmete missiooniks on näidata kohalikku ning teiste keelte ja kultuuride esindajate elu ekraanil, toetades samal ajal sõnavabadust, filmikultuuri ja filmidest rääkimise oskust. Alates 2015. aastast tegelevad selle organisatsiooni liikmed ka filmihariduse edendamisega õppeasutustes.

Aastal 2007 loodi Eesti Filmi Andmebaas, mille põhieesmärk oli luua Eesti filmivaramu, kus kirjeldatakse põhjalikult iga filmiteost. Alates 2013. aastast on õpetajatele kättesaadav infokogu „Film koolis“¹⁸, kus on filmiharidusega seotud artiklid, raamatud, õppematerjalid ja töölehed. Eesti keele teise keelena õppimise jaoks spetsiaalseid filmikogusid koos tunnikavade ja ülesannetega seni ei ole.

---

⁹ <https://allatc.wordpress.com>

¹⁰ <https://legacy.lessonstream.com>

¹¹ <https://viralelt.wordpress.com>

¹² <https://film-english.com>

¹³ <https://www.eslnotes.com>

¹⁴ <http://www.filmeducation.org/index.php>

¹⁵ <https://www.english-attack.com>

¹⁶ <https://www.filta.org.uk/index.php>

¹⁷ <https://europeanfilmagencies.eu>

¹⁸ <https://www.efis.ee>

Gümnaasiumi eesti keele kui teise keele B2.1-taseme õppekomplektis „Sõnajalaõis B2.1“ (Kitsnik 2019b) on tehtud katse kasutada 2015. aastal valminud Eesti kuueosalist noorteseriaali „Nullpunkt“ (Allfilm, režissöör Mihkel Ulk, stsenaarist Margit Keerdo, põhineb Margus Karu samanimelisel raamatul) õppematerjalina. Seriaal räägib kaheteistkümnendas klassis õppivast Johannesest, kellel on elus palju erisugusid probleeme, millele ta aga seriaali lõpuks lahendused leiab. Seriaali iga osa (pikkus 42 minutit) kohta on loodud mitmekesised kuulamiseelsed, -aegsed ja -järgsei ülesanded, mis arendavad kuulamis-, rääkimis-, lugemis-, kirjutamis- ning sõnavaraoskust. Kokku hõlmavad filmiga seotud ülesanded kolmandiku õppekomplekti mahust.

Enne iga osa vaatamist tehakse ennustusülesandeid, nt ennustatakse filmi sisu „Nullpunkti“ plakati põhjal, millel on kujutatud seriaali peategelane Johannes. Filmi iga osa vaatamise järel tehakse sisust arusaamist kontrollivaid kuulamisülesandeid, näiteks reastatakse vastavas osas aset leidnud sündmused. Rääkimisülesandeid on kokku 27. Näiteks joonistatakse vaadatud osa kohta sümboleid ja avatakse nende tähendust; käiakse klassis ringi küsimustelipikutega ning esitatakse neilt kaaslastele filmi kohta küsimusi; tehakse meeldejäanud stseene kujutavaid pantomiimpilte ja arutatakse vastavaid stseene; vastatakse küsimustele erinevate tegelaste seisukohalt; mängitakse olulisi stseene läbi ja püütakse neid seejärel teistmoodi lahendada, näiteks nii et see osalistele paremate tagajärgedega oleks. Sõnavara õppimiseks on kokku 20 ülesannet. Õpikus on antud sõnaloendid, kus on sageli esitatud ka seriaalis esinenud kõnekeelsed väljendid. Sõnade kasutamise harjutamiseks on iga sõnaloendi juures üks või mitu improülesannet, näiteks tuleb filmi „Nullpunkt“ esimese osa sõnu kasutades teha improdialoog liikluspolitseiniku ja kiiruseületaja vahel. Sageli kasutatakse ülesannete tegemisel sõnalipikuid, mis on kättesaadavad kirjastuse kodulehelt ning tuleb enne kasutamist välja printida ja lahti lõigata. Ka grammatikaülesanded on seotud seriaaliga. Näiteks harjutatakse tingiva kõneviisi olevikuvorme, öeldes lauseid, nagu *Kui ma oleks Johannes, siis ma .... Kui ma oleks Johannese ema, siis ma ...* või harjutatakse veaohtrikke rektsioone, kirjeldades vastavate sõnadega filmitegelasi. Lugemisülesandeid on vähem: loetakse huvitavaid fakte seriaali kohta ja seriaali arvustust. Kirjutamisülesannetes kirjutatakse näiteks loovkirjutamise formaadis kümne-minuti-

teksti, joonistatakse seriaali kohta rühmatööna koomiks ja kirjutatakse selle põhjal jutt, kirjutatakse kiri filmitegelasele ja kirjutatakse seriaali kohta arvustus.

Jelizaveta Novak (2021) uuris oma magistritöös, kuidas kolme gümnaasiumiklassi õpilased ja nende õpetajad õppekomplekti „Sõnajalaõis B2.1“ vastu võtsid. Õpilased ja õpetajad jagasid oma arvamusi ka seriaali „Nullpunkt“ vaatamise ja seriaali põhjal koostatud ülesannete kohta. Nii õpilaste kui ka õpetajate arvamused olid valdavalt positiivsed. Õpetajate hinnangul oli „Nullpunkti“ vaatamine õpilastele tõeliselt kõitev ja motiveeris neid eesti keelest aru saama. Ühe rühma õpetaja rõhutas, et õpilased ei olnud varem eesti seriaale näinud, mistõttu see arendas ka õpilaste silmaringi. Õpilaste arvates oli tore ühendada meeldiv kasulikuga ehk huvitava seriaali vaatamine keeleõppega. Kahe õpetaja arvates said õpilased sarjast „Nullpunkt“ paremini aru kui teistest õppekomplekti kuulamistekstidest, sest nad olid sellest nii huvitatud. Mõnele õpilasele „Nullpunkt“ siiski ka ei meeldinud, näiteks peeti seda liiga depressiivseks. Õpilased ei saanud enamasti aru, et seriaali vaatamine kuulub kuulamisülesannete hulka. Seega võib järeldada, et õpilased on harjunud pigem traditsiooniliste kuulamistekstide ja -ülesannetega.

Õpilastele meeldis eriti, et seriaali juurde loodud sõnavaraülesannetest õppisid nad palju uusi sõnu ja väljendeid, mida kasutatakse kõnekeeles. Õpilased tõid välja, et nii õpivad nad tõesti sellist keelt, mida saab kohe ka eestlastest eakaaslastega kasutada. Improga seotud sõnavaraülesanded pakkusid õpilastele parajat väljakutset, kuid olid kaasahaaravad. Suulisi mängustatud grammatikaülesandeid võisid õpilased pidada pigem rääkimisülesanneteks, sest ei olnud seda tüüpi grammatikaülesannetega varem kokku puutunud. Rääkimisülesanded inspireerisid õpilasi oma mõtteid jagama ja põhjendama ning palju rääkima isegi siis, kui seriaal „Nullpunkt“ neile ei meeldinud. Kõik kolm õpetajat leidsid, et „Nullpunkti“ peatükk oli nende õpilastele kokkuvõttes kasulik või väga kasulik. (Novak 2021)

Õpetajate Lehes ilmunud intervjuus õpikut „Sõnajalaõis B2.1“ katsetanud õpilastega (Juurak 2020) tõid õpilased veel välja, et koolis on eesti keele õpe tavaliselt väga abstraktne ning rääkida saab väga vähe. Seriaal „Nullpunkt“ ei ole aga õpilaste arvates abstraktne, vaid näitab ka eesti elu, sotsiaalset keskkonda, kuidas elatakse eesti peredes, millised on eestlaste probleemid kodus ja koolis. See kõik on huvitav ja tähtis.

Veel rõhutasid õpilased autentse teksti kuulamise olulisust keeleõppes ja ütlesid, et nende arvates on see keeleõppe juures peamine ning ilma kuulamiseta ei saa kunagi hakata eesti keelt õigesti rääkima. Õpilased said seriaalist aru, sest pilt ja kontekst toetasid arusaamist ning palju oli võimalik ka aimata. Õpilastele meeldisid ka mängulised ülesanded, näiteks stseenide kujutamine ja läbimängimine. Need ülesanded olid huvitavad ja maandasid ka teises keeles kõnelemisega seotud ärevust, näiteks ei teinud niimoodi vigu mitte õpilased, vaid nende kujutatud tegelased.

Kokkuvõttes on filmide kasutamisel eesti keele kui teise keele tundides palju potentsiaali, kuid tuleb valida õpilastele sobiv film ning luua selle juurde õppeeesmärkidest lähtuvad kvaliteetsed ülesanded, mis haaravad õpilased kaasa, panevad nad aktiivselt tööle ning arendavad parajas tempos. Eesti keele kui teise keele õpetajatele oleks abiks veebikeskkond, kus oleks teemade ja keeleoskustasemete järgi vaatamiseks valmis eestikeelsed eri žanrites autentsete filmid ja seriaalid ning hästi koostatud tunnikavad ja/või töölehed.

4. Uurimismaterjal ja -metoodika

Siinse magistritöö raames viidi läbi arendusuuring. Arendusuuringud on suunatud praktiliste probleemide lahendamisele ja nende tulemuseks on praktiline lahendus, nt keskkond, õppematerjal, praktika. Arendusuuring koosneb probleemi analüüsist (vajaduse selgitamisest), praktilise lahenduse loomisprotsessist, praktilise lahenduse rakendamisest, praktilise lahenduse hindamisest (tagasiside, analüüs), järelduste ja üldistuste tegemisest (toimiv lahendus, mudel). (Tinn 2019)

Siinse arendusuuringu vajadus lähtus põhikooli eesti keele kui teise keele eksami kehvadest tulemustest¹⁹ ning põhikooli eesti keele kui teise keele õpetamismetoodika arenguvajadustest (Kitsnik 2018c). Praktilise lahendusena loodi ülesannete komplekt kümneosalise noorteseriaali „Miks mitte?!“ juurde. Praktilist rakendust katsetati ühes üheksanda klassi õpperühmas, katsetamise käigus kogutud tagasisidet õpilastelt ja õpetajalt analüüsiti magistritöös.

Osas 4.1 on kirjeldatud ülesannete komplekti katsetanud õpperühma, osas 4.2. kirjeldatud ja põhjendatud filmi valimist, osas 4.3 vaadeldud ülesannete loomise põhimõtteid, osas 4.4 kirjeldatud ülesannete komplekti katsetamise ja tagasiside kogumise protsessi ning osas 4.5 tagasiside analüüsi. Osas 4.6 kirjeldatakse töö piiranguid ning osas 4.7 arutletakse töö uurimiseetika üle.

4.1. Ülesannete komplekti katsetanud õpperühm

Loodud õppematerjali katsetati ühe Tallinna vene õppekeele kooli ühe üheksanda klassi ühes õpperühmas. Selles õpperühmas õppis 13 õpilast, nii poisse kui ka tüdrukuid. Õpperühma õpetanud eesti keele kui teise keele õpetaja oli vene õppekeele koolis töötanud neli aastat. Seda õpperühma õpetas ta esimest aastat, alates septembrist 2022.

Õpperühmal oli kolm eesti keele tundi nädalas, kaks kontaktundi katsetamises osalenud õpetajaga ja üks e-tund teise õpetajaga. Mõlemad kontaktunnid olid nädala

---

¹⁹ <https://eis.ekk.edu.ee/>

alguses ja päeva esimesed tunnid. Tavapärasest eesti keele kontakttundides oli sellel õppeaastal õpitud üheksanda klassi õpiku (Mangus, Simmul 2021) järgi: õpetaja oli lasknud õpilastel lugeda õpiku tekste, vastata õpiku küsimustele, õppinud õpilastega grammatikateemasid. Mõnevõrra oli õpetaja vähendanud õpiku tõlkimisülesannete mahtu ja suurendanud rääkimisülesannete mahtu.

Õpetaja hinnangul olid õpilased eesti keele kui teise keele tunnis seni harjunud lugema õpikutekste, vastama õpiku- ja õpetaja küsimustele ning tegema traditsioonilisi kirjalikke grammatikaharjutusi. Suurem osa õpilastest ei olnud harjunud tunnis kogu aeg eesti keeles rääkima. Õpetaja hinnangul oli õpperühma eesti keele tase pigem nõrk. Rühmas olid ka mõned õpilased, kes suhtlevad väljaspool kooli eestlastega, nende eesti keele oskus ja julgus eesti keelt kasutada olid paremad.

Pärast magistr töö käigus läbi viidud arendusuuringut õppis see rühm kuni õppeaasta lõpuni kontakttundides üheksanda klassi õpiku järgi ja valmistus põhikooli lõpueksamiks. Õpetaja hinnangul tegeldi tundides umbes pool aega õpiku materjaliga ja pool aega harjutati eksamiülesandeid. Õpiku järgi õppides läbiti õpetaja sõnul küllaltki kiiresti eksamiga rohkem seotud õpikuteemasid ning õpiti sõnavara, kuid üsna suur osa õpiku materjalist jäi ajapuudusel ka läbimata. Grammatikat pigem korrati, uut materjali eriti ei õpitud. Eksamiülesannete harjutamiseks tehti õpetaja enda varasematel aastatel koostatud grammatika-, sõnavara- ja rääkimisülesandeid. Teise õpetajaga toimunud e-tundide sisu ei ole teada, võib arvata, et ka neis tehti vähemalt osaliselt eksamiga seotud ülesandeid.

4.2. Filmi valimine

Siinse magistr töö üheks väljakutseks oli leida film, mis oleks õppijatele eakohane, huviäratav ja jõukohane ning võimaldaks koostada piisaval hulgal ülesandeid. Pärast paljude filmidega tutvumist tehti valik seriaali „Miks mitte?!“ (režissöör Ergo Kuld, stsenaarist Martin Algu) kasuks. Seriaal „Miks mitte?!“ on kümneosaline hoogne noorteseriaal, mis räägib 12. klassis õppivast Annast, tublist veidi nohiklikust tüdrukust, kelle unistus on saada kuulsaks räppariks. Tema perekond ootab aga, et ta läheks ülikooli reaallaineid õppima. Kooli viimasel aastal juhtub nii Anna kui tema pere

elus palju ootamatuid sündmusi ja tekib mitmesuguseid probleeme, mille lahendamisele seriaali vaatajad saavad kaasa elada. Seriaalil on 10 osa pikkusega 28 minutit. Seriaal esilinastus ETV-s 2018. aastal. Seriaali osad on vabalt ja tasuta kättesaadavad YouTube'i²⁰ või ERR-i²¹ keskkondades.

Seriaal „Miks mitte?!“ tundus siinse magistritöö arendusuuringu jaoks sobivat mitmel põhjusel:

- tegemist on suhteliselt uue ja elulise seriaaliga;
- seriaali tegelased on kaheteistkümnenda klassi õpilased, kuid nende tegevused, rõõmud, väljakutsed ja eesmärgid tundusid sobivat pigem veidi noorematele õpilastele;
- seriaalis on palju erinevaid sündmusi, nii positiivseid kui ka negatiivseid, kuid tervikuna ei ole seriaal masendav ja selles on ka parajalt huumorit;
- seriaal koosneb kümnest osast, osade pikkus (28 minutit) teeb seriaali väga sobivaks 45-minutiliseks koolitunniks vaatamiseks;
- seriaal võimaldab töötada eri osaoskuste arendamisega süstemaatilisemalt kui üks tavapikkuses mängufilm;
- seriaal on tasuta kättesaadav.

Valitud seriaalil on ka teatud puudusi:

- helikvaliteedi ja/või mõningate näitlejate hääldusviisi tõttu on vahel raske mõista, mida tegelased räägivad;
- ei ole eestikeelseid tiitreid.

4.3. Ülesannete komplekti koostamine

Magistritöös valminud ülesannete komplekt (vt lisa 1) seriaali „Miks mitte?!“ juurde on koostatud juhendaja Mare Kitsniku toetusel ajavahemikus 25.09.2022–26.01.2023 lähtudes kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest. Ülesannete komplektis on kokku 10 ploki. Arvestades sellega, et noortesarja „Miks mitte?!“ vaatamine toimub tunnis, on iga ploki pikkuseks kavandatud kaks 45-minutilist tundi. Esimene tund algab alati

---

²⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=SjLMe84Rdtc>

²¹ <https://etv.err.ee/miks-mitte>

soojendusülesandest, et õppijaid eesti keele tunniks häälestada. Edasi on plokis ennustamisülesanne, uue osa vaatamine ning ennustamisülesande kontrollimine. Järgnevad vaaadatud osa teemalised rääkimisülesanded, grammatika- ja sõnavaraülesanded ning mõnes plokis ka kirjutamis- ja mõnes lugemisülesanded. Kõige vähem on ühes plokis 7 ja kõige rohkem 10 ülesannet. Ülesannete koostamisel on lähtutud B1-taseme kirjeldusest (EKR 2023), osaliselt ka B1-taseme eksamiülesannete tüüpidest (Harno), kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest (Larsen-Freeman, Anderson 2016; Kingisepp, Sõrmus 2000) ning sellest, et õppetöö oleks aktiivne, kaasahaarav ja jõukohane (Kitsnik 2020a). Ülesannete koostamisel saadi muuhulgas inspiratsiooni ja ideid õppekomplektis „Sõnajalaõis B2.1“ (Kitsnik 2019b) seriaali „Nullpunkt“ kohta koostatud ülesannetest ja mängustatud keeleõppekursuste programmidest (Kitsnik 2019a). Samas on siinse magistratöö ülesanded koostatud vähem mängulised ja vähem loovad, et teha nende kasutamine õpetajale ja õpilastele harjumuspärasemaks. Ülesanded on püütud koostada loogilises järjekorras (kergemalt raskemaks, vähemloovamast loovamaks jmt). Ülesannete koostamise arutas magistratöö autor enne igat ploki läbi juhendajaga, kes andis ka valminud ülesande plokile enne katsetamist tagasisidet ülesannete jõukohasuse, aktiivuse ja kaasahaaravuse seisukohalt, millele vastavalt ülesandeid täiendati.

4.4. Ülesannete komplekti katsetamine ja tagasiside kogumine

Ülesannete katsetamine algas 4. oktoobril 2022 ning lõppes 30. jaanuaril 2023. Enne katsetamist selgitas õpetaja õpilastele seriaali vaatamise ja ülesannete tegemise eesmärgi ja vormi. Õpetaja viis ülesanded läbi tavapärase kahe eesti keele kontakttundi ajal, mis toimusid nädala alguses ja päeva alguses. Koolivaheaegadel ja õpetaja haiguslehe ajal katsetamist ei toimunud. Iga ploki katsetamine kestis kaks 45-minutilist tundi.

Iga ploki lõpus andsid õpilased anonüümset tagasisidet ülesannete huvitavuse, kerguse ja kasulikkuse kohta. Enne esimest tagasiside andmist selgitas õpetaja õpilastele tagasiside andmise vormi ja eesmärgi ning tagasiside kasutamist. Tagasisidet anti

üldjuhul tunnis, täites Google Formsi keskkonnas lühikese küsimustiku (vt lisa 2), mille lingi õpetaja õpilastele iga kord andis ja mille eesmärgi iga kord meenutas. Kõigepealt hinnati ülesandeid Likerti 5-pallisel skaalal.

Missugused olid ülesanded?

1 - väga igavad, 2 - igavad, 3 - keskmised, 4 - huvitavad, 5 - väga huvitavad.

1 - väga rasked, 2 - rasked, 3 - keskmised, 4 - kerged, 5 - väga kerged.

1 - väga kasutud, 2 - kasutud, 3 - keskmised, 4 - kasulikud, 5 - väga kasulikud.

Skaalad olid loodud lähtudes uurimisküsimustest. Skaaladega sooviti mõõta õppimise huvitavust kui kaasahaaratuse olulist komponenti, kergust kui jõukohasuse olulist komponenti ning kasulikkust kui olulist komponenti ennastjuhtiva õppija arengus. Seejärel vastati vaba vastusega küsimusele *Mis jäi tänasest tunnist kõige rohkem meelde? Kirjuta üks lause.* Küsimused olid eestikeelsed, vastata võis ka vene keeles.

Tagasisidet andsid need õpilased, kes viibisid ploki viimases tunnis koolis. Kaheksanda ploki kohta ei andnud õpilased kirjalikku tagasisidet. Paljud õpilased hakkasid selle ploki ajal mõne ülesande täitmise vastu protestima ja väljendasid arvamust, et filmi vaatamise ja filmiteemaliste ülesannete kaudu ei valmistu nad eesti keele teise keelena eksamiksi piisavalt hästi. Õpetaja otsustas seejärel lasta õppijail seekord anda tagasiside suuliselt, et nad saaksid oma mõtteid pikemalt avaldada ja õpetajaga arutada. Samuti ei andnud õpilased eraldi tagasisidet kümnenda ploki kohta, sest selles ploki viimases tunnis andsid nad tagasisidet kogu seriaali ja kogu ülesannete komplekti kohta. Küsimused olid eestikeelsed, vastata võis ka vene keeles. Venekeelsed vastused tõlkis magistritöö autor eesti keelde.

Õpetaja andis iga ploki kohta kirjalikku tagasisidet Google Docs'i failis. Tal paluti kommenteerida igit ülesannet, vastates järgmistele küsimustele *Kuidas õnnestus ülesanne? Mis õnnestus hästi ja mis mitte nii hästi? Kas ülesanne sobib üheksanda klassi lõpueksamiks valmistumiseks? Kuidas võiks ülesannet täiendada?* Õpetaja suure töökoormuse tõttu ei olnud tal alati aega põhjalikult kommenteerida, kuidas ülesannete läbiviimine läks. Õpetaja ja õpilaste pärast igit tundi antud tagasisidet arvestati mõningal määral ka järgmiste plokkide ülesannete koostamisel. Näiteks lisati alates teisest plokist soojendusülesanded, sest õpetaja oli märkinud, et õpilased on nädala

alguses ja päeva alguses mõnevõrra unised ja vajavad ergutamist. Samuti lisati alates teisest plokist ennustusülesanded, sest seriaali keelekasutus osutus õpilastele üsna keeruliseks ja ennustusülesanded pidid toetama seriaali sisu mõistmist.

Pärast seriaali viienda osa katsetamist viis magistritöö autor õpetajaga 13.11.2022 läbi veebipõhise poolstruktureeritud intervjuu Zoomi keskkonnas, milles õpetaja vastas erisugustele küsimustele katsetamise õnnestumise kohta (vt lisa 3). Intervjuu salvestati.

Pärast seriaali kümnenda osa katsetamist andsid õpilased ja õpetaja tagasisidet kogu seriaali vaatamise ja kogu ülesannete komplekti kohta. Kogu seriaali ja kogu ülesannete komplekti kohta hindasid õpilased kõigepealt seriaali arusaadavust, huvitavust ja kasulikkust Likerti 5-pallisel skaalal (vt lisa 4)

Kui arusaadav oli seriaal „Miks mitte?!“? 1 - ei olnud üldse arusaadav, 2 - ei olnud eriti arusaadav, 3 - oli osaliselt arusaadav, 4 - oli üldiselt arusaadav, 5 - oli täiesti arusaadav.

Kui huvitav oli seriaal „Miks mitte?!“? 1 - väga igav, 2 - igav, 3 - keskmine, 4 - huvitav, 5 - väga huvitav.

Kui kasulik oli selle seriaali vaatamine? 1 - väga kasutu, 2 - kasutu, 3 - keskmine, 4 - kasulik, 5 - väga kasulik.

Õpilastel paluti iga hinnangut ka põhjendada

Miks sa nii arvad? Põhjenda.

Seejärel hindasid õpilased ülesannete huvitavust, kergust ja kasulikkust Likerti 5-pallisel skaalal

Kui huvitavad olid ülesanded? 1 - väga igavad, 2 - igavad, 3 - keskmised, 4 - huvitavad, 5 - väga huvitavad.

Kui kerged olid ülesanded? 1 - väga rasked, 2 - rasked, 3 - keskmised, 4 - kerged, 5 - väga kerged.

Kui kasulikud olid ülesanded? 1 - väga kasutud, 2 - kasutud, 3 - keskmised, 4 - kasulikud, 5 - väga kasulikud.

Õpilastel paluti iga hinnangut ka põhjendada

Miks sa nii arvad? Põhjenda.

Õpetajaga viidi 4.02.2023 läbi teine poolstruktureeritud veebiintervjuu Zoomi keskkonnas, milles osales peale magistritöö autori ka töö juhendaja. Õpetaja vastas küsimustele katsetamise õnnestumise kohta (vt lisa 5). Intervjuu salvestati.

Põhikooli eesti keele kui teise keele kirjalik eksam toimus 26.05.2023 ning suuline eksam toimus vahemikus 29.–30.05.2023 ehk pärast arendusuuringu lõppu. Õpetaja soovis aga jagada oma arvamusi selle õpperühma eksamisoorituste kohta. Seega viidi õpetajaga läbi lühike telefonivestlus eksamitulemuste temal.

4.5. Tagasiside analüüs

Õpilaste ja õpetaja tagasisidet analüüsiti nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt. Kvantitatiivses analüüsis leiti õpilaste Likerti skaaladel antud hinnangute keskmised ja standardhälbed. Õpilaste vabu vastuseid analüüsiti kvalitatiivselt sisuanalüüsi meetodiga (leiti kõik erinevate vastuste tüübid) (Laherand 2008) ning kvantitatiivselt (leiti eri tüüpi vastuste sagedused). Õpetaja tagasisidet analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi abil, igat ülesande tüüpi vaadeldi eraldi ja leiti peamised teemad. Õpetaja intervjuude tekstid pandi kõigepealt kirja ning analüüsiti seejärel kvalitatiivselt sisuanalüüsi meetodit kasutades (Laherand 2008). Kõigepealt tehti kokkuvõtted seriaali osade 1–5 ja 6–9 kaupa (seriaali 10. osa kohta eraldi tagasisidet ei kogutud). Lõpuks tehti tagasisidest üldine kokkuvõte ning arutleti seriaali ja ülesannete kasutamise õnnestumise üle.

4.6. Töö piirangud

Töö esimeseks piiranguks on õpilaste mõnevõrra napp ja ühetaoline tagasiside, näiteks hindas suur osa õpilasi mitmeid aspekte kogu aeg keskmiselt ning kirjutas vaba vastuse väga lakooniliselt või jättis hoopis kirjutamata. Siiski on õpilaste antud tagasiside kokkuvõttes informatiivne ja uuringu jaoks kasulik.

Teiseks piiranguks on ka õpetaja mõnevõrra napp või puuduv tagasiside mõne ploki mõnele ülesandele. Samas on õpetajalt saadud põhjalik tagasiside intervjuudes.

Kolmandaks piiranguks on asjaolu, et õpetaja viis mõnikord mõne ülesande teistmoodi läbi, kui oli kavandatud. Mõnikord viis ta ülesande läbi kogu õpperühmaga koos, kui tegelikult oli kavandatud ülesandena väikestes rühmades või paariliste vahetustega. Mõni ülesanne jäi ka tegemata. Samas illustreerib see tegelikku õpetamispraktikat koolis, kus alati ei ole võimalik kõiki tunde täpselt kavandatud kujul läbi viia. Enamik ülesandeid tehti siiski õiges järjekorras ja kavandatud kujul.

Neljandaks piiranguks on materjali katsetamine vaid ühe õpperühmaga ja ühe õpetajaga. See on aga õppematerjalide katsetamisel küllaltki levinud praktika ja annab palju kasulikku infot materjali sobivuse kohta õppe-eesmärkide täitmiseks, materjali huvitavuse ja jõukohasuse kohta õpilastele, materjaliga töötamise võimaluste kohta ning võimaldab saada materjalile kasulikke täiendamisetpanekuid.

4.7. Uurimiseetika

Õppeaasta 2022/2023 alguses osales siinset õppekomplekti katsetama hakkava õpperühma eesti keele teise keelena õpetaja klassi lapsevanemate koosolekul, kus ta teavitas õpilaste vanemaid kavast, et nende lapsed hakkavad eesti keele tundides vaatama noorteseriaali „Miks mitte?!“, täitma selle põhjal koostatud ülesandeid ning avaldama anonüümselt oma arvamusi seriaali ja ülesannete kohta. Lapsevanemad olid selle kavaga nõus. Lapsevanemad on ka esitanud allkirjastatud nõusolekud (vt lisa 6). Õpilastele seletas õpetaja enne katsetamise algust selle eesmärgi ja protsessi ning õpilastelt kogutava anonüümse tagasiside andmist ploki lõpus ning tagasiside edasist kasutamist magistritöös anonüümselt ja üldistatult. Õpetajaga läbiviidud intervjuud on salvestatud õpetaja nõusolekul ning neid on vaadanud ainult magistritöö autor ja töö juhendaja.

Isikuandmete kaitse seaduse kohaselt on õpetajaga Zoomi keskkonnas läbiviidud intervjuud, õpilaste ja õpetaja tagasisided Google Forms'i ja Google Docs'i keskkonnas ning õpilaste vanemate digitaalselt allkirjastatud nõusolekud (kaheksa) salvestatud parooliga kaitstud Google Drive'i kaustas, millele ligipääs on olemas ainult käesoleva magistritöö autoril. Mittedigitaalselt allkirjastatud nõusolekud (viis) on käesoleva

magistritöö autori kodus lukustatud sahtlis. Pärast magistritöö kaitsmist intervjuud ja tagasiside kustutatakse.

Õpilastelt ega õpetajalt ei kogutud tundlikku infot. Kõik õpilaste vastused on anonüümsed ja neid kasutatakse magistritöös kokkuvõtlikult. Õpetaja ei kasuta oma tagasisides ega intervjuudes õpilaste nimesid. Õpilased, õpetaja klass ega kool ei ole magistritöö põhjal äratuntavad. Õpetaja on tutvunud nii õpilaste kui enda tagasiside kokkuvõtliku esitamisega magistritöös.

Magistritöös kasutatud noorteseriaali „Miks mitte?!“ režissööri ja stsenaaristi on informeeritud e-kirja (vt lisa 7) teel (kirjas oli esitatud ka magistritöös koostatud ülesandekogu ühe ploki näidis), et nende loodud seriaali põhjal on magistritööna loodud õppekomplekt, milles on kasutatud ka ekraanitõmmiseid ja paari dialoogi teksti osasid.

5. Tulemused

5.1 Seriaali osad 1–5

Seriaalil „Miks mitte?!“ on kokku 10 osa. Kõigepealt koostati ülesanded esimese viie osa kohta, viidi need ülesanded katserühmaga läbi ning koguti tagasisidet nii õpilastelt kui ka nende õpetajalt. Osas 5.1.1 on kirjeldatud loodud ülesandeid tüüpide kaupa. Osas 5.1.2. on esitatud õpilaste tagasiside kokkuvõtte ja osas 5.1.3. õpetaja tagasiside kokkuvõtte.

5.1.1. Ülesannete loomine seriaali osade 1–5 kohta

Seriaali iga osa kestis 28 minutit. Iga osa juurde loodi soojendusülesanne, kuulamisülesanded ja rääkimisülesanded. Mõne osa juurde loodi ka grammatikaülesanne ja mõne juurde kirjutamisülesanne. Ülesandeid tehti enne katsetamist vastavalt juhendaja soovitudele mitu korda ümber ja täiendati. Katsetamise tulemusi on arvestatud järgnevate plokkide ülesannete loomisel. Kui soovida ülesannete komplekti edaspidi laialdasemalt kasutada, võiks ülesandeid veel veidi parandada ja täiendada.

Soojendusülesanded

Alates teisest tunnist algas iga tund soojendusülesandega, mille eesmärk oli äratada õpilased üles ja anda neile energiat eesti keele õppimiseks. Kolmes tunnis kasutati soojendusülesandeid, mis ei olnud seriaaliga seotud. Kaks korda tehti soojenduseks pantomiimpilte (näide 1), üks kord moodustati sõnade assotsiatsiooniketti. Ühe tunni soojendusülesanne oli seotud seriaaliga, tuli ära arvata, mis tegelane ollakse (näide 2).

(1) Õpilased töötavad kolmekesi. Esimene õpilane näitab pantomiimiga ühte lemmiktegevust, näiteks *muusika kuulamist*. Rühmakaaslased pakuvad, mis tegevust ta näitab, näiteks *Kas sulle meeldib muusikat kuulata?* Kui tegevus oli ära arvatud, siis esitavad kaaslased talle selle kohta paar küsimust, näiteks *Keda sa praegu kõige rohkem kuulad?* Iga õpilane näitab kolme tegevust. (5. osa, 1. ül)

(2) Õpilased saavad õpetajalt kleepmärkmepaberi seriaali „Miks mitte?!“ ühe tegelase nimega. Iga õpilane leiab endale paarilise ja kleepis paberi talle otsaette nii, et ta ei näeks, mis paberile on kirjutatud. Edasi on vaja ära arvata, kes sa oled, esitades *kas*-küsimusi, näiteks *Kas ma olen Anna sõber?* (4. osa, 1. ül)

Soojendusülesanded olid kavandatud suhteliselt lühikesed ja kiired.

Ennustamine

Esimese tunni kaks ennustamisülesannet erinesid teiste tundide omadest. Nende ülesannete peaesmärk oli häälestada õpilased seriaali „Miks mitte?!“ vaatamisele. Selleks pidid õpilased vaatama peategelase pilti, lugema tema tutvustust (kus oli mh öeldud, et varsti muutub ta elu täielikult) ning arutama, mis võib nende arvates peategelase elus järgmise aasta jooksul juhtuda. Teiseks pidid õppijad ühendama filmitegelaste pildid ja nende nimed või rollid enda arvamuse järgi. Alates teisest tunnist pidid õpilased tegema enne filmi järgmise osa vaatamist ennustamisülesande, mille peaesmärk oli aidata neil vaadatavast osast paremini aru saada. Ülesanneteks olid nt küsimuste juurde sobiva tegelase nime kirjutamine (tegelaste nimed olid antud segiaetud järjekorras) (näide 3), lausetele variantide hulgast sobiva lõpu valimine, filmi kohta esitatuid väidete õiguse hindamine; ennustamine, mis juhtub tegelastega järgmises osas.

(3) Kes tahab saada moekunstnikuks?

Kes räägib Carmenile ja teistele Anna kodustest probleemidest?

Kes ütleb Annale, et Anna peab end kokku võtma ja kooli kuldmedaliga lõpetama?

jne (2. osa, 2. ül)

Filmi vaatamine

Filmi vaadati alati tunnis. Pärast filmi vaatamist pidid õpilased tegema uuesti ennustamisülesande ja kontrollima oma ennustuste paikapidavust.

Rääkimine

Ülesannete komplekti pearõhk oli suunatud rääkimisoskuse arendamisele. Seega oli igas tunnis mitu erinevat rääkimisülesannet. Ülesandetüüpideks olid ennustamisülesannete kommenteerimine pärast filmi vaatamist; klassis küsimuste, lauselikute või piltidega ringikäimine, eri paarilistega lühidalt rääkimine, iga kord lipikuid või pilte omavahel

vahetades (näide 4); filmist pärit ekraanitõmmiste põhjal filmi kohta arvamuse avaldamine ja filmitegelaste käitumise üle arutlemine (näide 5); kaaslaste kirjutatud tekstide põhjal vestlemine. Suur osa rääkimisülesandeid oli kavas teha paarides või väikestes rühmades (kolme-neljakesi), et kõik õpilased saaksid võimalikult palju rääkida. Rääkimisülesannetest osa olid sellised, milles pidi kasutama ka kindlat grammatikavormi, kuid suuremas osas oli tegu vaba rääkimise ülesannetega, milles õpilased võivad rääkida, kasutades oma kõiki keelelisi ressursse, kuid peavad ise vestlust algatama ja üleval hoidma, ilma õpetaja otsese toeta. Samas toetavad õpilasi neis ülesannetes aga etteantud sõnad, küsimused, laused ja pildid. Mõned rääkimisülesanded pidid toimuma ka suures rühmas ühisaruteluna.

(4) Iga õpilane saab õpetajalt ühe ekraanitõmmise seriaalist, käib klassis ringi, leiab endale paarilise, näitab talle pilti ja räägib, *kes on pildil, kus ta on, mida teeb ja mida tunneb* ning vastas paarilise ühele küsimusele. Kui mõlemad paarilised on valmis, siis vahetavad nad pildid omavahel. Uue paarilisega on vaja rääkida sama skeemi järgi. (3. osa, 6. ül)

(5) Õpetaja näitab esitlust, kus on kolm antud osa ekraanitõmmist ja ühe tegelase fraas. Õpilased arutavad alguses väikses rühmas ning pärast kogu õpperühmaga filmi stseene, vastates järgnevale küsimustele: *Kus on tegelased? Millal tegelane seda ütleb? Mida see tähendab? Kellele ta seda ütleb? Miks ta seda ütleb? Mida talle vastatakse? Mida sa pildil veel näed?* (1. osa, 7. ül)

Grammatika ja sõnavara

Grammatika- ja sõnavaraülesanded olid mõeldud aktiivselt ja peamiselt suuliselt täitmiseks ning nende eesmärk oli arendada B1-tasemel vajalike grammatika nähtuste kasutuse automaatsust. Käsitletavad teemad olid: lihtminevik, käänded ning *ma-* ja *da-*infinitiiv. Ülesandetüüpideks olid: klassis ringi käimine küsimus-vastuslipikutega, paarilisele filmiteemalise küsimuse esitamine ja tema vastuse kontrollimine (näide 6); paaristööna filmi kohta käivates lausetes sulgudes olevate sõnade kirjutamine lihtminevikus; ekraanitõmmiste teemal rääkimine, kasutades olevikku ja lihtminevikku (näide 7); filmist pärist sõnade juurde pildi joonistamine, klassis nende piltidega ringi käimine ja sõna teiste sõnadega seletamine, sõnade äraarvamine; filmist pärit dialoogide lõpetamine oma sõnadega.

(6) Õpetaja näitab nelja ekraanitõmmisega esitlust. Õpilased vaatavad pilte ja räägivad, mis pildil toimub, mis toimus enne seda, mis saab edasi, miks tegelased nii käituvad, kas nad käituvad teie arvates õigesti. Ülesande eesmärk on harjutada korrektselt oleviku ja lihtmineviku kasutamist. (2. osa, 6. ül)

(7) Iga õpilane saab õpetajalt lipiku küsimuse ja võimaliku vastusega, nt
 Küsimus: *Kellele annab klassijuhataja ülesande korraldada lõpuaktus?* Vastus: *Klassijuhataja annab Annale, Liisile ja Vadimile ülesande korraldada lõpuaktus.*

Õpilased käivad ringi, küsisid, vastavad täislausega ning vahetavad lipikud omavahel ning leiavad uue paarilise. Sõnajärg võib vastustes kohati ka teistsugune olla. (1. osa, 6. ül)

Kirjutamine

Kasutada oli kavas mudel- ja loovkirjutamist. Kirjutada tuli lühike tekst ühest meeldinud stseenist; saades loosiga ühe tegelase nime filmist kirjutada tema välimusest, iseloomust, plaanidest ja probleemidest; kirjutada sõbrale kiri, olles filmi peategelase Anna rollis ning vastata rühmakaaslase kirjale; kirjutada teade ühe tegelase kadumise kohta. Kirjutamisülesanded sarnanesid eksamiülesannetega (kiri ja teade), kuid eesmärk oli teha need huvitavamaks ja ka interaktiivsemaks.

5.1.2. Õpilaste tagasiside plokkidele 1–5

Plokiks on nimetatud seriaali ühe osa vaatamist ja selle juurde kuuluvate õppeülesannete täitmist. Tavaliselt kestis see kaks 45-minutilist õppetundi eri päevadel. Õpilased hindasid peale igat tundi anonüümse Google Forms'i küsimustikuga tunni huvitavust, kergust ja kasulikkust (Likerti skaaladel) ning kirjutasid vabade vastustega, mis neile tunnist kõige rohkem meelde jäi (vt lisa 2).

Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 1–5 huvitavusele on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Plokkide 1–5 huvitavus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
1. plokk (11/13)	0	0	3	6	2	3,9	0,7
2. plokk (13/13)	0	0	8	2	3	3,6	0,8
3. plokk (8/13)	0	0	4	2	2	3,1	0,8

4. plokk (12/12)	0	0	4	5	3	3,9	0,8
5. plokk (11/11)	0	0	4	4	3	3,9	0,8
Kokku	0	0	23	19	13	3,8	

Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 1–5 kergusele on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Plokkide 1–5 kergus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
1. plokk (11/13)	0	1	7	3	0	3,2	0,6
2. plokk (13/13)	0	1	10	1	1	3,2	0,7
3. plokk (8/13)	0	0	6	1	1	3,4	0,7
4. plokk (12/12)	0	2	8	1	1	3,1	1,1
5. plokk (11/11)	0	0	8	2	1	3,4	0,6
Kokku	0	4	39	8	4	3,2	

Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 1–5 kasulikkusele on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. Plokkide 1–5 kasulikkus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
1. plokk(11/13)	0	0	6	4	1	3,5	0,7
2. plokk (13/13)	0	2	7	2	2	3,3	0,9
3. plokk (8/13)	0	1	4	1	2	3,5	1
4. plokk (12/12)	0	0	7	4	1	3,5	0,6
5. plokk (11/11)	0	0	7	3	1	3,5	0,7
Kokku	0	3	31	14	7	3,5	

Õpilaste vabade vastuste kokkuvõte plokkides 1–5 kõige rohkem meeldejäanu kohta on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Õpilastele plokkidest 1–5 kõige rohkem meeldejäanu

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	Vastused eesti / vene keeles	Vasta- mata	Kõige rohkem jäi meelde (vastanute arv)
1. plokk (11/13)	7 / 4	0	Klassis ringi käia ning küsimusi küsida ja vastata (4) Seriaali vaadata ning kuulata (3) Kõik (1) Kõigiga rääkida (1) Selline õppimisvorm (1) Lahke õpetaja (1)
2. plokk (13/13)	12 / 1	0	Seriaali vaadata (8) Tund oli huvitav ja hea (2) Küsimusi kirjutada (1) Pilte kirjeldada (1) Palju rääkida (1)
3. plokk (8/13)	3 / 4	1	Rääkida paarides ja rühmades (3) Pilte kirjeldada (3) Seriaali vaadata (2) Kõik (1)
4. plokk (12/12)	7 / 5	0	Seriaali vaadata (5) Lipikul etteantud sõnaga seotud pilti või Skeemi joonistada ja paarilisele seda sõna Teiste sõnadega kirjeldada (5) Töötada paarides ja väikestes rühmades (2) Kõik (1)
5. plokk (11/11)	3 / 5	3	Seriaali vaadata (4) Tegelaste dialooge lõpetada (2) Kirja kirjutada (1) Lipikutega ringi käia ja küsimusi esitada (1) Kõik (1)
Kokku	32 / 19	4	

Kokkuvõte õpilaste tagasisidest

Plokid 1–5 olid õpilastele üldiselt huvitavad, huvitavuse keskmiseks hinnanguks kõigil plokkidel kokku kujunes 3,8 ehk peaaegu huvitav. Esimese, neljanda ja viienda ploki keskmine hinnang on 3,9 ehk huvitav, teisel plokil 3,6 ehk keskmise ja huvitava vahel ning kolmandal plokil 3,1 ehk keskmine. Seejuures on õpilaste üksikhinnangud küllaltki erinevad. Viie ploki kokkuvõttes on kõige rohkem vastajaid (23), kellele plokk tundus keskmiselt huvitav. Veidi vähem on vastajaid, kelle jaoks plokk oli huvitav (19) ja veel veidi vähem neid, kellele plokk oli väga huvitav (13).

Plokid 1–5 olid õpilaste jaoks keskmiselt kerged, keskmine hinnang kõigile plokkidele kokku oli 3,2 ehk keskmine. Ka üksikplokkide hinnangud olid sarnased. Kõige kergemad tundusid õpilastele kolmas ja viies plokk (3,4 palli ehk keskmise ja kerge vahel), ülejäänud plokid olid keskmise kergusega (3,1 või 3,2 palli). Kokkuvõttes oli kõige rohkem õpilasi (39), kes pidas plokki keskmiselt kergeks. Kergeks pidas plokki kaheksa vastajat ja väga kergeks neli vastajat. Samuti nelja vastaja jaoks oli mõni plokk raske.

Õpilased pidasid plokkide 1–5 keskmiselt kasuliku ja kasuliku vahepealseks (kokkuvõttlik keskmine oli 3,5 palli). Ka üksikplokkide kasulikkuse keskmine oli neljal juhul 3,5 ja teises tunnis veidi madalam ehk 3,3. Kokkuvõttes pidas 31 õpilast plokki keskmiselt kasulikuks, 14 kasulikuks, seitse väga kasulikuks ja kolme jaoks tundus mõni plokk kasutu.

Vabadest vastustest enamik oli kirjutatud eesti keeles, kuid osa ka vene keeles. Vabadest vastustest selgus, et õpilastele jäi kõige rohkem meelde (või meeldis, sest tundub, et õpilased on sageli vastanud, mis neile meeldis) kõige rohkem seriaali vaadata, klassis ringi käia ja eri kaaslastega vestelda ning rääkida paarides ja rühmades.

5.1.3. Õpetaja tagasiside plokkidele 1–5

Õpetaja andis kirjalikku tagasisidet Google Docs'i tunnikava failis pärast iga ploki läbimist. Pärast tundide läbiviimist seriaali esimese viie osa kohta tehti õpetajaga poolstruktureeritud veebiintervjuu (vt lisa 3), milles ta andis vastuseid plokkide 1–5 kohta korraga.

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 soojendusülesannetele on esitatud tabelis 5.

Tabel 5. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 soojendusülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Ei olnud	Ei ole
2	Sõnade assotsiatsioonikett (paaris), nt karu-pruun-šokolaad jne.	+ Oli lihtne ja lõbus ning läks väga hästi. Meeldis õpilastele.
3	Pantomiim „Elav pilt“ etteantud teemadel, nt rand, loomaaed (väikses rühmas, suures rühmas)	- Õpetaja tegi pantomiimiga soojendust esimest korda. Klassis polnud selleks ülesandeks piisavalt ruumi ja mindi koridori. Õpilased olid õpetaja arvates tublid ja rääkisid võimalikult vaikselt. Siiski segas see ülesanne teisi klasse, kelle ruumide uksed olid lahti. Õpetaja otsustas seetõttu ülesande lõpetada ja tagasi klassi minna.
4	Kas- küsimuste abil otsaette kleebitud seriaali tegelaste nimede äraarvamine (suures rühmas)	+ Üldiselt läks hästi. Õpetaja andis ise õpilastele nimed ja paberid, sest nii tundus talle lihtsam. Kui mõned õpilased olid nimed ära arvanud, siis hakkasid nad ise uusi nimesid kirjutama (või õpetaja andis neile uued nimed), et edasi mängida.
5	Pantomiim “Minu lemmiktegevused”	+ Meeldis õpilastele.

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 ennustamisülesannetele on esitatud tabelis 6.

Tabel 6. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 ennustamisülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Tegelaste piltide ja nimede ühendamine Filmi sisu kohta ideede pakkumine.	+ Aitas väga palju kaasa filmist arusaamisele. Samasuguseid harjutusi võiks ka edaspidi teha, sest need annavad vaatamisele raami. + Ideede pakkumine õnnestus hästi, kuigi ideid pakkus vaid 3-4 õpilast ning õpetaja pakkus siis ideid ka ise.
2	Küsimustele juurde sobiva tegelase kirjutamine (tegelaste	+ Läks samuti hästi ega olnud eriti raske.

	nimed olid antud segiaetud järjekorras).	
3	Sobiva lauselõpu valimine. Ennustamine, mis juhtub järgmises osas eri tegelastega.	+ Õpilased tegid ülesannet iseseisvalt. Läks hästi. Ei jõudnud tunnis teha. Õpetaja jättis selle koduülesandeks pärast vaheaega.
4	Sobiva lauselõpu valimine.	+ Ennustamisülesanne läks hästi ning aitas häälestuda ja süžeesst paremini aru saada.
5	Osa kohta esitatud väidete õigsuse määramine.	Õpetaja ei kommenteerinud.

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 filmivaatamisele on esitatud tabelis 7.

Tabel 7. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 filmivaatamisele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Seriaali esimese osa vaatamine	+ Õpilased võtsid seriaali üle ootuste hästi vastu. Film meeldis õpilastele ja oli väga eakohane. - Filmi keel oli aga üsna keerukas ja seetõttu tegi õpetaja vaatamise ajal viis korda pausi ja arutas mõned kohad koos õpilastega üle.
2	Seriaali teise osa vaatamine Kuulamisülesande täitmine	+ Teises osas oli palju sündmusi. Kõik neist ei tundunud väga olulised, mistõttu õpetaja peatas filmi ja seletas õpilastele filmi sisu ainult mõnes kohas. Peale teise osa lõppu soovisid õpilased kohe ka kolmandat osa vaadata. + Oli üldiselt arusaadav ja õnnestus hästi.
3	Seriaali kolmanda osa vaatamine Kuulamisülesande täitmine	+ Seriaali kolmas osa meeldis õpilastele. Filmi polnud vaja palju kordi peatada ja õpilastele sisu seletada. + Lausete kontrollimine läks kiiresti, sest õpilased olid suure osa neist juba varem (ennustamisülesandes) õigesti arvanud.
4	Seriaali neljanda	Õpetaja ei kommenteerinud.

	osa vaatamine Kuulamisülesande täitmine	
5	Seriaali viienda osa vaatamine Kuulamisülesande täitmine	Õpetaja ei kommenteerinud.

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 rääkimisülesannetele on esitatud tabelis 8.

Tabel 8. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 rääkimisülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Filmist pärit piltide vaatamine ja küsimustele vastamine (väikestes rühmades ja seejärel kõik koos)	+ Jäi ajapuudusel pooleli. Õpetaja ei lasknud ka ülesannet teha väikestes rühmades, vaid ülesanne tehti kohe kõik koos. Mõned küsimused ajasid õpilasi kohati veidi segadusse, aga üldiselt läks ülesanne hästi ja sobib väga hästi.
2	Ennustamise kommenteerimine Filmist pärit piltide teemal rääkimine	Õpetaja ei kommenteerinud. + Ülesanne tehti esimese pildiga koos kogu rühmaga. See situatsioon oli neist kõige keerulisem, õpilased täpselt ei mäletanud, mida tegelased seal rääkisid. Ülejäänud piltidest rääkisid õpilased väikestes rühmades. Õpetaja arvab, et õpilased said ülesandega hakkama. Oli kuulda, et nad rääkisid omavahel eesti keeles. Õpetaja oli samal ajal ühe rühma juures, kes vajas rohkem abi.
3	Ennustamise kommenteerimine Piltidega ringikäimine ja piltidest rääkimine	Õpetaja ei kommenteerinud + Läks hästi. Õpetaja ei pannud ainult tähele, et oli ainult 11 pilti ehk oleks olnud vaja mõnda pilti kaks korda printida. Seitsmendas ülesandes ei rääkinud õpilased, miks peategelane Anna otsustas räpikonkursist loobuda, vaid pigem

		kirjeldasid, mis toimub tegelastega piltidel.
4	<p>Ennustamise kommenteerimine</p> <p>Rääkimine tegelastega selles osas juhtunust (väikestes rühmades ja suures rühmas)</p> <p>Filmist pärit piltide teemal etteantud küsimuste järgi rääkimine väikestes rühmades</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>Õpetaja ütles, et kõigist piltidest ei jõutud rääkida, sest pilte ja küsimusi oli päris palju.</p>
5	<p>Oma mõtete jagamine vastuskirja põhjal</p> <p>Ennustamise kommenteerimine</p> <p>Filmidialoogide oma sõnadega lõpetamine</p> <p>Filmist pärit piltide põhjal filmi kohta esitatud küsimustele vastamine (väikestes rühmades ja suures rühmas)</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>- Õpetaja lasi õpilastel vastavad kohad filmist uuesti ära vaadata ja seejärel täiendati etteantud dialooge ühiselt kogu õpperühmaga. Esimene dialoog oli õpetaja sõnul väga raske, teine oli päris lihtne ja viimane oli keskmine. Õpetaja lasi kahel õpilasel lugeda ja kui nad ei osanud, siis teised aitasid. Õpetaja arvates võiks ta seda laadi ülesandeid tulevikus ka paarides teha ning proovida ka ilma lause algusteta.</p> <p>- Õpilased tegid ülesannet alguses paaris ja kui mõned paarid olid valmis jõudnud, siis kogu rühmaga. Õpetaja mainis, et filmi viies osa oli õpilastele raske ja arvatavasti mitte väga huvitav. Seega olid ka mõned küsimused neile rasked.</p>

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 grammatika- ja sõnavaraülesannetele on esitatud tabelis 9.

Tabel 9. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 grammatika- ja sõnavaraülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Küsimustega klassis ringi käimine (küsisõnade harjutamine) ja paarilisele vastamine	+/- Osa õpilastest sai hästi hakkama, aga osale oli see ülesanne raske. Õpilased ei teadnud kõiki sõnu ja mõned küsimused olid raskemini vastatavad (ei olnud nii oluline info, ei pannud seda filmis tähele).
2	Küsimusse sõnade kirjutamine lihtmineviku vormis Eelmise ülesande küsimustega ringi käimine ja paarilistega vestlemine	+ Oli jõukohane ja üldiselt tegid õpilased selle õigesti. + Oli õpilastele nüüd juba arusaadav ja läks päris hästi. Kui õpilased ei mäletanud nii täpselt kõiki sündmusi, siis paariline aitas ja seletas. Õpetaja ei saanud aru, kas õpilased pidid midagi vastusele ka ise lisama ning talle meeldiks rohkem, kui kõik vastused oleksid ette antud. Õpetaja pani ka tähele, et õpilased ise hakkasid natuke teistmoodi küsima, nt “Kas Anna käis nõusid pesemas? Miks?”
3	-	-
4	Sõnavaraülesanne (sõnade kohta piltide joonistamine ja sõnadega Aliase mängimine)	+ Oli tore ja lõbus ning aitas sõnadel kinnistuda.
5	Ringi käimine lipikutega, millel olid küsimused filmi kohta, millele tuli vastata, pöörates seejuures tähelepanu <i>ma-</i> ja <i>da-</i> infinitiivi kasutusele.	+ Läks õpetaja hinnangul üldiselt hästi. Õpetaja küsis pärast veel mõned küsimused tervelt rühmalt. Keeruline sõna oli <i>süüdistama</i> .

Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 lugemis- ja kirjutamissülesannetele on esitatud tabelis 10.

Tabel 10. Õpetaja kommentaarid plokkide 1–5 lugemis- ja kirjutamisülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
1	Lühidalt ühest endale meeldinud stseenist kirjutamine	+ Kirjutamisülesande jättis õpetaja koduülesandeks. Kõik õpilased, peale ühe, said sellega hakkama. Viimases ülesandes kommenteerisid õpilased kaaslaste tekste juhendi järgi.
2	-	-
3	Ühest tegelasest kirjutamine	Õpilased teevad selle ülesande kodus ning õpetaja ei olnud seda veel kontrollinud.
4	Sõbrale kirja kirjutamine Anna rollis olles.	Õpetaja ei kommenteerinud.
5	Vastamine eelmises tunnis Anna rollis kirjutatud kirjale Gustavi kadumise kohta teate kirjutamine	+ Läks üldiselt hästi. Õpilased said üsna kiiresti aru, kes oli kirja kirjutanud. Mõned õpilased ütlesid, et ei saanud kaaslaste kirjast aru või kirjas puudusid vajalikud küsimused, mille tõttu nad ei saa kirjale vastata, aga nad siiski kirjutasiid. + Õpetaja arvates olid teated päris toredad.

Õpetaja kokkuvõtlik arvamus esimesest viiest plokist

Soojendusülesanded

- Osa õpilasi oli nii varastes tundides väga unised. Seetõttu aitavad lihtsad ja kiired soojendusharjutused õpilased üles äratada ja eesti keele lainele saada.
- Soojendusülesanded läksid üldiselt hästi ja meeldisid õpilastele, kuid uudsemad tüübid (nt pantomiimid) olid harjumatud ka õpetajale ja nende läbiviimine ei õnnestunud esimesel korral eriti hästi.

Ennustamisülesanded

- Ennustamisülesanded läksid kõik hästi, ei olnud eriti rasked ja toetasid hästi filmi mõistmist.

- On nähtud ette teha alguses paarides ja siis kogu rühmaga, kuid tehti sageli kohe kogu õpperühmaga, sest muidu hakkavad õpilased omavahel vene keeles arutama.

Filmi vaatamine

- Võrreldes teiste õppetegevustega õpilastele üldiselt meeldib. Nad naeravad ja elavad kaasa.

- Seriaal sobib sisu mõttes üheksandale klassile. Siin on naljakaid tegelasi (nt Liis, vanaisa), tarku ja mõistlikke tegelasi (nt Anna), head dialoogid (nt vanaema ja vanaisa vahel) ning räppmuusika, mis kõnetab noori. Seega on antud sari õpilastele huvitav.

- Keeleliselt raskem kui üheksanda klassi eksamiks valmistumiseks praegu vaja, pigem B2-tasemele paras. Raskus oleneb ka vastava osa sündmustest, sõnavarast ning tegelaste jutu selgusest. Seriaali esimene ja viies osa olid raskemad, teine, kolmas ja neljas osa keskmise raskusega.

- Kui õpilased on väsinud, vaadatava osa sõnavara on raske või pilt ei toeta tegevust nii palju, et nad aru saaksid, siis nad ei jaksa vaadata ja kuulata. Sel juhul peatab õpetaja filmi ja selgitab õpilastele tegevuse sisu eesti keeles lihtsamate sõnadega.

- Hea oleks, kui saaks filmile panna eestikeelsed subtiitrid, neid aga ei ole. Imelik on, et osal osadest on olemas venekeelsed subtiitrid ja osa osadest on võimalik vaadata koguni venekeelse pealelugemisega.

Rääkimisülesanded

- Piltidega rääkimisülesanded on toredad. Õpetaja prindib need alati ka värviliselt välja, see tema arvates see elavdab ülesannet.

- Samuti on toredad küsimused arutluste jaoks.

- Rääkimisülesandeid oli palju ja päris kõiki ei jõutud ajapuudusel teha. Ülesanded õnnestusid erinevalt. Piltidega ülesanded õnnestusid üldiselt hästi. Õpetaja tegi küll mitu ülesannet ainult suures rühmas, kuigi ette oli nähtud teha alguses väikestes rühmades. Õpilased rääkisid ka väikestes rühmades omavahel eesti keeles. Mõned küsimused olid raskemad, eriti need, kus pidi oma arvamust avaldama.

- Rääkimisülesannete ajal käib õpetaja klassis ringi ja kuulab, mida õpilased räägivad. Kui õpilasi on aga paaritu arv, siis on õpetaja ise kellegagi paaris ja ei saa sel juhul teisi nii palju kuulata. Üldiselt räägivad aga õpilased ikka eesti keeles.

- Alguses oli rääkimisülesandeid raskem teha, aga aja möödudes muutus lihtsamaks, sest õpilased olid juba harjunud ehk ülesannete juhendid olid neile selged.
- Nendes ülesannete ei ole eksami dialoogi formaati ja rollikaarte. Õpilased võiksid õpetaja arvates natuke rohkem lihtsalt omavahel rääkida ja lihtsa dialoogi pidamist harjutada. Lihtsalt piltide kirjeldamist pole rohkem vaja, seda on kõige lihtsam ära õppida. Võiks olla ka ülesandeid rollikaartidega, sest neid on õpetaja arvates vaja treenida, nii formaati kui ka grammatikat, aga lõbusamalt kui eksamil. Dialooge võiks teha ka nii, et õpilased räägiksid ühes paaris veidi pikemalt ja siis vahetaksid paare. Improülesandeid võiks ka proovida, aga siis kõik koos, igaüks ütleks ühe lause.

Grammatika- ja sõnavaraülesanded

- Need ülesanded on head sõnavara ja grammatika õppimiseks. On kasulik, kui õpilased saavad neid lauseid palju korrata. Mõni õpilane oskab ka ise loogilise jätkuküsimuse küsida, näiteks küsib küsimuse ja siis veel küsib, miks see nii on.
- Grammatika- ja sõnavaraülesanded läksid üldiselt hästi. Alguses olid õpilastele harjumatud, edaspidi õpilased juba harjusid nendega. Õpilased ei taju, et nende ülesannete puhul on tegemist grammatikaülesandega, kui õpetaja seda eelnevalt ei maini.
- On kasulik, kui lipikutel on esitatud küsimustele olemas ka õiged vastused, aga igas ülesandes neid ei olnud. Väga nõrkadel õpilastel on ilma vastuseta raske iseseisvalt vastata. Kui vastused on, siis need jäävad õpilastele ka lihtsalt meelde. Võiks teha ka ilma vastusteta, aga siis võiksid küsimuses valikuvariandid olla, näiteks *kas Annale meeldis rääpida või klassikalist muusikat kuulata?* Sel viisil õpitaks ka infinitiive.
- Õpetaja tavaliselt juhib ja suunab ülesannet ning ei kuule siis eriti palju, kuidas õpilased räägivad ja kas nad kasutavad ka nõutud grammatilist vormi või vastavad niisama või ei saa kõigest päris hästi aru. Kui õpilasi on paaritu arv, siis osaleb õpetaja ka ise. Siis ta ütleb õige vastuse ja õpilased siis kordavad õigesti.
- Ei ole kindel, kui palju sellised ülesanded grammatikat toetavad, need ülesanded arendavad õpetaja arvates eelkõige rääkimisjulgust.
- Võiks ka olla ülesandeid, kus õpilased peavad avaldama oma arvamust nii, et õpitakse grammatikat, aga sõnavara ei oleks raske. Näiteks võiks harjutada osastavat käänet,

mida on terve õpik täis. Oleme ära õppinud suure hulga sõnu, mis nõuavad osastavat. Võiks küsida näiteks *Mida Keido armastab? Mida ta kardab? Mida ta oskab?*

Kirjutamisülesanded

- Kirjade kirjutamine on hea ja kasulik ülesanne. Õpilased kirjutavad tavaliselt kodus ja õpetaja ei tea, kui palju keegi Google'i tõlget kasutab. Õpilased kirjutavad toredaid tekste.
- Õpetaja korjab tavaliselt kirjalikud tööd ära ja parandab ja mõnikord paneb nende eest ka hinded.
- Mõned ülesanded tekitavad elevust, nt ülesanne, kus tuli kirjutada vastus kaasõpilasele, kes esines mingi filmitegelase nimega.
- Mõnel õpilasel on mõnikord probleeme, mida täpselt peab kirjutama (kui peab veidi ise mõtlema), aga üldiselt saadakse hakkama.

Üldist

- Pärast esimest tundi tundis õpetaja, et kokkuvõttes olid ülesanded õpilastele raskemad, kui ta oleks oodanud. Ta oli neid õpilasi õpetanud kuu aega ja talle tundus seni, et nad räägivad paremini ning on julgemad. Peale teist tundi tundis õpetaja aga, et kokkuvõttes läks see tund palju paremini, kuna õpilased teadsid, mida oodata ja olid julgemad.
- Oli ka näha, et õpilased ei ole harjunud sel moel õppima – nad olid ikkagi harjunud traditsioonilise õpiku ja töövihikuga.
- Eksamiks valmistumise osas arvas õpetaja, et selle filmi abil saab üheksanda klassi eksamiks valmistuda sel juhul, kui vaadata filmi nii, nagu nemad seda teevad, st et film peatatakse vajaduse korral ja räägitakse toimunud tegevused lihtsamal keeles läbi. Ülesanded on eksamiks valmistumiseks üldiselt sobivad.
- Eksami kuulamisülesanded on teistsugused ja seetõttu saab eksami kuulamisosaks õpetaja arvates nende ülesannetega vähem valmistuda. Kõige rohkem õpitakse nende ülesannetega rääkima. Samuti tekitavad need ülesanded huvi, motivatsiooni ja enesekindlust, et õpilased suudavad oma väikese sõnavara ja väheste grammatikateadmistega konstrueerida lauseid. Näiteks üks õpilane ei kasutanud varem eesti keelt tundides üldse, aga mõne aja pärast hakkas õpetajaga eesti keeles rääkima.

- Nende ülesannete edaspidine kasutamine oleneb erinevatest faktoritest. Esiteks oleneb see rühma tasemest. Teiseks saab seda filmi ja ülesandeid õpetaja arvates kasutada siis, kui tunniplaanis on vähemalt neli või viis eesti keele tundi nädalas.

5.2. Seriaali osad 6–10

Seriaalil „Miks mitte?!“ on kokku 10 osa. Pärast seriaali osade 1–5 vaatamist koostati ülesanded osade 6–10 kohta, viidi need ülesanded katserühmaga läbi ning koguti tagasisidet nii õpilastelt kui ka nende õpetajalt. Osas 5.2.1. on kirjeldatud loodud ülesandeid tüüpide kaupa. Osas 5.2.2. on esitatud õpilaste ja õpetaja tagasiside plokkidele 6–9.

5.2.1. Ülesannete loomine seriaali osade 6–10 kohta

Seriaali iga osa kestis keskmiselt 28 minutit. Iga osa juurde loodi soojendusülesanne, kuulamisülesanded ja rääkimisülesanded. Ülesanded oli kavas teha kohati veidi nõudlikumad ja loovamad kui esimeses osas. Mõne osa juurde loodi ka grammatikaülesanne ja mõne juurde kirjutamisülesanne. Ülesandeid tehti enne katsetamist vastavalt juhendaja soovitudele mitu korda ümber ja täiendati. Katsetamise tagasisidet on arvestatud järgnevate plokkide ülesannete loomisel. Kui soovida ülesannete komplekti edaspidi laialdasemalt kasutada, võiks ülesandeid veel veidi parandada ja täiendada.

Soojendusülesanded

Soojendusülesannetes oli kavas teha liikumisega seotud ülesandeid ja improülesandeid (näide 8).

- (8) Õpilased valivad ühe tegelase nime serialist (nt KEIDO) ja ütlevad sõnu, fraase või lauseid, mis teda iseloomustavad ja algavad tema nimes olevate tähtedega, näiteks *K-kena noormees*, *I-isaga probleemid*, *O-on Marko sõber* (6. osa, 1. ül)

Ennustamisülesanded

Enne vaatamist tuli ennustada järgmise osa sündmusi, vastates küsimustele (näide 9) ja otsustades väidete õigsuse üle.

- (9) Miks on Anna väga õnnelik?

Kes tuleb Anna isaga rääkima?
Mis juhtub vanaisaga?
Kas Keido ja Marko pangarööv õnnestub?
jne (7. osa, 2. ül)

Filmi vaatamine ja kuulamisülesanded

Filmi vaadatakse tunnis. Kuulamisülesanneteks oli kavas teha ennustamisülesandeid, mida peale filmi vaatamist uuesti tehakse. Kaheksandas ja kümnendas tunnis olid kuulamistekstideks lisaks filmile lühivideod, milles seriaali peategelane Anna, olles blogija rollis, rääkis seriaalis juhtunud sündmustest ning jagas oma mõtteid ja emotsioone. Videote juures olid kuulamisülesanneteks lause lõpetamiseks sobiva fraasi valimine (näide 10) ja Anna lausete järjestamine.

(10) Õpilased kuulavad, mida arwab peategelane oma esinemisest räpikonkursil ning valisid õiged lauselõpud

1. Alguses a) läks enam-vähem, b) läks väga hästi.
2. Siis hakkas Anna a) endas kahtlema, b) enda esinemise üle rõõmustama.

jne. (8. osa, 5. ül)

Grammatika- ja sõnavaraülesanded

Õppekomplekti teises osas olid grammatikateemadeks kavandatud küsisõnad, kohakäänded, osastavat käänat nõudvad tegusõnad ning täis- ja lihtminevik. Ülesandetüüpideks olid valitud filmitemaaliste küsimuste moodustamine, kaaslasele esitamine ja küsimustele vastamine ning õppematerjalis esitatud küsimustele vastamine seriaali peategelase Anna seisukohalt ja enda seisukohalt (näide 11). Sõnavaraga seotud ülesanneteks olid valitud uute sõnade seletamine filmis juhtunu kaudu (näide 12), uute sõnadega improlooo tegemine (näide 13).

(11) Õpilased esitavad teineteisele küsimused täisminevikus, näiteks *Kas Anna on kunagi tuntud inimesega suhelnud?* Paariline vastab lühivastusega (Jah, on küll / Ei, ei ole). Kui paariline vastab jaatavalt, siis küsitakse ka lihtminevikus küsimust, näiteks: *Millal ja kus ta tuntud inimesega suhtles?* Ülesande teises osas esitatakse samad küsimused teisele paarilisele, kes vastab enda seisukohalt.
(9. osa, 6. ül)

(12) Iga õpilane saab õpetajalt sõnalipiku ning seletab paarilisele oma lipikul olevat sõna filmi põhjal, nii et ta sõna ei nimeta, näiteks *produtsent - see on see mees, kes Annale helistas ja tahtis talle plaadilepingut pakkuda*. Vajaduse korral küsib paariline ka lisaküsimusi. Kui mõlemad paarilised on oma sõna seletanud ja see oli ära arvatud, siis vahetavad paarilised lipikud omavahel, liiguvad edasi ja kordavad tegevust uue paarilisega. (9. osa, 5. ül)

(13) Õpilased töötavad väikestes rühmades. Nad saavad õpetajalt sõnalipikud ja panid need lauale kirjaga allapoole. Iga rühm valib ühe tegelase seriaalist ja teeb temast loo. Esimene õpilane võtab sõnalipiku, ütleb ühe lause, milles peab kasutama ka lipikul olevat sõna. Teine õpilane võtab järgmise sõna, et lugu jätkata jne. Sõnalipikutel olevad sõnad on seotud seriaali tegelaste ja sündmustega, näiteks *otsustama, moesõu, koostöö, keskendumine, kokku leppima, klassikaaslane, töö, sõbranna, kuulus jt*. (9. osa, 9. ül)

Rääkimisülesanded

Üheks rääkimisülesandeks oli igas teemas kavandatud ennustusülesande vastuste üle arutlemine pärast vastava osa vaatamist. Need ülesanded oli plaanis teha kõigepealt paaris ja seejärel koos kogu õpperühmaga. Rääkimisülesanneteks olid veel kavas: dialoogi oma sõnadega lõpetamine; filmist piltide abil rääkimine (näide 14); ühest meeldejäädud stseenist pildi joonistamine ja sellest pildist rääkimine; räppmuusika üle arutlemine; uute sõnadega improlokoostamine; küsimustelipikutega ringi käimine paarilisele küsimus seriaali kui terviku kohta küsimuse esitamine, millele paariline vastas; seriaalitegelaste rollides olevate kaaslaste küsitlemine; paarilise intervjuerimine rollimängus, kus ajakirjanik intervjuerib üht seriaalitegelast; paarilise intervjuerimine tema elust tehtava kujuteldava filmi teemal. Mõned rääkimisülesanded oli plaanis siduda grammatika või sõnavaraga (nt oli vaja kirjutada etteantud küsisõnadega küsimused filmi kohta ning seejärel esitada need küsimused paarilisele, kes neile vastab).

(14) Iga õpilane saab õpetajalt ühe pildi seriaalist. Klassis ringi käies leiab igaüks endale paarilise, kellele näitab pilti ja räägib, kes on pildil, kus on tegelane, mida teeb ja tunneb ning jagas seoses sellega oma arvamust. Paariline esitab oma arvamuse koos põhjendusega. Kui mõlemad on oma pildist

rääkinud, siis toimub piltide vahetus ja uue paarilise otsimine, kellega tegevused korduvad.

Lugemis- ja kirjutamisülesanded

Lugemisoskust arendavaid ülesandeid oli õppekomplekti teise poolde kavandatud kaks: kolme dialoogi segiaetud fraaside õigesti järjestamine ning ühe dialoogi paarilisega ettelugemine; seriaali arvustuse lugemine ja selle kohta eksamitüüpi lugemisülesannete täitmine (tekstis olevatesse lünkadesse teksti alt õigete sõnade valimine) ning valikvastustega ülesande tegemine. Kirjutamisülesanneteks olid seriaali ühe tegelase rollis olles seletuskirja kirjutamine Liisi sünnipäeva kohta (näide 15); küsimuste kirjutamine, mida ajakirjanik võiks esitada filmitegelasele ja tehtud intervjuu põhjal artikli kirjutamine; paarilise vastuste põhjal tema elust tehtava kujuteldava filmi kohta teksti kirjutamine; sõbrale kirja kirjutamine seriaali vaatamise kohta. Lisaks oli kavas teha ka üks loominguine koduülesanne paarides, kus tuli kirjutada räpisonad ja teha räpivideo.

(15) Õpilased saavad õpetajalt loosiga ühe rolli, kirjutavad seletuskirja seriaalitegelase Liisi kodus toimunud peo kohta (vähemalt 50 sõna). Kirjutatakse mälu järgi, *kus pidu toimus? millal sina peole läksid ja millal ära tulid? mida sina peol tegid? kes olid peol veel ja mida nemad tegid? kuidas pidu lõppes?* (6. osa, 8. ül)

5.2.2. Õpilaste ja õpetaja tagasiside plokkidele 6–9

Plokiks on nimetatud seriaali ühe osa vaatamist ja selle juurde kuuluvate õppeülesannete täitmist. Tavaliselt kestis see kaks 45-minutilist õppetundi eri päevadel. Õpilased pidid pärast igat tundi hindama anonüümse Google Forms'i küsimustikuga tunni huvitavust, kergust ja kasulikkust (Likerti skaaladel) ning kirjutasiid vabade vastustega, mis neile tunnist kõige rohkem meelde jäi. Kümneandale plokile ei andnud õpilased eraldi tagasisidet, sest pärast seda plokki andsid nad koondtagasiside tervele seriaalile ja ülesannete komplektile. Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 6–9 huvitavusele on esitatud tabelis 11.

Tabel 11. Plokkide 6–9 huvitavus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
6. plokk (12/13)	1	0	6	1	4	3,5	1,2
7.plokk(7/ei tea)	0	0	5	0	2	3,6	0,9
8. plokk (0/7)	-	-	-	-	-	-	-
9. plokk (3/9)	0	0	1	1	1	4	0,8
Kokku	1	0	12	2	7	3,6	

Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 6–9 kergusel on esitatud tabelis 12.

Tabel 12. Plokkide 6–9 kergus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
6. plokk (12/13)	0	0	10	1	1	3,3	0,6
7.plokk (7/ei tea)	0	0	5	1	1	3,4	0,7
8. plokk (0/7)	-	-	-	-	-	-	-
9. plokk (3/9)	0	0	3	0	0	3	0
Kokku	0	0	18	2	2	3,3	

Õpilaste Likerti skaalal antud hinnangud plokkide 6–9 kasulikkusele on esitatud tabelis 13.

Tabel 13. Plokkide 6–9 kasulikkus õpilaste hinnangul (1-min, 5-maks, vastajate arv)

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	1 pall	2 palli	3 palli	4 palli	5 palli	M	SD
6. plokk (12/13)	0	0	9	2	1	3,3	0,6
7. plokk (7/ei tea)	0	0	5	1	1	3,4	0,7
8. plokk (0/7)	-	-	-	-	-	-	-
9. plokk (3/9)	0	0	2	1	0	3,3	0,5
Kokku	0	0	16	4	2	3,0	

Õpilaste vabades vastustes antud tagasiside plokkidele 6–9 on esitatud tabelis 14.

Tabel 14. Õpilastele plokkides 6–9 kõige rohkem meeldejäanu

Plokk (vastanud/ kohalviibinud)	Vastused eesti / vene keeles	Vasta- mata	Kõige rohkem jäi meelde (vastanute arv)
6. plokk (12/13)	4 / 2	6	Seriaali vaadata (4) Dialogi koostada (2) Oli lõbus rühmatööde ajal klassikaaslastega suhelda (1) Kõik ülesanded olid võrdse tähendusega (1)
7. plokk (7/ei tea)	3, sh emotikonid / 0	4	Seriaali vaadata (2) Dialogi fraase õigesse kohta tõsta (1) Stseenist pilt joonistada ja sellest jutustada (1) Teha intervjuud ühe tegelasega (1) Emotikon süda (1) Emotikon püstine põial (1)
9. plokk (3/9)	1 / 1	1	Kõik tunnitegevused (2) Seriaali vaadata (1)
Kokku	8 / 3	11	

Kokkuvõte õpilaste tagasisidest

Õpilaste keskmiseks hinnanguks plokkide 6–9 huvitavusele kujunes 3,6 ehk keskmise ja huvitava vahel. Kõige huvitavam tundus õpilastele üheksas plokk, keskmine hinnang 4 palli (vastas aga vaid kolm õpilast). Kokkuvõttes on kõige rohkem neid õpilasi, kes pidasid plokki keskmiselt huvitavaks (12). Seitsmele õpilasele tundus mõni plokk väga huvitav ja ühele väga igav.

Õpilaste keskmiseks hinnanguks plokkide 6–9 kergusele kujunes 3,3 ehk veidi kergem kui keskmine. Kokkuvõttes pidas 18 õpilaste plokki keskmiselt kergeks.

Õpilaste keskmiseks hinnanguks plokkide 6–9 kasulikkusele kujunes 3,0 ehk tunnid tundusid keskmiselt kasulikud. Kokkuvõttes pidas 16 õpilast plokki keskmiselt kasulikuks, neli kasulikuks ja kaks väga kasulikuks.

Vaba vastuse jätsid õpilased pooltel juhtudel andmata. Antud vabadest vastustest oli rohkem eesti keeles ja vähem vene keeles. Õpilastel ei olnud palju arvamusi. Kõige

rohkem vastati, et pole midagi öelda, meeldib seriaali vaadata ja meeldivad kõik tunnitegevused.

Õpetaja tagasiside plokkidele 6–9

Õpetaja andis kirjalikku tagasisidet peale igat plokki Google Docs'i tunnikava failis. Pärast tundide läbiviimist seriaali osade 6–9 kohta tehti õpetajaga poolstruktureeritud veebiintervjuu (vt lisa 5), milles ta andis vastuseid kogu seriaali ja kõigi ülesannete kohta korraga.

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 soojendusülesannetele on esitatud tabelis 15.

Tabel 15. **Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 soojendusülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)**

Plokk	Sisu	Hinnang
6	Filmitegelaste nimetähedega tegelaste iseloomustavate sõnade/fraaside ütlemine	+ Õpetaja tegi paari nimega terve rühmaga koos ja siis tehti paarides. Kõik tuli hästi välja, aga võttis palju aega, sest õpilased mõtlesid kaua ning õpetaja andis ise tegelased, sest paljud õpilased ei suutnud valikut teha.
7	Pantomiimiga Aliase kaardi pildi kujutamine	Õpetaja ei kommenteerinud.
8	Paarides oma kehaga tähtede kujutamine	- Õpilased ei olnud väga vaimustuses sellest ülesandest, nad ikkagi tegid seda, aga püsti ei tõusnud ja mõned tegid ülesannet üksi.
9	Improülesanne, kus juhusliku tähega tuli öelda söödavaid sööke	+ Läks hästi. Toimus õigel ajal, kuna ka õpikus oli neil teemaks osastav kääne. Õpetaja andis õpilastele lisaks ka variandi <i>mul on janu</i> , et nad saaksid öelda ka jooke. Tähti ta natuke valis, sest <i>ä</i> -tähega ei oleks ta ka ise osanud vastust öelda.

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 ennustamiülesannetele on esitatud tabelis 16.

Tabel 16. Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 ennustamisülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
6	Arvamine, kas tegevus toimub järgmises osas.	+ Läks hästi.
7	Küsimustele vastamine järgmise osa kohta.	Tegid kodus kirjalikult. Enamik tegi, vahel oli jäetud ühele-kahele küsimusele vastamata.
8	Küsimustele vastamine järgmise osa kohta.	Õpetaja ei kommenteerinud.
9	Küsimustele vastamine järgmise osa kohta.	Tehti koos kogu õpperühmaga ja üsna kiiresti. Aegajalt õpilased ütlesid, et nad ei oska midagi pakkuda, kuid mõni õpilane pakkus mõnele küsimusele isegi palju erinevaid vastusevariante.

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 filmi vaatamisele on esitatud tabelis 17.

Tabel 17. Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 filmi vaatamisele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
6	Seriaali kuuenda osa vaatamine.	+ Kuues osa meeldis õpilastele. Õpilased oleksid soovinnud kohe ka järgmist osa vaadata.
7	Seriaali seitsmenda osa vaatamine.	Õpilased vaatasid seda osa kodus.
8	Seriaali kaheksanda osa vaatamine. Lisavideo vaatamine, milles Anna räägib oma esinemisest rāpikonkursil, ja valikvastustega ülesanne.	+ Õpilased olid korduvalt küsinud, millal nad vaatavad jälle filmi. Seega vaatasid nad filmi heameelega. Õpetaja ei kommenteerinud.
9	Seriaali üheksanda osa vaatamine.	+ Õpilased vaatasid filmi hea meelega. Seekord pani õpetaja filmile esimest korda venekeelsed

		subtiitrid. Mõned õpilased soovisid eestikeelseid subtiitreid, aga neid kahjuks valikus ei olnud. Seriaali üheksas osa tundus aga õpetajale raskesti mõistetav, isegi tema ise ei saanud kõigest aru. Lisaks sellele tundis ta, et klass kajab ja see teeb ilmselt kuulamise veel keerulisemaks. Pärast üheksanda osa lõppu palusid õpilased vaadata kohe ka järgmist osa.
--	--	--

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 rääkimisülesannetele on esitatud tabelis 18.

Tabel 18. **Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 rääkimisülesannetele pärast igit plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)**

Plokk	Sisu	Hinnang
6	<p>Ennustamisülesande vastuste kommenteerimine</p> <p>Fraasidest dialoogi taastamine ja oma sõnadega lõpetamine.</p> <p>Kuuenda osa stseene kujutavate piltidega ringikäimine, paarilistega oma pildist vestlemine.</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>- Õpetaja lasi kõigepealt õpilastel teha valmis kõik dialoogid ja mõelda neile lõpud (suuliselt). Kui umbes pooltel õpilastel oli ülesanne valmis, vaadati kõik koos filmi vastavad kohad uuesti üle (igit dialoogi kaks korda). Õpilased kuulasid ja parandasid vajaduse korral lipikute asukohta. Seejärel luges üks paar dialoogi koos oma lõpuga ette. Neil oli fraaside järjestus enam-vähem õige. Õpilased kuulasid filmi dialooge väga hoolikalt ja said neist ka aru, sest olid enne juba nendega tegelenud. Selles mõttes oli see väga hea ülesanne. Õpetaja arvates oli aga dialooge ja lipikuid liiga palju ja nende lipikute lahtilõikamine võttis tal liiga palju aega. Õpetaja arvates oleks piisanud ühest dialoogist.</p> <p>Ülesannet ei jõutud teha, sest eelmise ülesande dialoogidega läks nii kaua aega. Üldiselt on aga lipikutega ringikäimine õpilaste jaoks üks selgemaid ja lihtsamaid tegevusi.</p>

<p>7</p>	<p>Ennustamisülesannete vastuste kommenteerimine.</p> <p>Dialoogide fraasidest dialoogi taastamine ja lõpetamine oma sõnadega.</p> <p>Meeldejäänud stseenist pildi joonistamine, võtmefraaside lisamine ning pildist paarilisele rääkimine.</p> <p>Paarides rollimäng „Ajakirjanik intervjuuerib seriaali üht tegelast“. (Hiljem artikli kirjutamine)</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>+ Üldiselt läks dialoogi taastamine hästi, kuigi osa õpilastest püüdis kasutada pusle meetodit ehk reastada dialooge lipikute kuju abiks võttes. Õpilased töötasid paarides ja seejärel kontrolliti vastuseid koos. Dialoogi jätkati umbes nii: <i>aitäh - ma armastan sind - tšau - tšau</i>. Õpetaja arvates oli hea, et oli üks dialoog, mitte kolm, nagu eelmises tunnis.</p> <p>+ Õpetaja palus õpilastel kodutööna pilt joonistada ja fraasid kirjutada, aga kõik õpilased ei olnud seda teinud. Teised olid selle teinud õpetaja hinnangul hästi. Õpetaja ütles, et ka teised õpilased peavad selle ülesande järgmiseks tunniks kindlasti ära tegema.</p> <p>Siis tegi õpetaja tunni alguses ka ärajäänud soojendusülesande ja seejärel pildist rääkimise ülesande. See ülesanne meeldis õpilastele.</p> <p>- Õpetaja ütles, et ülesandest arusaamine oli osale õpilastest üsna raske, kuid osa sai ülesandest kohe aru. Õpetaja arvates eeldavad mõned õpilased sageli, et nad ei saa aru ja ei süvenegi ülesandesse. Lõpuks said kõik õpilased aru, mida teha tuleb, aga kuna osal läks arusaamise ja ülesande täitmisega väga kaua aega, siis mõned õpilased jõudsid tunnis juba ka artikli valmis kirjutada. Teistele jäi artikli kirjutamine kodutööks. Kokkuvõttes tuli ülesanne hästi välja.</p>
<p>8</p>	<p>Õpilased kirjutasiid filmipiltide juurde küsimusi etteantud partitiivverbidega. Seejärel esitati küsimused kaaslastele, kes neile vastasiid.</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p>

	Arutelu räpi teemal	- Arutati terve õpperühmaga. Enne oli olnud väike kriis seoses loomingulise ülesandega, milles õpilased pidid ise räpiteksti looma, kuid ei soovinud seda teha. Ka arutelust jäi mulje, et õpilastele räpp ei meeldi ja nad ei olnud eriti huvitatud sel teemal rääkima.
9	<p>Ennustamisülesannete vastuste kommenteerimine.</p> <p>Klassis ringikäimine ja paarilistele filmist pärit sõnade seletamine teiste sõnadega.</p> <p>Filmi kohta esitatud küsimustele vastamine eri tegelaste vaatenurgast.</p> <p>Improjutt üheksanda osa sõnadega.</p>	<p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>Õpetaja ei kommenteerinud.</p> <p>- Õpilased vastasid sageli neile küsimustele kõigi tegelaste vaatenurgast samamoodi.</p> <p>Ülesannet ei jõutud ajapuudusel teha. Õpetaja plaanis seda teha järgmises tunnis, kuid unustas.</p>

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 grammatika- ja sõnavaraülesannetele on esitatud tabelis 19.

Tabel 19. Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 grammatika- ja sõnavaraülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
6	Etteantud küsisõnadega seriaali kuuenda osa kohta küsimuste kirjutamine ja seejärel paarides neile küsimustele vastamine.	+ Läks hästi, alguses õpilased kirjutasid ja siis rääkisid.
7	Filmist pärit kohtade kirjutamine vormides <i>kuhu? kus? kust?</i> .	Selle ülesande tegid õpilased kodus. Õpetaja mainis, et vastustes esines ka vigu, mis tähendab, et vastuseid ei

	Eelmise ülesande sõnade kasutamine kohakäände vormides ja nendega suuliselt lausete moodustamine vaadatud filmi kohta.	kirjutatud üksteise pealt maha. + Suuline grammatikaülesanne läks hästi ega olnud õpilastele raske. Kui esimesed õpilased said harjutuse valmis, siis lõpetas õpetaja selle kogu rühma jaoks.
8	Filmist pärit piltide juurde küsimuste kirjutamine etteantud partitiivverbidega. Küsimuste esitamine kaaslastele, kes küsimustele vastasid.	Õpetaja ei kommenteerinud. Õpetaja ei kommenteerinud.
9	Klassis ringikäimine ja paarilistele filmist pärit sõnade seletamine teiste sõnadega ning sõnade äraarvamine. Paarides teineteisele filmi tegelaste kohta etteantud küsimuste esitamine täis- ja lihtminevikus ning küsimustele vastamine tegelase seisukohalt ja enda seisukohalt.	Õpetaja ei kommenteerinud. + Õpetaja arvates ei olnud õpilased selles tunnis üldiselt väga jutukad, aga täis-ja lihtmineviku ülesanne läks kõige paremini.

Õpetaja kommentaarid plokkide 6–9 lugemis- ja kirjutamisülesannetele on esitatud tabelis 20.

Tabel 20. Õpetaja kommentaarid tundide 6–9 lugemis- ja kirjutamisülesannetele pärast igat plokki (+ läks hästi, - tekitas probleeme või mõtteid)

Plokk	Sisu	Hinnang
6	Loosiga saadud tegelase rollis seletuskirja kirjutamine filmitegelase Liisi sünnipäeval toimunu kohta.	+ Tuli hästi välja.
7	Rääkimisülesandes tehtud intervjuu põhjal väikese artikli	+ Ülesanne sai tehtud, aga sellest arusaamine oli osale õpilastest üsna raske, teine osa õpilastest sai aga ülesandest kohe aru. Õpetajale tundub, et

	kirjutamine.	mõned õpilased eeldavad sageli, et nad ei saa midagi aru ja ei süvenegi ülesandesse. Lõpuks said kõik õpilased ülesandest aru. Kuna osal õpilastest läks arusaamise ja ülesande täitmisega väga kaua aega, siis mõned õpilased jõudsid tunnis juba ka artikli valmis kirjutada. Teistele õpilastele jäi artikli kirjutamine kodutööks. Kokkuvõttes tuli ülesanne hästi välja.
8	Räpiteksti kirjutamine ja räpivideo tegemine paaristööna.	- Kaks õpilast hakkasid juba räppi kirjutama, üks õpilane proovis seda suuliselt teha ning mõned õpilased küsisid õpetajalt ülesande kohta täpsustavaid küsimusi. Mõnele õpilasele ei meeldinud see ülesanne aga üldse ja nad protesteerisid selle täitmise vastu. Kui teised õpilased said aru, et on võimalus selle ülesande täitmisest pääseda, hakkasid kõik protesteerima ning protesteerisid ka varasemate ülesannete vastu. Kirjaliku tagasiside asemel otsustas õpetaja seekord arutada õpilastega ülesandeid suuliselt.
9	Seriaali „Miks mitte?!“ arvustuse lugemine ja eksamitüüpi lugemisülesannete tegemine.	- Lugemisülesanne jäi kodutööks ja osutus õpilastele küllaltki keeruliseks.

Õpetaja kokkuvõtlik arvamus teisest plokkidest 6–9

- Soojendusülesannetest õnnestusid hästi sõnalised. Liikumisega seotud ülesannet ei teinud õpilased eriti suure entusiasmiga.
- Ennustamisülesanded õnnestusid.
- Rääkimisülesandeid oli palju ja päris kõiki ei jõutud ajapuudusel teha. Rääkimisülesanded õnnestusid erinevalt. Pildi joonistamine ja sellest rääkimine õnnestus hästi. Küsimuste lipikutega ringikäimise ülesannetega olid õpilased juba harjunud ja need olid neile lihtsamad. Ülesanded, kus pidi rohkem ise mõtlema, olid rasked ja võtsid palju aega. Räpitemalist arutelu mõjutas negatiivselt sellele eelnenud kriis seoses loomingulise ülesande (räpiteksti loomisega) seotud protestiga õpilaste poolt.

- Grammatika- ja sõnavaraülesanded õnnestusid üldiselt hästi.
- Lugemisülesanne tehti kodus ja oli õpilastele keerukas.
- Kirjutamisülesanded õnnestusid erinevalt: mõned hästi, mõned keskmiselt ja üks ebaõnnestus. Ebaõnnestus loominguiline ülesanne, kus õpilased pidid kirjutama ise kodus räpiteksti. See osutus neile keerukaks ja nad hakkasid protestima, mille tulemusel õpetaja seda ülesannet teha ei lasknud.

5.3. Seriaal tervikuna

Osas 5.3.1. on esitatud õpilaste ja õpetaja terviktagasiside kogu seriaalile ja ülesannete komplektile ning osas 5.3.2. õpetaja tagasiside kokkuvõtte õpperühma põhikooli eesti keele kui teise keele eksami tulemuste kohta.

5.3.1. Õpilaste ja õpetaja koondtagasiside seriaalile ja ülesannete komplektile

Seriaali viimasele (kümnele) osale õpilased eraldi tagasisidet ei andnud. Pärast viimast katsetamise tundi andsid nad tagasisidet kogu seriaali ja kõigi ülesannete kohta. Tunnis oli 11 õpilast, kes kõik andsid tagasisidet (30.01.2023). Õpilased vastasid küsimustele tunnis ja kodus. Õpilaste ja õpetaja numbrilised hinnangud seriaalile on esitatud tabelis 21. Seejärel on esitatud õpilaste vabade vastuste kokkuvõtte (eesti keeles vastas üks õpilane ja vene keeles kümme õpilast). ja õpetaja intervjuu kokkuvõtte seriaali ja ülesannete huvitavuse, kerguse ja kasulikkuse kohta. Lõpus on esitatud õpetaja intervjuu kokkuvõtte ülesandetüüpide kaupa.

Tabel 21. Õpilaste ja õpetaja numbrilised hinnangud seriaalile (1-min, 5-maks, vastajate arv)

	Õpilased 1palli	Õpilased 2palli	Õpilased 3palli	Õpilased 4palli	Õpilased 5palli	Keskmine	SD	Õpetaja
Seriaali arusaadavus	0	3	3	5	0	3,2	0,8	3
Seriaali huvitavus	1	0	6	3	1	3,3	1,0	4

Seriaali kasulikkus	0	3	6	2	0	2,9	0,7	3
Ülesannete huvitavus	1	0	5	5	0	3,3	0,9	4
Ülesannete kergus	0	2	7	2	0	3	0,6	2
Ülesannete kasulikkus	0	1	4	6	0	3,5	0,7	3

Seriaali arusaadavus

Õpilased

- Keskmine hinnang oli 3,2 palli ehk seriaal oli õpilastele keskmiselt arusaadav. Kolme õpilase jaoks oli seriaal seejuures arusaamatu, kolme jaoks keskmiselt arusaadav ning viie jaoks arusaadav.
- Õpilased tõid välja, et seriaali tegelased rääkisid liiga palju, liiga kiiresti, ebaselge hääldusega ning kasutasid kõnekeelt, mille tõttu oli neist raske aru saada.
- Arusaamist takistas ka ebapiisav sõnavara (4 vastust), tiitrite puudumine (1 vastus).

Õpetaja

- Seriaal oli õpilastele keskmiselt arusaadav, hinnang 3 palli.
- Õpilased said aru seriaali sündmustest, aga tegelaste räägitud tekstist oli raske aru saada (kohati halb diktsioon, noortekeele väljendid, kehvad kõlarid, kaja klassiruumis).
- Tekstist said paremini aru need õpilased, kes viibivad ka väljaspool kooli eestikeelses keskkonnas.
- Alates üheksandast osast vaadati seriaali venekeelsete subtiitritega.

Seriaali huvitavus

Õpilased

- Keskmine hinnang oli 3,3 palli ehk keskmiselt huvitav. Ühele õpilasele tundus seriaal väga igav, kuuele keskmiselt huvitav, kolmele huvitav ja ühele väga huvitav.
- Õpilased tõid välja, et seriaal oli humoorikas, põneva süžee, mitmekesiste sündmuste ja hea muusikaga (palju vastuseid).

- Seriaalis olid ka emotsionaalsed momendid (1 vastus), näitlejate töö ja seriaali mõte olid head (1 vastus), seriaal oli osaliselt huvitav (2 vastust), süžee oli ettearvatav (1 vastus).

Õpetaja

- Õpetaja hindas seriaali õpilaste jaoks huvitavaks, hinnang 4 palli.
- Õpetaja tõi välja, et seriaal ei ole õpilaste jaoks nii huvitav, et nad tahaksid seda ka vabal ajal vaadata. Vabal ajal vaatavad õpilased pigem lühivideoid erinevatest sotsiaalmeedia keskkondadest ning maailmas tuntud filme ja seriaale.
- Samas oli seriaal õpilastele õpetaja arvates ikkagi huvitav, sest seal oli palju sündmusi ja kiire montaaž. Eesti keele tunnis tahtsid kõik ilmselgelt seriaali vaadata. Õpilased olid väga pettunud, kui tunnis filmi ei vaadatud ja õpetajale tundus, et sel hetkel nad eksamile ei mõelnud. Eksami olid nad üldiselt ära unustanud.
- Õpilaste kirjadest, mis nad ühe ülesandena kirjutasid, luges õpetaja, et mõni õpilane soovitaks seda seriaali sõbrale ja mõni mitte, seriaal oli õpilaste hinnangul etteaimatav ja kohati tobe ja piinlik, eriti suudlusstseenid. Samas oli seriaal õpilaste arvates ka naljakas.

Seriaali kasulikkus

Õpilased

- Keskmise hinnangu oli 2,9 palli ehk keskmiselt kasulik. Kolme õpilase arvates oli seriaali vaatamine kasutu, kuue arvates keskmiselt kasulik ja kahe hinnangul kasulik.
- Kasulik oli autentse eestikeelse teksti kuulamine (2 vastust), uue sõnavara õppimine (2 vastust).
- Seriaal ei olnud kasulik, sest oli arusaamatu (1 vastus), seal ei olnud midagi uut (2 vastust).

Õpetaja

- Õpetaja hinnangul oli seriaali vaatamine õpilastele keskmiselt kasulik, hinnang 3 palli.
- Kasulikkust on raske hinnata, sest õpilased ei saanud paljudest sõnadest aru.
- Kahele õpilasele, kes oskavad eesti keelt paremini, oli selle seriaali vaatamine õpetaja arvates kindlasti kasulik.

Ülesannete huvitavus

Õpilased

- Keskmise hinnang oli 3,3 palli ehk ülesanded tundusid õpilastele keskmiselt huvitavad. Ühe õpilase jaoks olid ülesanded seejuures väga igavad, viiele keskmiselt huvitavad ja viiele huvitavad.
- Ülesanded olid mitmekesised ning võimaldasid rühmakaaslastega kontakteeruda (1 vastus), mõned ülesanded olid huvitavad, mõned igavad (2 vastust), ülesanded ei meeldinud (2 vastust), üldse ei meeldi ülesandeid teha (1 vastus).

Õpetaja

- Ülesanded olid õpilaste jaoks huvitavad, hinnang 4 palli.
- Õpetaja oli ise mõnikord suure töökoormuse tõttu väsinud ja ei jõudnud seetõttu tunniks piisavalt ette valmistada ning ei viinud seetõttu alati kõiki ülesandeid päris etteantud viisil läbi.

Ülesannete kergus

Õpilased

- Keskmise hinnang oli täpselt 3 palli ehk ülesanded tundusid õpilastele keskmise raskusastmega. Kahe õpilase arvates olid ülesanded siiski rasked, seitsmele õpilasele keskmiselt kerged ja kahele kerged.
- Vabades vastustes sisulisi põhjendusi ei esinenud.

Õpetaja

- Ülesanded olid õpilastele rasked, hinnang 2 palli.
- B1 tasemele need ülesanded õpetaja hinnangul pigem ei sobi.

Ülesannete kasulikkus

Õpilased

- Keskmise hinnang oli 3,5 palli ehk keskmise kasulikkuse ja kasulikkuse vahel. Üks õpilane hindas ülesandeid kasutuks, neli keskmiselt kasulikuks ning kuus kasulikuks.
- Sai harjutada rääkimisoskust ja õppida eesti keelt (2 vastust), ülesanded on õppimise lahutamatu osa ning kõik ülesanded on kasulikud (2 vastust).

Õpetaja

- Ülesanded olid õpilaste jaoks keskmiselt kasulikud, hinnang 3 palli
- Enamik ülesandetüüpe olid õpilastele suhteliselt uued, näiteks soojendusülesanded, klassis ringikäimine ja eri paarilistega suhtlemine.

- Harjumuspärased olid need mõned ülesanded, kus oli vaja lünki täita, otsustada väidete õigsuse üle või kiri kirjutada. Need ülesanded, milles pidi vähem mõtlema ja vähem eesti keeles rääkima, olid tavalisemad. Algusosas oli rohkem tavapärasemaid ülesanded.
- Harjumatud olid need ülesanded, kus pidi olema teises rollis või rääkima kogu aeg eesti keeles, ka omavahel. Õpetaja pidi alguses kogu aeg valvama, et jutt oleks ikka eesti keeles. Õpilased olid harjunud küsima teineteiselt vene keeles, siis tõlkima ja kirja panema eesti keeles.
- Loominguliste ülesannetega ei olnud õpilased ka alguses harjunud ja need ei meeldinud neile, kuid lõpupoole tegid nad neid hästi. Näiteks kirjutasid toredaid ja vaimukaid tekste ja tahtsid ka kaaslaste tekste kuulata.

Õpetaja kommentaarid ülesandetüüpide kaupa

Soojendusülesanded

- Olid selle rühma õpilastele uudsed, sest õppeaasta alguses ei alustanud õpetaja tunde niiviisi. Tavaliselt õpetaja ei tee soojendust, sest see võtab palju aega, vaid sageli ta küsib tunni alguses, kuidas õpilastel läheb ja laseb neil oma elust või näiteks koolist rääkida.
- Sujusid keskmiselt, osa olid lõbusad.
- Õpetaja arvates sobivad soojendusülesanded siis, kui klassiga on väga hea kontakt, kui ülesanded võtavad vähe aega ning pigem uue teema alguses. Õpilased peaksid aru saama, miks neid ülesandeid tehakse. Sellele rühmale need ülesanded ikkagi meeldisid, kuid õpetaja eriti ei seletanud neile, mille jaoks taolised harjutused tunnikavas on.

Ennustamisülesanded

- Olid huvitavad, kasulikud ja kerged.
- Õpetaja tegi neid ülesandeid tavaliselt koos kogu õpperühmaga, kuna paarides töötades kasutasid õpilased omavahel liiga palju vene keelt ja ülesanne võttis ka liiga palju aega. Õpilastest oli ehk ainult kolmel harjumus ka omavahel eesti keeles rääkida.
- Mõned õpilased ei pakkunud mingeid variante, kui oli selline ülesanne, teised pakkusid aga palju.
- Üldiselt meeldisid need ülesanded õpilastele.

- Need ülesanded sobivad üheksanda klassi eksamiks valmistumiseks, nagu iga muu eesti keelega tegelemine.

Filmi vaatamine

- Õpilastele meeldis väga seda seriaali tunnis vaadata, kuid vabal ajal nad seda ilmselt pigem ei vaataks. Tänapäeval meeldivad noortele rohkem tuntud ingliskeelsed filmid.
- Seriaal on õpilaste arvates etteaimatav, mõnikord nii tobe, totakas ja piinlik, et on isegi naljakas.
- Lemmiktegelaseks oli vanaisa.
- Õpetaja arvates sobib see seriaal 15-aastastele, kes õpivad 9. klassis.
- Kui keeletase on B1, siis ei sobi see seriaal eriti eksamiks valmistumiseks. Sobib, kui tase oleks B2–C1.

Rääkimisülesanded

- Olid samuti õpilaste jaoks uudsed. Nad ei ole varem midagi taolist oma eelmiste õpetajatega teinud.
- Õpilased ei saanud hästi aru, et need on ka ülesanded ja aitavad neil eesti keelt õppida. Samuti ei olnud õpilased harjunud oma panust andma ülesande täitmisel ehk ülesandele loovamalt lähenema.
- Üheksas klass on üsna stressirohke aeg, mil ei ole väga kerge muutusi sisse viia, eriti kui see on ka õpetajale uus klass.
- Rääkimisülesandeid oli väga palju. Mõned ülesanded (nt improlugu) jäid ka tegemata, sest ühes tunnis ei jõudnud teha ja järgmises unustas õpetaja ise need ära.
- Väga harjumatu oli õpilastele kogu aeg eesti keeles rääkida. Oli viis õpilast, kes sellega hakkama said, ülejäänud kaheksal kippus ikka vene keel tulema. Õpilastel polnud julgust kogu aeg eesti keelt kasutada.
- Ülesandetüüpidest tulid paremini välja lipikutega ringikäimise ülesanded ja enamik piltidega ülesannetest (mis olid lihtsamad ja selgemad). Ise pildi joonistamine ja selle põhjal rääkimine oli ka õpetaja sõnul hea ülesanne. Samuti tuli päris hästi välja paarilise intervjuerimine mõne tegelase rollis.
- Ülesanded, milles pidi rohkem mõtlema, ei läinud nii hästi. Näiteks, kui õpilased pidid vastama samadele küsimustele eri tegelaste rollis, siis enamik ei soovinud pingutada ja vastasid kogu aeg samamoodi. Mõned õpilased said aga sellega hästi hakkama.

- Ülesanne, milles neli õpilast pidid klassi ees filmitegelaste rollis teiste küsimustele vastama ei õnnestunud kavandatud viisil, sest õpilased ei tahtnud klassi ees rääkida. Õpetaja andis ülesande siis koduse ettevalmistusega ja see tehti järgmisel päeval neljakaupa rühmades ning tuli nii päris hästi välja.

- Arutelusid ei olnud palju ja need ei läinud eriti hästi. Enamikule õpilastest oli oma arvamuse avaldamine harjumatu ja ei meeldinud. Need õpilased, kes vabal ajal eestlastega suhtlevad, said küsimustest alati aru ja neil oli ka oma arvamus. Samuti püüdsid arvamust avaldada mõned õpilased, kelle rääkimisoskus ei olnud nii hea. Enamikule aga olid need ülesanded veidi rasked ja ebamugavad, isegi kui nad tavaliselt olid tunnis aktiivsed ja soovisid vastata.

- Rääkimisülesanded on kokkuvõttes keskmiselt huvitavad ja keskmiselt kasulikud, aga rasked.

- Rääkimisülesannete kasulikkust eksamiks valmistumisel ei osanud õpetaja hinnata. Tema varasem kogemus näitab, et õpilased saavad eesti keele suulise eksamiga hästi hakkama ainult siis, kui nad harjutavad täpselt suulise eksami formaati. Nendes ülesannetes oli pildi kirjeldamist, mis on aga üldiselt õpilastele lihtne. Dialoogi pidamist ja rollikaartidega ülesandeid aga ei olnud. Õpetaja tunnistas, et tema ei oska hästi õpilasi eksami rääkimisosaks ette valmistada. Üsna sageli on tema õpilastest nõrgad saanud 60% punktidest ja tugevad 70% ehk nõrgad saavad isegi liiga palju punkte ja tugevad kindlasti liiga vähe.

Grammatika- ja sõnavaraülesanded

- Olid õpetaja meelest keskmiselt huvitavad, keskmiselt rasked ja kasulikud.

- Need ülesanded olid õpilaste jaoks uudsed, mistõttu ei saanud nad vahel aru, et tegu on grammatika harjutamisega.

- Need ülesanded olid õpilastele küllaltki arusaadavad, sest nad on grammatikat juba kaheksa aastat õppinud.

Kirjutamisülesanded

- Olid õpetaja hinnangul huvitavad, keskmiselt kerged, kasulikud (kui oleks teinud koolis, siis isegi väga kasulikud) ning sobisid üheksanda klassi eksamiks valmistumisel.

- Tulid hästi välja ja meeldisid õpilastele, sest olid toredad ja piisavalt põnevad. Õpilastele ei meeldi tavaliselt kirjutada, aga nende ülesannete vastu ei paistnud neil midagi olevat. Nad tahtsid ka üksteise jutte kuulata. Õpetajal endal oli ka neid tekste huvitav lugeda. Näiteks paarilise filmitegelase rollis intervjuueerimise põhjal kirjutati huvitavaid ja ka naljakaid tekste.

- Õpilased kirjutasid päris hästi, õpetaja arvates kasutasid nad selleks ilmselt kodus ka sõnastikku.

- Probleemid tekkisid ainult räpilo kirjutamisega, kui mõned õpilased ei soovinud seda üldse teha põhjendusega, et see on raske ja kasutu. Neist eeskujuga saades olid ülesandele vastu ka teised, kes muidu oleksid olnud valmis kirjutama. Seega seda ülesannet ei täidetudki.

Kokkuvõttes

- Serial „Miks mitte?!“ sobiks B2-taseme eksamiks valmistumiseks, B1-taseme jaoks eriti siiski ei sobi.

- Õppematerjaliks sobiks see serial ka tugevama keeleoskusega õpilastel, nt keelekümbelõpilastele. Õpetaja kasutaks seda seriali õpperühmaga, keda ta on juba varem õpetanud, mitte uue rühmaga. Õpetaja rõhutas korduvalt, et kahjuks ei ole serialil eestikeelseid subtiireid. Praegu said nõrgemad õpilased serialist ainult õpetaja abiga aru.

- Kümneosalise seriali vaatamine ja selle põhjal tehtud ülesannete tegemine võtab tunnis õpetaja arvates ka liiga palju aega, eriti siis, kui nädalas on klassiga ainult kolm tundi. Peaks olema vähemalt neli-viis tundi nädalas. Õpetaja sõnul võiks filmi vaadata osaliselt kodus, ühe osa tunnis ja järgmise osa kodus, kui õpilased on kohusetundlikud ning neid saab usaldada.

- Õpilased ei ole harjunud selliseid ülesandeid tegema ning tunnis ainult eesti keeles rääkima, eriti omavahel. Paljud õpilased tahtsid kogu aeg vene keeles rääkida. Õpetaja pidi juures seisma ja valvama, et nad räägiks eesti keeles, kui oli mõni paaris- või rühmatöö, nt intervjuueerimine. Selles rühmas oli päris palju õpilasi, kellel ei ole julgust eesti keeles rääkida.

- Arutelud (nt räpitemaline arutelu) ei läinud hästi. Paljudele õpilastele selles rühmas ei meeldinud arvamust avaldada nõrga keeletaseme tõttu, aga ka sellepärast, et neil puudus selline harjumus.
- Mõned loomingulised ülesanded ei meeldinud õpilastele (nt räpitema kirjutamine). Pärast seda ülesannet tekkis õpperühmas ka väike kriis. Õpilased ütlesid, et nad ei õpi eesti keele tundides midagi, ei valmistu eksamiks ega oska üldse eesti keelt. Pärast õpetaja rahulikku selgitust õpilased rahunesid. Kui õpetaja küsis, kas rohkem siis pole mõtet seda filmi vaadata, ütlesid õpilased, et nad tahavad kindlasti filmi edasi vaadata.
- Filmi vaatamine tunnis meeldiski õpilastele kogu aeg väga ja ka mitmed ülesanded meeldisid. Ennustamisülesanded olid alati jõukohased. Uued ülesandetüübid olid näiteks soojendusülesanded ja lipikutega ringikäimine. Seega on õpetaja arvates filmisarja juurde loodud ülesannete läbiviimine sujunud keskmiselt. Lõpupoole õnnestusid ka loomingulised ülesanded hästi ja meeldisid õpilastele, näiteks (filmi stsenaariumi kirjutamine).
- Õppekomplekti võiks lisada veel rollimänge dialoogi vormis (nagu eksami suulises osas), lihtsamaid arutelusid (nt *Millised õppeained meeldivad sinu arvates Annale ja Vadimile? Millised õppeained meeldivad sulle?*).
- Kokkuvõttes oli seriaali „Miks mitte?!“ vaatamine ja selle juurde koostatud ülesannete katsetamine õpetaja hinnangul huvitav eksperiment, mille käigus tuli välja ka palju õpperühma ja õpetamisega seotud probleeme. Õpetaja tegi ülesanded aga lõpuni ja kokkuvõttes see projekt õpilastele ikkagi meeldis. Õpetaja ütles, et kui järgmisel aastal saab ta üheksanda klassi õpperühma, keda on juba varem õpetanud, siis ta kasutab seriaali ja ülesandekomplekti jälle.

5.3.2. Õpetaja tagasiside õpperühma põhikooli eesti keele kui teise keele eksami tulemuste kohta

Põhikooli eesti keele kui teise keele kirjalik eksam toimus 26.05.2023 ning suuline eksam toimus vahemikus 29.–30.05.2023 ehk pärast siinses magistritöös tehtud arendusuuringu lõppu. Õpetaja soovis aga jagada õpilaste rõõmustavaid eksamitulemusi ning õpetajaga toimus lühike telefonivestlus.

Eksami rääkimisosa punktid saab teada kohe pärast rääkimisosa toimumist. Õpetaja oli üllatunud, et selle rühma õpilastel õnnestus rääkimisosa väga hästi. Enda

sõnul ei olnud õpetajal selle rühma jaoks nii palju aega, kui tal oli olnud eelmistel aastatel. Seetõttu ei olnud ta pakkunud vahetult enne eksamit õpilastele paarides individuaalseid lisakonsultatsioonide aegu, nagu ta varasematel aastatel on teinud. Õpetaja oli aga üllatunud, et kõik selle rühma õpilased rääkisid eksamil julgelt ja hästi. Tugevad õpilased rääkisid väga hästi ja said kõik maksimumpunktid ning nõrgemad õpilased rääkisid üle ootuste hästi, olid julged, said peaaegu kõigest aru ja isegi vigu tegid vähe. Kõige nõrgema õpilase rääkimisosa tulemus oli 75% maksimumist. See oli õpetaja sõnul esimene kord, kui tema õpilased nii edukalt rääkimisosa sooritasid. Õpetaja oli varem arvanud, et ei oska õpilasi hästi rääkimisosaks ette valmistada, sest üsna tihti oli varem juhtunud nii, et mõni tugev õpilane sai ainult 70% võimalikust tulemusest, ja nõrk, kes tegelikult eriti rääkida ei osanud väga sarnase tulemuse (60-70%).

Ka eksami kogutulemused (rääkimisosa + kuulamisosa + lugemisosa + keelestruktuuri osa + kirjutamisosa) olid seriaali katsetanud rühmal head. Kümme õpilast 13-st said B1-taseme (üle 60%) ja kolm õpilast jäid B1-tasemele napilt alla (56% ja 58%). See oli kogu kooli ainuke rühm, kus keegi ei kukkunud eksamil läbi ehk et ühegi õpilase tulemus ei olnud alla 50%.

6. Kokkuvõtlik arutelu

Magistritöös on esitatud kaks uurimisküsimust, millele saadi järgnevad vastused.

1. Kuidas on noorte filmiseriaali põhjal võimalik luua eesti keele kui teise keele ülesannete komplekt, mida saaks kasutada üheksanda klassi tunnis põhiõppematerjalina ning mis aitab õpilastel valmistuda põhikooli eksamiks?

Siinses magistritöös kasutati õppematerjalina kümneosalist noorteseriaali „Miks mitte?!“, mille juurde loodi ülesannete komplekt (iga osa juurde 7–10 ülesannet). See seriaal valiti õppematerjaliks, sest käsitleb sihtrühma eluga seotud küsimusi ning filmis kasutatakse autentset noortekeelt (Donaghy 2015; Tuncay 2014), seriaal on dünaamiline ja sisaldab palju sündmusi (Valizadeh 2021), koosneb kümnest osast, iga osa pikkus 28 minutit ja on seega väga sobiv koolitunnis vaatamiseks, võimaldab arendada kõiki osaoskusi, grammatikat ja sõnavara.

Teise keele tunnis vaadatava filmi juurde peaksid kuuluma ka sobivad vaatamiseelsed, -aegsed ja -järgsed ülesanded (Mu 2018, Joassoone, Peterson 2011). Siinse magistritöö ülesannete komplekti koostamisel on järgitud kommunikatiivse keeleõppe põhimõtteid (Larsen-Freeman, Anderson 2016; Kingisepp, Sõrmus 2000). Koostatud on ülesanded kõigi keeleliste osaoskuste (kuulamise, lugemise, rääkimise ja kirjutamise) ning grammatika ja sõnavara arendamiseks. Kõige suurem rõhk on õppematerjalis pandud kuulamisoskuse ja rääkimisoskuse arendamisele.

Kuulamistekstiks on filmi tekst, mis on autentne ja kohandamata (Brown 2014; Ur 2007). Filmil ei ole eestikeelseid subtiitreid, mis raskendab teise keele õppijail tekstist arusaamist. (Valizadeh 2021; Tuncay 2014) Kuulamisülesanneteks on koostatud nii kuulamiseelseid kui ka -aegseid ja -järgseid ülesandeid (Ur 2007; Richards 2005; Kärtner 2000). Kuulamiseelseteks ülesanneteks on valitud ennustamine, sest see aitab hästi valmistuda järgmise osa vaatamiseks ja kergendab selle sisust arusaamist. Sama ennustamisülesanne on ka kuulamisaegne ülesanne. Ennustamisülesanded on eksamitüüpi (vt Harno): väidete õigsuse üle otsustamine; valikvastuste hulgast õige vastuse valimine; teksti kuulamine ja lünkadesse sobiva sõna kirjutamine. Kuulamisjärgsed ülesanded on teisi osaoskusi, grammatikat ja sõnavara arendavad ülesanded, sest enamik neist on seotud vaadatud osaga. Kuulamisülesanded käsitlevad

seriaalis toimunud huvitavaid sündmusi ja peaksid olema seetõttu õpilaste jaoks kaasahaaravad, mis on tõhusaks õppimiseks oluline (Brophy 2016). Kuulamisülesanded on kavandatud aktiivseks täitmiseks ehk need on mõeldud üldjuhul alguses paarides arutamiseks ja seejärel kogu õpperühmaga arutamiseks (Salumaa, Talvik 2010).

Ülesannete komplektis on kõige rohkem rääkimisülesandeid, sest kommunikatiivses keeleõppes on rääkimisel pearõhk ning samas on põhikooli eesti keele tundides sageli just rääkimisõskuse arendamises puudujääke (Metslang jt 2013; Kitsnik 2020b; Kitsnik, Sooalu 2020). Rääkimisülesanded on püütud teha huvitavad, aktiivsed ja jõukohased (Kitsnik 2020a). Aktiivsus tähendab, et domineerivad ülesandetuübid, milles õppijad suhtlevad paarides või väikestes rühmades, seejuures vahel ka ringi liikudes ja paarilisi vahetades (Hadfield 20109). Sellised ülesanded tõstavad oluliselt rääkimismahtu, mis on rääkimisõskuse arendamisel väga oluline (Swain 1985). Samuti on eesmärgiks harjutada õpilasi rääkima omavahel, mitte ainult vastama õpetaja küsimustele (Sato 2105). Ülesanded arendavad kommunikatiivset rääkimispädevust ja rääkimissujuvust (Kitsnik 2019a). Lingvistilist rääkimispädevust ja rääkimistäpsust arendatakse kommunikatiivsete grammatikaülesannetega (Kitsnik 2011). Huvitavuse saavutamiseks on ülesannetele lisatud mängustatud elemente, nt tuli küsimustele vastata olles seriaali tegelaste rollis (Kitsnik 2019a). Jõukohasuse jaoks on ülesanded järjestatud nii iga osa sees kui ka õppekomplektis tervikuna lihtsamatest keerukamateni ja vähemloovatest loovamateni (vt Kärtner 2000c; Kitsnik 2019a). Ülesannete täitmist toetavad pildid (ekraanitõmmised seriaalist) ja etteantud küsimused. Ka kuulamisülesanded ja kirjutamisülesanded on seotud rääkimisega, mis suurendab rääkimismahtu veelgi. Rääkimisülesannetest sarnaneb põhikooli eksamiülesannetega kõige rohkem piltide põhjal rääkimine (Harno).

Ülesannete komplektis on ka grammatika- ja sõnavaraülesanded. Grammatikateemadest käsitletakse B1-taseme kommunikatiivse oskuse jaoks vajalikke, kuid samas veaohlikke teemasid (Kitsnik 2011; Martin jt 2010), nagu olevik, lihtminevik ja täisminevik; kohakäänded; osastav kääne jm (Sõnaveebi grammatika). Nii grammatika- kui ka sõnavaraülesanded on lõimitud seriaali sisuga. Grammatika- ja sõnavaraülesanded on suulised ja aktiivsed, nt esitatakse küsimusi seriaali kohta ja vastatakse neile, õpitavaid sõnavorme kasutades. (Kitsnik 2011) Eesmärgiks on

vajalikke vorme palju kordi suuliselt korrata, et arendada konstruktsioonitunnetust (Ellis 2013; Eskildsen 2008). Ülesanded toimuvad peamiselt paarides, et võimaldada õppijaile aktiivsemat osalust. Osas ülesannetes on ühel paarilistest olemas õige vastus ja ta saab sel viisil teist paarilist kontrollida. Osa ülesandeid on seotud ka joonistamise, liikumise ja paaride vahetusega, et muuta ülesandeid meeleolukamaks (Kitsnik 2019a). Grammatikaülesannetega harjutatakse eksamitüüpi ülesannetes vajalikke sõnavorme, kuid mitte täpselt eksamiformaadis (Harno).

Ülesannetekomplektis on ka kirjutamisülesandeid. Harjutatakse isikliku kirja ja teate kirjutamist, mis on B1-tasemele paraja raskusastmega formaadid (EKR 2023). Kirjutamisülesanded on seotud seriaali sisuga ning enamasti interaktiivsed (Kärtner 2000d). Kirjutatakse mingis rollis olles, filmist pärit adressaadile või filmist inspireeritult.). Komplektis on ka üks eriti loov ülesanne: räpisonade kirjutamine. Kirjutamisülesanded on enamasti eksamiformaadiga küllaltki sarnased (Harno). Lugesülesandeid on õppekomplektis vaid paar, need sarnanevad eksamiformaadiga (Harno).

Õppekomplekti katsetanud õpetaja tegi kogu ülesannete komplekti oma õpperühmaga läbi, tehes ülesannetes vaid mõningaid väikseid muudatusi. Katsetamisperiood kestis kokku neli kuud (4.10.2022–30.01.2023): materjali katsetamine kestis kümme nädalat (iga nädal üks plokk), lisaks kuulusid katsetamisperioodi sisse koolivaheajad ja õpetaja haiguslehel viibimine. Katsetamisperioodil kasutati muid õppematerjale kontakttundides väga vähe, ainult õpiti põhiõpikust veidi grammatikat. Kord nädalas oli rühmal ka e-tund teise õpetajaga, selle tunni õppetegevused ei ole magistritöö autorile teada. Katsetamine näitas, et seriaali „Miks mitte?!“ on võimalik kasutada üheksanda klassi eesti keele kui teise keele tunni põhiõppematerjalina. Materjali katsetanud õpetaja arvas, et seriaal sobib sisu poolest üheksandale klassile, kuid seriaalis kasutatava keele pärast sobiks see tema arvates paremini kõrgema keeleoskusega õpilastele. Õpilastele meeldis õpetaja sõnul tunnis seriaali vaadata ja nad elasid sellele kaasa.

Ülesannete kohta olid õpetajal ebaühtlased arvamused. Pärast seriaali iga osa vaatamist ja ülesannete tegemist antud tagasisides pidas õpetaja paljusid ülesandeid õpilastele sobivaks, mõnesid aga ka raskeks. Samuti hindas õpetaja koondkokkuvõttes

ülesandeid tervikuna õppijatele raskeks. Põhikooli eksamiks valmistumise kohta arvas õpetaja, et kõige rohkem arendasid magistritöö ülesanded rääkimisoskust, kuid mitte kõiki eksamiformaadi ülesandeid. Kuulamisoskuse arendamise kohta arvas õpetaja, et eksami kuulamisülesanded on teises formaadis ja seega selle seriaali kuulamine eksamiks väga ette ei valmista. Õpilastele meeldisid ülesanded keskmiselt. Nii õpilaste kui kohati ka õpetaja tagasisidest oli ka näha, et mitmed kommunikatiivsed rääkimis-, grammatika- ja sõnavaraülesannete tüübid on neile uudsed ja harjumatud, mistõttu nad ei saa alati täpselt aru, mis oskusi need arendavad.

2023. aasta eesti keele kui teise keele eksami sooritas magistritöö ülesandeid katsetanud õpperühm aga paremini, kui õpetaja oleks oodanud. Õpetaja väitis, et oli eksami suulisel osal üllatunud, kui hästi kõik selle rühma õpilased rääkisid ja et nad rääkisid paremini, kui tema eelmiste aastate rühmad. Samuti õnnestusid õpilastel hästi teised eksamiosad ning kokkuvõttes sooritas see rühm oma koolis eksami kõige paremini ning oli ainuke rühm, millest keegi eksamil läbi ei kukkunud (ei saanud punkte alla 50% maksimumist). Samas oli õpetaja katsetamise alguses hinnanud selle rühma üldist keeleoskustaset pigem nõrgaks.

Seega võib siinse magistritöö näitel öelda, et kui alusmaterjaliks on valitud sobiv noorteseriaal (eakohane, eluline, noori huvitav, sündmuste- ja väljakutseterohke), siis on selle juurde võimalik koostada ülesanded, mida saab kasutada eesti keele kui teise keele põhiõppematerjalina ja mille abil saab valmistuda põhikooli eesti keele kui teise keele eksamiks. Väga hea, kui filmil oleksid eestikeelsed subtiitrid, mida saaks vajaduse korral sisse lülitada ja toetada niiviisi filmist arusaamist. Ülesannete koostamisel tuleks lähtuda kommunikatiivsest lähenemisest, tänapäevastest teadmistest teise keele oskuse arengu kohta ning kasutada aktiivõpet: rohkelt rääkimist ning eri kaaslastega suhtlemist nõudvaid ülesandeid, mõtlemisoskust arendavaid ülesandeid, kommunikatiivseid grammatika- ja sõnavaraülesandeid ning interaktiivseid kirjutamisülesandeid.

Heade ülesannete loomine on aga suur töö, sest iga ülesande juures peab arvestama nii selle loogilisust, täpset seotust seriaaliga, jõukohasust vastava keeleoskustaseme jaoks, mitmekesisust, huvitavust jmt. Eksamiformaadiga võiks arvestada mõningal määral, kuid mitte liiga palju, sest keeleoskus areneb mitmekesiseid ülesandeid tehes, mitte vaid paari kindlat tüüpi treenides. Ülesanded ei peaks alguses

olema liiga nõudlikud ja loovad, vaid muutuma keerukamaks ja loovamaks järk-järgult. Ülesandeid on kindlasti vaja katsetada ning seejärel täiendada.

2. Kui huvitav, kerge ja kasulik on selle ülesannete komplekti järgi õppimine üheksanda klassi õpilastele nende endi ja nende õpetaja arvates?

Huvitavus

Kuulamistekstide huvitavus õppijatele on väga oluline, sest huvitav materjal motiveerib õppima ja sunnib õppijat kuulatavale rohkem keskenduma (Tomlinson 2013: 37–39). Kuulamisteksti muudab tavaliselt huvitavamaks selle juurde kuuluv video (Kärtner 2000a). Samuti on oluline ülesannete kaasahaaravus, sest sellised ülesanded äratavad õpilaste loomuliku huvi teise keele õppimise vastu ja tõstavad nende eneseusku õppimisega toimetuleku suhtes (Kitsnik, Metslang 2015: 209–210).

Magistritöö tulemused näitasid, et õpilaste keskmine hinnang plokkide 1–5 huvitavusele oli 3,8 palli ehk lähedal huvitavale ning plokkide 6–9 huvitavusele 3,6 palli ehk keskmiselt huvitava ja huvitava vahel. Seriaali koondhinnangus kujunes nii seriaali kui ka ülesannete huvitavuse keskmiseks 3,3 palli ehk veidi üle keskmise. Seejuures oli seriaal kokkuvõttes kolmele õpilasele huvitav, ühele väga huvitav, kuuele keskmine ja ühele väga igav ning ülesanded viiele õpilasele huvitavad, kuuele keskmised ja ühele väga igavad. Seega langes õpilaste hinnang seriaali ja ülesannete huvitavusele arendusuuringu käigus veidi. Vabades vastustes mainisid õpilased sageli, et neile meeldib seriaali vaadata. Õpilased tõid seriaali iseloomustamisel esile selle humoorikust, põnevat süžeed, mitmekesiseid sündmusi, head muusikat, emotsionaalseid momente, näitlejate head tööd, seriaali head mõtet. Mainiti aga ka süžee ettearvatavust ja seriaalis esinenud tobedaid ja piinlikke momente, mis aga mõjusid naljakana.

Õpetaja hindas kokkuvõttes kogu seriaali huvitavust õpilastele nelja palliga ja ka ülesannete huvitavust nelja palliga. Tema arvates oli seriaal eesti keele tunnis vaatamiseks õpilastele huvitav, sest selles oli palju sündmusi ja kiire montaaž. Vabal ajal aga suurem osa õpilastest seda seriaali õpetaja arvates ei vaataks. Ülesannete huvitavuse kommentaariks lisas õpetaja ka selle, et vahel oli ta ise suure töökoormuse tõttu väsinud ega viinud kõiki ülesandeid päris ettenähtud kujul läbi.

Kergus

Kerguse all on siinses magistritöös mõistetud jõukohasust. Õppematerjal ja õppetegevused peavad olema õppijatele jõukohased ehk vastama nii õppijate üldisele kognitiivsele tasemele kui ka keelelisele tasemele ning pakkuma õppijatele parajat väljakutset (Krull 2018: 429, 430; Lumsden 1994). Ülesanded peavad olema järjestatud lihtsamatest keerukamateni ning nende juures peavad olema selged juhised ja näited (Kitsnik 2020a). Keeleline jõukohasus peab vastama Euroopa keeleõppe raamdokumendis kirjeldatud tasemekirjeldustele (EKR 2007, 2023) ja õppijate hetketasemele. Õppe jõukohaseks muutmisel on oluline roll õpetajal (Kitsnik 2019a).

Magistritöö tulemused näitasid, et õpilaste keskmine hinnang plokkide 1–5 kergusele oli 3,2 palli ning plokkidel 6–9 3,3 palli ehk mõlemad keskmisest veidi kergemad. Seriaali lõpphinnangus oli õpilaste arvates seriaali arusaadavus 3,2 palli ehk keskmisest veidi arusaadavam ja ülesannete kergus 3 palli ehk keskmine. Üksikõpilaste vastustest ilmnas, et viiele õpilasele oli seriaal kokkuvõttes arusaadav, kolmele keskmiselt arusaadav ja kolmele arusaamatu ning ülesanded kahele õpilasele rasked, seitsmele keskmised ja kahele kerged. Seega oli õpilaste hinnang seriaali ja ülesannete kergusele kogu aeg keskmine. Seriaalist arusaamist takistas õpilaste endi arvates tegelaste liiga kiire ja rohke jutt, ebaselge hääldus ning kõnekeel, aga ka õpilaste endi ebapiisav sõnavara.

Õpetaja hinnangul oli seriaal õpilastele kokkuvõttes keskmiselt arusaadav, hinnang 3 palli. Seriaal oli õpetaja arvates sisuliselt paraja raskusega, aga keeleliselt raske, pigem paras B2-tasemele. Samas olid mõned osad kergemad ja mõned raskemad. Filmist arusaamist kergendaksid eestikeelsed subtiitrid. Õpetaja ise kergendas seriaali mõistmist, peatades vajaduse korral filmi ja jutustades õpilastele vaadatu sisu lihtsamases keeles ümber. Seriaalist said paremini aru need õpilased, kes viibivad ka väljaspool kooli eesti keele keskkonnas. Kaht viimast osa vaadati venekeelsete subtiitritega.

Ülesandeid pidas õpetaja pärast iga plokki antud tagasisides suuremalt jaolt õpilastele sobivaks. Koondkokkuvõttes hindas ta aga ülesandeid tervikuna õppijatele raskeks, hinnang 2 palli. Ennustamisülesanded olid õpetaja arvates paraja raskusega ja toetasid filmi mõistmist. Rääkimisülesanded olid õppijatele alguses rasked, sest olid harjumatud. Õpilased ei olnud harjunud nii aktiivselt õppima ja kogu aeg eesti keeles

rääkima, ka omavahel. Nad olid harjunud töötama traditsioonilise õpiku ja töövihikuga ja vastama eesti keeles ainult õpetajale. Edaspidi õpilased harjusid ja osa ülesandeid ei olnud seetõttu enam nii rasked. Suuremal osal õpilastest nappis aga siiski julgust kogu aeg eesti keelt kasutada, vaid viis õpilast said õpetaja sõnul pideva eesti keele kasutamisega hakkama. Rasked olid ka need ülesanded, kus pidi rohkem ise mõtlema. Need õpilased, kes eestlastega suhtlevad, said ka raskemate ülesannetega hakkama ja nad oskasid ka ise arvamust avaldada, ülejäänutest enamikule olid sellised ülesanded aga ebamugavad. Ka grammatika- ja sõnavaraülesanded olid õpetaja meelest õpilastele uudsed, mistõttu nad ei saanud alati aru, et tegemist on grammatikaülesandega. Need ülesanded olid keskmiselt kerged, sest grammatikat on õpilased kogu aeg palju õppinud. Kirjutamisülesanded olid samuti keskmise raskusega.

Kasulikkus

Õpilastelt ja õpetajalt küsiti ka nende arvamust magistritöös loodud ülesannete komplektiga töötamise kasulikkuse kohta. Kasulikkus tähendab õpilaste tunnet, et nende keeleoskus areneb ning nad suudavad oma õppe-eesmärgid saavutada ja see on ennastjuhtiva õpilase arengus oluline (Jõgi, Aus 2015).

Õpilaste keskmine hinnang plokkide 1–5 kasulikkusele oli 3,5 palli ehk keskmiselt kasuliku ja kasuliku vahel ning plokkide 6–9 kasulikkusele 3,0 palli ehk keskmiselt kasulik. Seriaali lõpphinnangus kujunes õpilaste keskmiseks hinnanguks seriaali vaatamise kasulikkusele 2,9 ehk keskmiselt kasulik. Lõpphinnangus oli seejuures kolme õpilase arvates seriaali vaatamine kasutu, kuue arvates keskmiselt kasulik ja kahe hinnangul kasulik. Seega langes õpilaste hinnang seriaali ja ülesannete kasulikkusele seriaali teises pooles ning hinnang seriaali vaatamise kasulikkusele ka kokkuvõttes. Ülesandeid pidasid õpilased ka kokkuvõttes sama kasulikuks kui seriaali esimese poole järel. Kasulikuna tõid õpilased välja autentse eestikeelse teksti kuulamist ja uue sõnavara õppimist. Seriaali vaatamise kasutust põhjendati sellega, et seriaal oli arusaamatu ja et seal ei olnud midagi uut. Ülesannete keskmine kasulikkus oli õpilaste kokkuvõttelikus hinnangus 3,5 palli ehk keskmiselt kasuliku ja kasuliku vahel. Üks õpilane hindas ülesandeid kasutuks, neli keskmiselt kasulikuks ning kuus kasulikuks. Ülesannete kasulikkust põhjendasid õpilased rääkimisoskuse arenemise ja eesti keele õppimisega.

Õpetaja hindas kokkuvõttes nii seriaali kui ka ülesandeid õpilastele keskmiselt kasulikuks. Seriaali vaatamise kasulikkust oli õpetajal aga enda sõnul keeruline hinnata, sest paljud õpilased ei saanud seriaali tekstist aru. Õpetaja hinnangul oli seriaali vaatamine kindlasti kasulik kahele õpilasele, kes oskavad eesti keelt paremini. Seriaali vaatamine sobiks õpetaja arvates eksamiks valmistumiseks, kui õpilaste keeletase oleks B2. Enamik ülesandetüüpe olid õpilastele suhteliselt uued, näiteks soojendusülesanded, klassis ringikäimine ja eri paarilistega suhtlemine. Uudsed olid ka ülesanded, milles pidi palju eesti keeles rääkima ja ise mõtlema. Õpilased olid harjunud omavahel rääkima vene keeles, tõlkima vastuse eesti keelde ja panema siis kirja. Loomingulised ülesanded olid ka alguses harjumatud, kuid lõpupoole tegid õpilased neid juba hästi. Eksami kuulamisosaks valmistumisel pole filmi vaatamisest ka õpetaja arvates palju kasu, sest eksami kuulamisülesanded on teistsugused. Rääkimisülesanded olid õpetaja hinnangul keeleoskuse arendamiseks keskmiselt kasulikud, kuid rääkimisülesannete kasulikkust eksamiks ettevalmistumisel ei osanud ta hinnata. Õpetaja varasema kogemuse järgi on eksami rääkimisosaks valmistumisel vaja harjutada eksamiformaadis ülesandeid. Õpetaja oli arvanud, et ei oska õpilasi hästi rääkimisosaks ette valmistada, sest üsna tihti oli varem juhtunud nii, et mõni tugev õpilane sai ainult 70% võimalikust tulemusest, ja nõrk, kes tegelikult eriti rääkida ei osanud väga sarnase tulemuse (60-70%).

Grammatika- ja sõnavaraülesandeid pidas õpetaja õpilastele kasulikuks. Samas ei olnud ta kindel, kui kasulikud on need ülesanded grammatikaoskuse arenemiseks, tema arvates arendavad need pigem rääkimisjulgust. Kirjutamisülesandeid pidas õpetaja kasulikuks. Kokkuvõttes oli seriaali „Miks mitte?!“ vaatamine ja selle juurde koostatud ülesannetekomplekti läbimine õpetaja meelest huvitav katsetus, mille käigus ilmses muuseas ka mitmeid õpperühma ja õpetamisega seotud probleeme.

Kokkuvõttes võib öelda, et magistritöö aluseks valitud seriaali valik õnnestus üldiselt hästi. Seriaal tundus õpilastele huvitav ja keskmiselt kasulik. Kuigi nad seda oma tagasisides alati ei tunnistanud, tahtsid nad õpetaja sõnul alati tunnis ühe osa lõppedes kohe ka järgmist osa vaadata ning elasid seriaalile kaasa. Filmi tegi huvitavaks põnev ja kiirelt vahelduv sündmustik, elulisus ja tänapäevsus, lähedus noorte tegeliku eluga jmt. Seriaali vaatamine oli suuremale osale õpperühmast raske seriaali autentse keelekasutuse ja õpilaste võrdlemisi madala keeleoskuse tõttu. Samas kergendas õpetaja

vaatamist omapoolse abiga seriaali mõistmisel ning kokkuvõttes hindasid õpilased seriaali keskmisel raskusastmel olevaks. Filmi keeleline keerukus üheksanda klassi õpilastele tõstatab mitu küsimust. Esiteks ongi selle filmi keel üsna kiire, sisaldab palju kõnekeelt ja kõik tegelased ei räägi alati väga selgelt. Samas on aga tegemist väga autentselaadse keelekasutusega ja ka päris elus räägivad õpilaste eakaaslased samamoodi. Seega peavad õpilased sellise keele kuulamisega harjuma. Selle võimalikkust tõendab ka väljaspool kooli eestikeelses keskkonnas viibivate noorte palju parem teksti mõistmine. Seriaali teksti paremat mõistmist soodustaks eestikeelsed subtiitrid, millega eesti filmid võiksid olla varustatud. Teiseks näitab filmist mitteamusaamine aga ka kaheksa aastat koolis eesti keelt õppinud õpilaste keeletaseme nõrkust ehk nii B1-taseme ebapiisavust põhikooli lõpueesmärgina kui ka autentsete tekstide ning kommunikatiivse metoodika vähest kasutamist tundides.

Seriaali juurde loodud ülesanded olid õpilaste hinnangul keskmiselt huvitavad ja üle keskmise kasulikud ning õpetaja arvates huvitavad ja keskmiselt kasulikud. Õpetaja pidas aga ülesandeid kokkuvõttes õpilastele raskeks, kuigi jooksvas tagasisides hindas ta ülesannete raskust erinevalt: osa ülesannetest olid jõukohased ja osa raskemad. Õpilased hindasid seejuures ülesandeid keskmisel raskusastmel olevaks. Ülesannete raskuse ja kasulikkuse tunnetamist mõjutas ilmselt õpilaste harjumatus nii aktiivseid ülesandeid teha ja kogu aeg eesti keeles rääkida. Mitmed ülesandetüübid olid nii õpilastele kui vahel ka õpetajale uudsed, mille tõttu õpilased ei pruukinud ka nende tegelikust kasust keele õppimisel hästi aru saada.

Siinses magistritöös läbi viidud arendusuuringus kasutatud seriaalipõhine kommunikatiivne aktiivõpe oli uudne nii õpilastele kui ka nende õpetajale. Seetõttu edenes see vahelduva eduga: osa ülesandeid väga hästi ja osa mõningaste raskustega. On aga oluline, et õpilastele meeldis seriaali vaadata ja nad harjusid järk-järgult ka aktiivõppe ülesannetega. Samuti harjus õpetaja uut tüüpi ülesannete läbiviimisega. Kevadel sooritas katsetamises osalenud õpperühm, kelle algne keeleoskustase ei olnud kõrge, eesti keele eksami edukalt, keegi ei saanud alla 50% punktidest ning 10 õpilast 13-st said B1-taseme (üle 60% punktidest). Eriti hästi õnnestus neil rääkimisosa, milles tugevamad õpilased said kõik 100% punktidest ja kõige madalam tulemus oli 75%. Loomulikult ei saa väita, et eksamitulemused on mõjutatud ainult seriaali vaatamisest ja

selle põhjal kommunikatiivsete ülesannete tegemisest, kuid võib oletada, et sellel oli oma mõju. See lükkas õpilased nende harjumuspärasest turvatsoonist välja ning suunas neid palju autentset eesti keelt kuulama ning ise aktiivselt eesti keelt kasutama.

Seega võib öelda, et siinses magistritöös läbi viidud arendusuuring on andnud oma osa põhikooli eesti keele kui teise keele õppemetoodika arengusse. Loodetavasti õhutab töö käigus valminud ülesannete komplekt ning selle katsetamise tulemused ka teisi õpetajaid koolis rohkem huvitavat ja aktiivset kommunikatiivset õpet kasutama ning õpilaste keeleoskus areneb seetõttu kiiremini. Magistritööd saab kasutada õpetajakoolituses ning inspireerijana õppematerjalide koostamises. Edaspidi oleks vajalik arendada ka nii õpetajate kui ka õpilaste teadlikkust keeleoskuse suhtluspõhisest arenemisest ja õpetajate oskust aktiivõppe läbiviimisel.

Kokkuvõte

Eesti keele oskuse kui teise keele oskuse tase põhikooli lõpus jätab soovida. Suur hulk õpilasi ei jõua praegu põhikooli lõpuks nõutava B1-tasemeni. Lähitulevikus kerkib eesti keele oskuse nõue põhikooli lõpus B2-tasemeni. Eesti keele tõhusamaks õpetamiseks peaks kasutama tundides traditsiooniliste grammatika-tõlkemeetodil põhinevate õppetegevuste asemel rohkem kommunikatiivset õpet ning õpilasi huvitavaid teemalahendusi.

Siinse magistritöö eesmärgiks oli luua üheksanda klassi õpilastele filmiteemaline ülesandekomplekt, mis oleks kommunikatiivne ja huvitav, mida saaks kasutada tundides põhiõppematerjalina ning mille järgi saaks tõhusalt valmistuda põhikooli eesti keele kui teise keele eksamiks. Ülesandekomplekti aluseks valiti noorteseriaal „Miks mitte?!“ (2018, režissöör Ergo Kuld, stsenaarist Martin Algus). Seriaali mitmekesised sündmused, tegelaste rõõmud, väljakutsed ja eesmärgid on õppijatele eakohased ja aktuaalsed. Seriaal koosneb kümnest 28-minutilise osast, mis teeb ta sobivaks koolitunnis vaatamiseks ja võimaldab koostada ülesandeid kõigi keeleliste osaoskuste (kuulamise, lugemise, rääkimise ja kirjutamise) ning grammatika ja sõnavara arendamiseks.

Magistritöös viidi läbi arendusuuring, mille käigus loodi ülesandekomplekt (10 plokki, 90 ülesannet), seda katsetati ühe Tallinna vene õppekeelega kooli üheksanda klassi õpperühmas (13 õpilast), koguti tagasisidet õpilastelt ja õpetajalt ning analüüsiti tagasisidet. Igas plokis oli soojendusülesanne, ennustamisülesanne, seriaali ühe osa vaatamine ja kuulamisülesanne, rääkimisülesanded, grammatika- ja sõnavaraülesanded ning mõnes plokis ka kirjutamis- ja mõnes lugemisülesanded. Ühe ploki läbimine kestis tavaliselt kaks 45-minutilist õppetundi. Ülesannete koostamisel arvestati B1-taseme nõuete ning osaliselt ka B1-taseme eksamiülesannete formaadiga. Ülesannetes on kasutatud aktiivõppe elemente (rohkem suhtlemist eri kaaslastega, probleemküsimusi, rollimänge, liikumist, loovust jm). Ülesanded on püütud koostada huvitavad, kuid mitte liiga uudsed, et harjutada õpetajat ja õpilasi uute ülesandetüüpidega järk-järgult. Pearõhk on ülesandekomplektis kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamisel.

Iga ploki lõpus andsid õpilased anonüümset tagasisidet ülesannete huvitavuse, jõukohasuse ja kasulikkuse kohta. Õpetaja kommenteeris iga ploki kohta, kuidas ülesanded õnnestusid ning kui kasulikud on need tema hinnangul põhikooli eksamiks valmistumisel. Viimase tunni lõpus andsid õpilased ja õpetaja kirjalikult tagasisidet kogu seriaalile (hindasid seriaali arusaadavust, huvitavust ja kasulikkust) ning kogu ülesannete komplektile (hindasid õppekomplekti ülesannete arusaadavust, huvitavust ja kasulikkust) ja kommenteerisid oma hinnanguid vabade vastustega.

Arendusuuringu tulemused näitasid, et noortesari „Miks mitte?!“ oli õpilaste hinnangul keskmiselt arusaadav (3,2 palli 5-pallisel skaalal), keskmiselt huvitav (3,3 palli) ja keskmiselt kasulik (2,9 palli). Õpetaja hinnangul oli seriaal õpilastele keskmiselt arusaadav (3 palli), huvitav (4 palli) ja keskmiselt kasulik (3 palli). Arusaamist takistas õpilaste arvates kiire tekst, kõnekeele kasutamine ning kohatine ebaselge hääldus. Õpetaja oli õpilaste arvamusega nõus ning lisas segava tegurina ka kõlarite kehvapoolse kvaliteedi ning klassiruumi kaja. Veerand õpilastest, kes suhtlevad eesti keeles ka väljaspool kooli, said tekstist üsna hästi aru. Ka ülejäänud õpilased said sündmustikust üldjoontes aru. Sellele aitasid kaasa ennustamisülesanded, pildiline toetus ja õpetaja eestikeelsed selgitused.

Suurele osale õpilastest meeldis seriaali humoorikus, põnev ja kiirelt vahelduv sündmustik, kuid öeldi ka, et seriaal oli kohati tobe ning süžee etteaimatav. Õpilased elasid õpetaja sõnul seriaali tegevustele vaatamise ajal aktiivselt kaasa ning soovisid peale iga osa lõppu kohe ka järgmist osa vaadata. Seriaali vaatamise kasulikkust oli õpetaja arvates raske hinnata, sest õpilased ei saanud paljudest sõnadest aru. Õpilastele, kes suhtlesid eesti keeles ka väljaspool kooli, oli seriaali vaatamine õpetaja hinnangul kasulik. Õpetaja arvates oleks seriaali vaatamine kasulikum, kui õpilaste keeletase oleks B2 lähedane.

Seriaali juurde loodud ülesanded olid õpilaste hinnangul veidi üle keskmise huvitavad (3,3 palli), keskmiselt kerged (3 palli) ning pigem kasulikud (3,5 palli). Õpetaja arvates olid ülesanded õpilaste jaoks huvitavad (4 palli), rasked (2 palli) ning keskmiselt kasulikud (3 palli). Ülesannete raskust võis eelkõige mõjutada ülesannete uudsus ja aktiivsus (nt soojendusülesanded, klassis ringikäimine ja eri paarilistega suhtlemine, sh aruteludes osalemine ning loomingulised ülesanded). Samuti oli

õpilastele uudne ja paljudele küllaltki raske kogu aeg tunnis eesti keeles rääkida. Nii õpilaste kui ka õpetaja hinnangut ülesannete kasulikkusele võis samuti vähendada ülesannete uudsus ning see, et ainult osa ülesannetest sarnanes eksamiformaadiga. Osa õpilastest ei saanud sageli aru, mida nad selliste ülesannetega õpivad ega osanud oma arvamust avaldada. Samas hindas umbes kolmandik õpilasi ülesandeid kõrgelt. Õpetaja arvates arendasid ülesanded eelkõige rääkimisjulgust. Ka õpetaja ei saanud alati aru, kuidas arendavad ülesanded grammatikaoskust või rääkimissujuvust.

Ülesandekomplekti katsetanud õpperühma 2023. aasta põhikooli eesti keele kui teise keele eksami tulemused ületasid aga õpetaja ootusi. Suulise eksami ajal rääkisid õpilased julgelt ja hästi ning tulemused olid palju paremad kui õpetaja eelmiste aastatete rühmadel. Samuti õnnestusid õpilastel hästi teised eksamiosad (10 õpilast said B1 ehk üle 60%, kõige nõrgem tulemus oli 56%). Õpetaja sõnul sooritas see õpperühm eesti keele eksami nende kooli õpperühmadest kõige paremini. Õpetaja ütles kokkuvõttes, et kui ta hakkab järgmisel aastal õpetama üheksanda klassi õpilasi, kes on ka varem tema juures õppinud, siis kasutab ta seda seriaali ja ülesannete komplekti ka nendega.

Siinses magistritöös läbi viidud arendusuuringu tulemused näitavad, et eesti keelt teise keelena on põhikoolis võimalik edukalt õpetada noorteseriaali alusel. Seriaali põhjal saab koostada eri keelelisi oskusi (kuulamist, lugemist, rääkimist ja kirjutamist, grammatikat ja sõnavara) arendavad ülesanded lähtuvalt kommunikatiivsest lähenemisest ning õppida aktiivselt ja tõhusalt. Filmi valima ja ülesandeid koostama peab aga väga hoolikalt. Soovitav on ülesandeid ka katsetada ja seejärel täiendada. Magistritöö autor loodab, et magistritöö tulemused ja loodud ülesandekomplekt julgustavad õpetajaid kasutama tundides rohkem noortele huvipakkuvaid filme ning aktiivõppe meetoditel põhinevaid, ka uudset tüüpi ülesandeid.

Kasutatud kirjandus

Andersson, Sigrid, Julia Björnsson 2019. Using Movies in English Teaching. Malmö University. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1498234/FULLTEXT01.pdf>. Vaadatud 20.06.2023.

Asser, Hiie, Maire Küppar 2000. Võõrkeele tunni planeerimine ja ülesehitus. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Brophy, Jere 2016. Kuidas õpilasi motiveerida. Käsiraamat õpetajatele. Tallinn: Archimedes.

Brown, Steven 2014. Listening Myths: Applying Second Language Research to Classroom Teaching. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Catalano, Theresa, Aleidine J. Moeller 2015. Foreign Language Teaching and Learning. – International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences, 2nd Edition, 327–332.

Chaney, Ann L., Tamara L. Burk 1998. Teaching Oral Communication in Grades K-8. Boston: Allyn and Bacon.

Donaghy, Kieran 2014. How can film help you teach or learn English? <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-can-film-help-you-teach-or-learn-english>. Vaadatud 3.05.2023.

Donaghy, Kieran 2015. Film in Action: Teaching language using moving images. Stuttgart: Delta Publishing.

Dörnyei, Zoltán 1994. Motivation and Motivating in the Foreign Language Classroom.–The Modern Language Journal, Vol 78, No 3, 273–284. http://seas3.elte.hu/coursematerial/RyanChristopher/Dornyei%281994%29_Foreign_Language. Vaadatud 7.06.2023.

Dörnyei, Zoltán, Kata Csizér 1998. Ten commandments for motivating language learners: Results of an empirical study. – *Language Teaching* 2, 203–229.

EKR 2007 = Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine 2007. https://harno.ee/sites/default/files/documents/2021-06/euroopa_keeleeõppe_raamdokument.pdf. Vaadatud 30.04.2023.

EKR 2023 = Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine 2023. Sõsarväljaanne. https://hm.ee/sites/default/files/documents/2023-01/Sõsarväljaanne_Jaanuar%202023.pdf. Vaadatud 30.04.2023.

Ellis, Nick C. 2013. Second Language Acquisition. – *The Oxford Handbook of Construction Grammar*. Toim Thomas Hoffmann, Graeme Trousdale. Oxford: Oxford University Press, lk 365–378.

Eskildsen, Søren Wind 2008. Constructing a second language inventory. The accumulation of linguistic resources in L2 English (PhD dissertation). Odense: Institute of Language and Communication University of Southern Denmark.

Eslon jt 2021 = Eslon, Pille, Annekatriin Kaivapalu, Katre Õim, Mare Kitsnik, Olga Gaitšenja, Kais Allkivi-Metsoja 2021. Eesti keele oskuse arenemine ja arendamine. Kirjalik õppijakeel. Tallinn: EKSA.

Gardner, Robert C. 2007. Motivation and second language acquisition. – *Porta Linguarum*, 8, lk 9–20; <https://digibug.ugr.es/bitstream/handle/10481/31616/Gardner.pdf?sequence=1&isAllo%20wed=y>. Vaadatud 7.06.2023.

Gass, Susan M., Larry Selinker 2008. *Second Language Acquisition: an Introductory Course*. London: Taylor & Francis.

Hadfield, Jill 2010. *Rühmadünaamika võõrkeeletunnis*. Tallinn: Argo.

HAK 2023 = Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035.

https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid?view_instance=0&current_page=1#haridusvaldkonna-are. Vaadatud 5.05.2023.

Hallas, Pirkita-Maarja 2019. Mängustatud õppetegevuste mõju üheksanda klassi õpilaste suhtumisele eesti keele kui teise keele tundidesse. Magistritöö. Tartu Ülikool.

HAR 2014 = Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat 2014.

<https://www.eki.ee/dict/haridus/index.cgi>. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus. Vaadatud 30.04.2023.

Harno = Eesti keele teise keelena põhikooli eksami materjalid.

<https://harno.ee/eksamid-testid-ja-uuringud/eksamid-testid-ja-lopudokumendid/pohikooli-lopueksamid#materjalid>. Vaadatud 19.07.2023.

Hazell, Louise Chapman 2019. What are teenagers reading? An exploration into the reading lives of a class of year 9 pupils. – English in Education 54(4), 1–15.

Hausenberg jt 2008 = Hausenberg, Anu-Reet, Marju Ilves, Annekatrin Kaivapalu, Krista Kerge, Katrin Kern, Mare Kitsnik, Ingrid Krall, Karin Rummo, Tiina Rüütmaa 2008. Iseseisev keelekasutaja. B1- ja B2-taseme eesti keele oskus. Tallinn: REKK, Atlex.

Herrero, Carmen 2016. The film in language teaching association (FILTA): A multilingual community of practice. ELT Journal. 70(2), 190–199.

Hill, Brian 2000. Video in Language Learning. London: CILT, Centre for Information on Language Teaching and Research.

Hint, Helen, Anni Jürine 2021. Protsessikeskse kirjutamise kasulikkusest gümnaasiumiõpilaste kirjaliku tekstilooma oskuse kui suhtluspädevuse ühe komponendi arendamisel. – Eesti Haridusteaduste Ajakiri 9 (1), 243–273.

HNP = Haridus- ja noorteprogramm 2023-2026. https://hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid?view_instance=2&t_page=1#haridus-ja-noortepr. Vaadatud 5.05.2023.

Joassoone, Diana, Ene Peterson 2011. Video ja televisioon lõimitud keele- ja aineõppe toetajana põhikoolile ja gümnaasiumile. Tartu: AS Atlex.

Juurak, Raivo 2020. Sõnajalaõie kiituseks. Õpetajate Leht. 23.10.2020; <https://opleht.ee/2020/10/sonajalaoie-kiituseks/>. Vaadatud 19.07.2023.

Jõgi, Anna-Liisa, Kati Aus 2015. Õpipädevus. Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. Üldpädevused ja nende arendamine. Haridus- ja Teadusministeerium, 112–142.

Khosravi jt 2014 = Khosravi, Robab, Mehdi Moharami, Giti Karimkhanlouei 2014. Perspectives and Achievement of EFL Students in Teaching Culture via Two Modes: Books vs. Books plus Films. – Journal of Language Teaching and Research, 5 (5), 1210–1217.

Kikas, Eve 2015. Õppimine ja õpetamine kolmandas kooliastmes. – Üldpädevused ja nende arendamine. Toim. Eve Kikas, Aaro Toomela. Tallinn: Eesti Ülikoolide Kirjastus.

Kingisepp, Leelo, Elle Sõrmus 2000. Ülevaade võõrkeeleõppe meetoditest. Tallinn: Kirjastus TEA.

Kitsnik, Mare 2011. Keelestruktuuride õpetamine seostatult teemade ja osaoskustega. https://oppekava.ee/wp-content/uploads/2016/10/Keelestruktuuride_%c3%b5petamine_seoses_teemade_ja_osaoskustega.pdf. Vaadatud 7.06.2023.

Kitsnik, Mare 2018a. Eesti keele kui teise keele õppematerjalide koostamise ja hindamise juhend. Tartu Ülikool.

https://sisu.ut.ee/sites/default/files/ranne/files/oppem_koostamise_juhend.pdf. Vaadatud 7.06.2023.

Kitsnik, Mare 2018b. Kuidas areneb eesti õppijakeel ja miks just nii – kas õppijakeele korpus annab neile küsimustele vastused? – Keel ja Kirjandus, 8-9, 663–682.

Kitsnik, Mare 2018c. Eesti keele kui teise keele tundide ja eestikeelsete ainetundide õppemetoodika üldhariduskoolis.

https://sisu.ut.ee/sites/default/files/ranne/files/tp6_eesti_keelee_kui_teise_keelee_kasutamine.pdf. Vaadatud 5.05.2023.

Kitsnik, Mare 2019a. Eesti keele kui teise keele õppimine – kas raske töö või kerge lõbu? – Keel ja Kirjandus, 1-2, 39–56.

Kitsnik, Mare 2019b. Sõnajalaõis. Gümnaasiumi eesti keele kui teise keelena õpik 1.osa B2.1. Tallinn: Koolibri.

Kitsnik, Mare 2020. Sõnajalaõis. Gümnaasiumi eesti keele kui teise keelena õpik 2.osa B2.2. Tallinn: Koolibri.

Kitsnik, Mare, Leelo Kingisepp 2021a. Naljaga... Eesti keele õpik B1-tasemele. Esimene osa. Tallinn: Kirjastus Iduleht.

Kitsnik, Mare, Leelo Kingisepp 2021b. Naljaga... Eesti keele õpik B1-tasemele. Teine osa. Tallinn: Kirjastus Iduleht.

Kitsnik, Mare, Jelizaveta Kromberg 2022. Kuidas õpetada eesti keele kui teise keele grammatikat põhikooli õpilastele? Juhtumianalüüs. – Lähivõrdlusi. Lähivertailuja 32, 53–78.

Kitsnik, Mare, Helena Metslang 2015. Eestikeelset aineõpet mõjutavad tegurid: vene koolijuhtide seisukohti ja strateegiaid. – Eesti Haridusteaduste Ajakiri 3, 1, 202–225.

Kitsnik, Mare, Monika Sooalu 2020. Miks mõnikord kaob tuju eesti keelt õppida? Demotivatsioon 9. klassi eesti keele kui teise keele tundides. – Lähivõrdlusi. Lähivertailuja 30, 124–154.

Kitsnik jt 2022 = Kitsnik, Mare, Linda Palts, Monika Urb 2022. Lugemistekstide kogumiku „Meie elu“ koostamine täiskasvanud A2-taseme eesti keele õppijaile. Tasakaalu otsimine autentselaadsuse, huvitavuse ja jõukohasuse vahel. – Eesti Haridusteaduste Ajakiri, nr 10(2), 251–276.

Krall, Ingrid, Elle Sõrmus 2000. Eesti keele grammatika õpetamise võimalusi. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Krashen, Stephen D. 1982. Principles and practice in second language acquisition. New York: Pergamon.

Krull, Edgar 2018. Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat. Kolmas, täiendatud ja ümbertöötatud väljaanne. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kärtner, Piret 2000a. Kuulamisoskuse arendamine. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Kärtner, Piret 2000b. Lugemisoskuse arendamine. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Kärtner, Piret 2000c. Kõnelemisoskuse arendamine. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Kärtner, Piret 2000d. Kirjutamisoskuse arendamine. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Laherand, Meri-Liis 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: Sulesepp.

Larsen-Freeman, Diane; Anderson, Marti 2016. Techniques & Principles in Language Teaching. Third Edition. Oxford: Oxford University Press.

Lerikkanen, Marja-Kristiina 2007. Lugema õppimine ja õpetamine alus- ja algõpetuses. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Lobman, Carrie, Matthew Lundquist 2007. Unscripted Learning: Using Improv Activities Across the K-8 Curriculum. Teachers College Press.

Lumsden, Linda S. 1994. Student motivation to learn. Research Roundup, 10(3), n3. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED369142.pdf>. Vaadatud 8.06.2023.

Mangus, Inga, Merge Simmul 2021. Minu eesti keel. Eesti keele õpik vene õppekeelega koolile. 9. klass. Tallinn: Kirjatark OÜ.

Martin jt 2010 = Martin, Maisa, Sanna Mustonen, Nina Reiman, Marja Seilonen 2010. On becoming an independent user. – Communicative Proficiency and Linguistic Development: Intersections Between SLA and Language Testing Research. (Eurosla Monographs Series 1). Toim Inge Bartning, M. Martin, Ineke Vedder. EUROSLA, lk 57–80.

Mayer, Richard E. 2009. Multimedia learning (2d ed). New York: Cambridge University Press.

Moreno, Roxana, Richard E. Mayer 2002. Verbal redundancy in multimedia learning: when reading helps listening. – Journal of Educational Psychology 2002. Vol 94. No 1, 156–163.

McDonough jt 2013 = McDonough, Jo, Christopher Shaw, Hitomi Masuhara. 2013. Materials and methods in ELT. A teacher`s guide. Listening skills. Kohn Wiley & Sons, Inc, 135–155.

Melnikova, Svetlana 2022. Ilukirjanduse lugemise hõlbustamine mängustatud aktiivõppe meetodite abil kaheksanda klassi eesti keele kui teise keele tundides. Magistritöö. Tallinna Ülikool.

Metslang jt 2013 = Metslang, Helena, Triin Kibar, Mare Kitsnik, Jevgenia Koržel, Ingrid Krall, Anastassia Zabrodskaja 2013. Kakskeelne õpe vene õppekeele koolis. Uuringu lõpparuanne. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Mikulecky, Beatrice C. 2008. Teaching Reading in a Second Language. London: Pearson Education. <https://docplayer.net/5689737-Teaching-reading-in-a-second-language.html>. Vaadatud 9.04.2023.

Mu, Huaiyu 2018. A Study on English Acquisition from the Perspective of the Multimodal Theory. Theory and Practice in Language Studies. London, 8 (6), 618–622.

Novak, Jelizaveta 2021. Õpilaste ja õpetajate hinnangud gümnaasiumi eesti keele kui teise keele mängustatud-improvisatsioonilisele õppekomplektile “Sõnajalaõis B2.1”. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool.

Palts, Linda, Monika Urb 2020. Meie elu. A2-tasemel lugemistekstid eesti keele õppijale. Tartu: Paltsi OÜ.

Pandey, Satish 2012. Using popular movies in teaching cross-cultural management. – European Journal of Training and Development, 36 (2), 329–350.

Peterson, Ene 2000. Video võõrkeeletunnis. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

PSV 2014 = Eesti keele põhisõnavara sõnastik 2014. Tallinn: Eesti Keele Instituut; <https://www.eki.ee/dict/psv/index.cgi>. Vaadatud 5.05.2023.

Renandya, Willy A. 2014. Motivation in the Language Classroom. TESOL Press.

Renandya, Willy A., Minh Thi Thuy Nguyen 2023. Teaching Speaking L2 Contexts. – Handbook of Practical Second Language Teaching and Learning (Ed Eli Hinkel). Routledge.

Renukadevi, D. 2014. The Role of Listening in Language Acquisition; the Challenges & Strategies in Teaching Listening. – International Journal of Education and Information Studies, 4, 2277-3169. Vol 4, No 1, 59–63. https://www.ripublication.com/ijeisv1n1/ijeisv4n1_13.pdf. Vaadatud 12.07.2023.

Richards, Jack C. 2008. Teaching Listening and Speaking. From Theory to Practice. Cambridge University Press.

Richards, Jack C., Theodore S. Rodgers 2001. Approaches and Methods in Language Teaching. New York: Cambridge University Press.

Rost, Michael 2011. Teaching and Researching Listening. Pearson Education Limited.

Ryan, Richard M., Edward L. Deci 2000. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. – American Psychologist, 55, No 1, 68–78.

Saarso, Kristi 2000. Sõnavara õpetamine. Keeleõpetaja metoodikavihik. Tallinn: TEA Kirjastus.

Salumaa jt 2004 = Salumaa, Tarmo, Mati Talvik, Alvar Saarniit 2004. Aktiivõppe meetodid. Tallinn: Merlecons ja Ko OÜ.

Salumaa jt 2006 = Salumaa, Tarmo, Mati Talvik, Alvar Saarniit 2006. Aktiivõppe meetodid II. Tallinn: Merlecons ja Ko OÜ.

Salumaa, Tarmo, Mati Talvik 2010. Aktiivõppe meetodid III. Tallinn: Merlecons ja Ko OÜ.

Sato, Masatoshi 2015. Density and complexity of oral production in interaction: The interactionist approach and an alternative.

Renandya, Willy A., Minh Thi Thuy Nguyen 2023. Teaching Speaking L2 Contexts. – Handbook of Practical Second Language Teaching and Learning International Review of Applied Linguistics, 53(3): 307–329.

Sert, Olcay 2009. Developing Interactional Competence by Using TV Series in „English As an Additional Language“.

Sooalu, Monika 2016. Õpilaste demotivatsiooni põhjused 9. klassi eesti keele teise keelena tundides. Magistritöö. Tallinna Ülikool.

Swain, Merrill 1985. Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development. – Input in Second Language Acquisition (Eds S. Gass; C. Madden). Rowley, MA: Newbury House, 235–253.

Sõnaveebi grammatika = Eesti Keele Instituut. <https://sonaveeb.ee/teacher-tools/#/grammar>. Vaadatud 19.07.2023.

Sõnaveebi sõnavara = Eesti Keele Instituut. <https://sonaveeb.ee/teacher-tools/#/vocabulary>. Vaadatud 19.07.2023.

Zipf, George Kingsley 1949. Human behavior and the principle of least effort. Addison: Wesley Press.

Thornbury, Scott 2005. How to Teach Speaking. London: Pearson.

Tinn, Maarja 2019. Kvalitatiivsed meetodid uurimistöös. <https://etag.ee/wp-content/uploads/2022/08/Kvalitatiivsed-meetodid-uurimistoos.pdf>. Vaadatud 12.07.2023.

Tomlinson, Brian 2010. Engaged to Learn – Ways of Engaging ESL Learners. Advances in Language and Literary Studies. Vol 1, No 1. <https://journals.aiac.org.au/index.php/all/article/view/27/24>. Vaadatud 2.07.2023.

Tomlinson, Brian 2013. Developing Materials for Language Teaching. Bloomsbury Publishing Plc.

Tuncay, Hidayet 2014. An Integrated Skills Approach Using Feature Movies in EFL at Tertiary Level. – The Turkish Online Journal of Education Technology, 13 (1).

Uibu, Krista, Elve Voltein 2010. Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes (Toim E. Kikas). Tallinn: Eduko.

Ur, Penny 2007. Teaching Listening Comprehension. Cambridge Handbook for Language Teachers. Cambridge University Press.

Valizadeh, Mohammadreza 2021. Effects of L1 and L2 Subtitled English Movies on Pre-Intermediate Learners' Comprehension and Speaking Abilities. – St. Theresa Journal of Humanities and Social Sciences, Vol 7, No 2, 45–69. <https://www.researchgate.net/publication/356792032>. Vaadatud 20.07.2023.

WHO = World Health Organization 2020. WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour: at a glance. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240014886>. Vaadatud 7.05.2023.

Estonian as a second language learning kit based on the film series "Why not?!". Summary

The level of proficiency in Estonian as a second language at the end of elementary school leaves much to be desired. A large number of students currently do not reach level B1 which is required at the end of primary school. In the near future, the Estonian language proficiency requirement will rise to level B2 at the end of elementary school. In order to teach the Estonian language more effectively, classes should use more communicative learning and topics that are interesting to students instead of traditional learning activities based on the grammar-translation method.

The goal of this master's thesis was to create a film-based set of tasks for ninth-grade students, which would be communicative and interesting, which could be used as primary teaching material in classes and to effectively prepare for the Estonian as a second language exam in elementary school. The youth series "Why not?!" (2018, director Ergo Kuld, screenwriter Martin Algus) was chosen as the basis for the set of tasks. The diverse events of the series, the joys, challenges and goals of the characters are age-appropriate and relevant for learners. The series consists of ten 28-minute episodes, which makes it suitable for viewing during a school lesson and allows the creation of tasks for the development of all language skills (listening, reading, speaking and writing) as well as grammar and vocabulary.

In this master's thesis, development research was carried out, during which a set of tasks (10 blocks that include 90 tasks in total) was created. It was then tested in the ninth-grade study group (13 students) of a Russian-language school in Tallinn. In the end, feedback was collected from the students and the teacher and later analyzed. Each block had a warm-up task, a prediction task, watching one episode of the series and a listening task, speaking tasks, grammar and vocabulary tasks, and in some blocks also writing and reading tasks. Completing one block usually took two 45-minute lessons. When preparing the tasks, the requirements of the B1 level and partially the format of the B1 level exam tasks were taken into account. Elements of active learning are used in the tasks (a lot of communication with different peers, problem questions, role plays, movement, creativity, etc.). The aim was to create tasks that are interesting, but not too

novel so that both the teacher and the students can gradually get used to the new types of tasks. The main emphasis in creating the tasks was on developing listening and speaking skills.

At the end of each block, students gave anonymous feedback on the interestingness, feasibility and usefulness of the tasks. The teacher commented on each block whether the tasks were successful and how useful they are in preparing for the elementary school exam. At the end of the last lesson, the students and the teacher gave feedback on the entire series (rated the comprehensibility, interest and usefulness of the series) and the entire set of tasks (rated the comprehensibility, interest and usefulness of the tasks in the learning set) and commented on their evaluations with free-form answers.

The results of the development research showed that the youth series "Why not?!" was averagely understandable (3.2 points on a 5-point scale), averagely interesting (3.3 points) and averagely useful (2.9 points) according to the students. According to the teacher, the series was moderately understandable (3 points), interesting (4 points) and moderately useful (3 points) for the students. According to the students, the understanding was hindered by the fast text, the use of colloquial language and sometimes unclear pronunciation. The teacher agreed with the students' opinion and added the poor quality of the speakers and the echo of the classroom as a disturbing factor. A quarter of the students, who also communicate in Estonian outside of school, understood the text quite well. The rest of the students also understood the general outline of the scene. Prediction tasks, visual support and the teacher's explanations in Estonian contributed to this.

Most of the students liked the humour of the series, the exciting and fast-changing events, but they also said that the series was silly at times and the plot was predictable. According to the teacher, the students actively participated in the activities of the series while watching and wanted to watch the next one immediately after the end of each episode. According to the teacher, it was difficult to assess the usefulness of watching the series because the students did not understand many words. However, in the teacher's opinion, watching the series was useful for students who also

communicate in Estonian outside of school. In the teacher's opinion, watching the series would be more useful if the students' language level was close to B2.

According to the students, the tasks created for the series were slightly above average interesting (3.3 points), moderately easy (3 points) and rather useful (3.5 points). According to the teacher, the tasks were interesting (4 points), difficult (2 points) and moderately useful (3 points) for the students. The difficulty of the tasks could be primarily influenced by the novelty and activity of the tasks (e.g. warm-up tasks, going around the class and communicating with different peers, including participation in discussions and creative tasks). It was also new for the students and quite difficult for many to speak Estonian all the time in class. Both the students' and the teacher's assessment of the usefulness of the tasks could be lower due to the novelty of the tasks and the fact that only some of the tasks were similar to the exam format. Some of the students often did not understand what they were learning with such tasks and could not express their opinion. At the same time, about a third of the students rated the assignments highly. According to the teacher, the tasks primarily developed the courage to speak. The teacher also did not always understand how the tasks develop grammar skills or fluency in speaking.

However, the results of the 2023 elementary school Estonian as a second language exam of the study group that tested the set of tasks exceeded the teacher's expectations. During the oral exam, the students spoke confidently and competently, and the results were much better than the teacher's previous years' groups. The students also succeeded well in the other parts of the exam (10 students got B1 or more than 60%, and the weakest result was 56%). According to the teacher, this study group performed better than other study groups in their school on the Estonian language exam. In conclusion, the teacher said that if she starts teaching ninth-grade students next year who have studied with her before, she will use this series and set of tasks with them as well.

The results of the development research carried out in this master's thesis show that it is possible to successfully teach Estonian as a second language in elementary school based on the youth series. Based on the series, tasks can be prepared that develop different language skills (listening, reading, speaking and writing, grammar and

vocabulary) based on a communicative approach and learn actively and effectively. However, you have to choose the film and prepare the tasks very carefully. It is also recommended to test the tasks and then supplement them. The author of the master's thesis hopes that the results of the master's thesis and the created set of tasks will encourage teachers to use more films of interest to young people and new types of tasks based on active learning methods in classes.

Lisad

Lisa 1. Ülesannete komplekt

Esimene osa

SOOJENDUS

1. Töötage kogu õpperühmaga. Vaadake seriaali „Miks mitte?!“ peategelase pilti ja lugege tema tutvustust. Pakkuge, mis võiks Anna elus sel kevadel muutuda.

See on Anna Sooväli, kes õpib gümnaasiumi viimases klassis. Ta peaks hoolega õppima ja ülikooli astumise peale mõtlema. Tema aga tahab hoopis räppariks saada. Hullumeelne mõte! Ta ei ole üldse klassikalise räppari moodi. Anna on vaikne ja korralik õpilane. Peale selle on tal selline probleem, et närvilises olukorras hakkab ta kokutama. Aga see kevad muudab tema elu täielikult! Ja mitte ainult Anna elu ei muutu, vaid kogu tema pere elu muutub ka!

Allikas: <https://jupiter.err.ee/1146416/miks-mitte>

RÄÄKIMINE

2. a) Töötage paarides. Vaadake seriaali tegelaste pilte. Kirjutage iga pildi alla, kes see tegelane teie arvates Anna jaoks on. b) Arutage a-osa vastuseid kogu õpperühmaga. Põhjendage lühidalt oma arvamusi.

Tegelased: isa, ema, vanaisa, vanem vend Gustav, klassijuhataja, sõbranna Liis, sõber Vadim, klassiõde Carmen, klassivend Keido, klassivend Marko, töökaaslane Rebekka

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali esimest osa.

KUULAMINE. RÄÄKIMINE

4. Tehke ülesanne 2 uuesti. Kuidas teie arvamused muutusid?

KUULAMINE. RÄÄKIMINE

5. a) Töötage paaris. Otsustage, kas lause on õige või vale. Põhjendage oma arvamust lühidalt. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

	õige	vale
1) Anna vanem vend Gustav on väga rõõmus.		
2) Klassijuhataja ütleb Annale, Liisile ja Vadimile, et nad peavad minema matemaatika olümpiaadile.		
3) Anna sõbranna Liis tahab Carmenit ja Keidoga suhelda.		
4) Carmen kukub Annale otsa.		
5) Anna isa peab sõpradega sünnipäeva.		
6) Anna isa ütleb, et ta sai uue töökoha.		
7) Anna ema ütleb, et kõik pereliikmed peavad tööle minema.		
8) Anna leiab räpikonkursi kuulutuse.		
9) Anna läheb tööle koristajaks.		
10) Anna ema läheb oma vanale töökohale tagasi.		
11) Anna isa tahab saada moekunstnikuks.		
12) Anna kandideerib räpikonkursil.		

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

6. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Saad õpetajalt lipiku küsimusega. Käi klassis ringi ja leia paariline.
- Esita paarilisele oma lipikul olev küsimus.
- Paariline vastab küsimusele täislauselise, jälgides seejuures käänete kasutamist.

- Kontrolli paarilise vastust.
- Kui mõlemad paarilised on küsinud ja vastanud, vahetage lipikud omavahel.
- Leia uus paariline ja korda tegevust.

* Lipikute peal on vastuste näidised. Sõnajärg võib vastustes kohati ka teistsugune olla.

<p>Küsimus: Kes on Anna perekonna kõige vanem liige?</p> <p>Vastus: Anna perekonna kõige vanem liige on vanaisa.</p>
<p>Küsimus: Kes lasti töölt lahti?</p> <p>Vastus: Isa lasti töölt lahti.</p>
<p>Küsimus: Kelle sõbranna on Keidosse armunud?</p> <p>Vastus: Anna sõbranna on Keidosse armunud.</p>
<p>Küsimus: Keda armastab Anna sõbranna Liis?</p> <p>Vastus: Anna sõbranna Liis armastab Keidot.</p>
<p>Küsimus: Kellele annab klassijuhataja ülesande korraldada lõpuaktus?</p> <p>Vastus: Klassijuhataja annab Annale, Liisile ja Vadimile ülesande korraldada lõpuaktus.</p>
<p>Küsimus: Kellel on juubel?</p> <p>Vastus: Anna isal on juubel.</p>
<p>Küsimus: Kellelt sai Anna teada, et peale tunde peab ta tööintervjuule minema?</p> <p>Vastus: Anna sai emalt teada, et peale tunde peab ta tööintervjuule minema.</p>
<p>Küsimus: Kellest mõtleb Anna sõbranna Liis?</p> <p>Vastus: Anna sõbranna Liis mõtleb Keidost.</p>
<p>Küsimus: Kellest saab moekunstnik?</p> <p>Vastus: Anna isast saab moekunstnik.</p>
<p>Küsimus: Kelleks tahab Anna saada?</p> <p>Vastus: Anna tahab räppariks saada.</p>

Küsimus: Kellega Anna vanaisa arvutis suhtleb?

Vastus: Anna vanaisa suhtleb arvutis vanaemaga.

Küsimus: Mis häirib Anna ema?

Vastus: Anna ema häirib isa otsus moekunstnikuks saada.

Küsimus: Mida teeb Anna vanem vend kodus?

Vastus: Anna vanem vend lamab oma toas (ja vaatab lage).

Küsimus: Millest unistab Anna?

Vastus: Anna unistab räppari karjäärist.

Küsimus: Millega ei ole Anna isa rahul?

Vastus: Anna isa ei ole oma endise töökohaga rahul.

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

7. a) Töötage väikses rühmas. Vaadake seriaali pilte ja vastake küsimustele.
b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

Kes on pildil? Kus stseen toimub? Kes ütleb kirjutatud teksti? Kellele ta seda ütleb? Miks ta seda ütleb? Mida teine inimene talle vastab? Mida sa pildil veel näed?

1. Kool hakkab läbi saama.

2. Lõpeta ära! Jäta lihtsalt järele, päriselt!

3. Sa oled hulluks läinud!

Teine osa

SOOJENDUS

1. Töötage paaris järgmise juhise järgi.

- Seiske püsti ja vaadake teineteisele otsa.
- Esimene paariline ütleb ühe nimisõna (*kes? mis?*) või omadussõna (*missugune?*), näiteks *karu*.
- Teine paariline ütleb esimese sõna, mis tal tuleb pähe, kui ta kuuleb sõna *karu*, näiteks *pruun*.
- Esimene paariline ütleb esimese sõna, mis tal tuleb pähe, kui ta kuuleb sõna *pruun*, näiteks *šokolaad*.
- Jätkake samal viisil.
- Mõne aja pärast vahetage paarilisi ja tehke ülesanne veel kord.

LUGEMINE

2. Töötage paaris. Arvake, kes seriaali teises osas seda teeb. Kirjutage küsimuse juurde sobiv tegelane. Mõnda tegelast tuleb kasutada mitu korda.

TEGEVUSED	TEGELASED
1. Kes tahab saada moekunstnikuks?	Anna
2. Kes räägib Carmenile ja teistele Anna kodustest probleemidest?	ema isa
3. Kes ütleb Annale, et Anna peab end kokku võtma ja kooli kuldmedaliga lõpetama?	vanaisa Gustav
4. Kes on kõige pärast väga mures?	Liis
5. Kes annab kodus joogatunde?	Keido
6. Kes pahandab Annaga tööl?	Carmen
7. Kes tahab ööklubis narkootikume müüa?.....	Marko
8. Kes lamab voodis ja vaatab lage?	klassijuhataja
9. Kes vajutab tuletõrjealarmi?	Rebekka
10. Kes viskab narkootikumid WC-sse?	
11. Kes arutab sõpradega äriplaani?	
12. Kes küsib Markolt narkootikumide eest raha?	
13. Kes päästab Anna probleemidest?	
14. Kes jookseb tunnist välja?	
15. Kes saab sõnumi, et on valitud räpikonkursile osalema?	

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali teist osa.

GRAMMATIKA

4. a) Töötage paaris. Kirjutage tegusõnad minevikus. Leidke tegelaste hulgast sobiv vastus. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

TEGEVUSED	TEGELASED
1. Kes (tahab) <i>tahtis</i> saada moekunstnikuks?	Anna
2. Kes (räägib) ..... Carmenile ja teistele Anna kodustest probleemidest?	ema isa
3. Kes (ütleb) ..... Annale, et Anna peab end kokku võtma ja kooli kuldmedaliga lõpetama?	vanaisa Gustav
4. Kes (on) ..... kõige pärast väga mures?	Liis
5. Kes (annab) ..... kodus joogatunde?	Keido
6. Kes (pahandab) ..... Annaga tööl?	Carmen
7. Kes (tahab) ..... ööklubis narkootikume müüa?	Marko klassijuhataja
8. Kes (lamab) ..... voodis ja (vaatama) ..... lage?	Rebekka
9. Kes (vajutab) ..... tuletõrjealarmi?	
10. Kes (viskab) ..... narkootikumid WC-sse?	
11. Kes (arutab) ..... sõpradega äriplaani?	
12. Kes (küsib) ..... Markolt narkootikumide eest raha?	
13. Kes (päästab) ..... Anna probleemidest?	
14. Kes (jookseb) ..... tunnist välja?	
15. Kes (saab) ..... sõnumi, et on valitud rāpikonkursile osalema?	

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

5. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Saate õpetajalt lipiku küsimuse ja vastusega.
- Käi klassis ringi ja leia paariline. Esita talle küsimus. Paariline vastab. Kontrolli lihtmineviku vormi korrektsust. Paariline lisab vastusele veel ühe lause. Jälgi, et ka see oleks lihtminevikus.

- Paariline esitab sulle küsimuse. Vasta küsimusele. Kasuta korrektselt lihtminevikku. Lisa vastusele üks lause.
- Vahetage omavahel lipikud.
- Otsi uus paariline ja korda tegevust.

<p>Küsimus: Kas Anna käis peale kooli nõusid pesemas? Vastus: <i>Jah, käis küll. Ta käis nõusid pesemas sellepärast, et perele oli vaja raha teenida.</i></p>
<p>Küsimus: Kas Carmen vabandas Anna ees? Vastus: Ei, ei vabandanud. ....</p>
<p>Küsimus: Kas Anna soovitas isal hakata disainima suveriideid? Vastus: Ei, ei soovitanud. ....</p>
<p>Küsimus: Kas sõbrannad imetlesid Carmen riideid? Vastus: Jah, imetlesid küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas klassijuhataja rääkis Anna ja Carmeniga? Vastus: Jah, rääkis küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas Carmen ütles, et Anna on talle võlgu? Vastus: Jah, ütles küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas treener Mari oli rõõmus, kui ta vanaisaga rääkis? Vastus: Ei, ei olnud. ....</p>
<p>Küsimus: Kas treener Mari lubas minna politseisse? Vastus: Jah, lubas küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas Anna vaatas arvutist ühe räpilahingus osaleja videot? Vastus: Jah, vaatas küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas Anna mõtles vahepeal, et kõik on jama? Vastus: Jah, mõtles küll. ....</p>
<p>Küsimus: Kas Anna sai ülesande salvestada enda tutvustus? Vastus: Ei, ei saanud. ....</p>

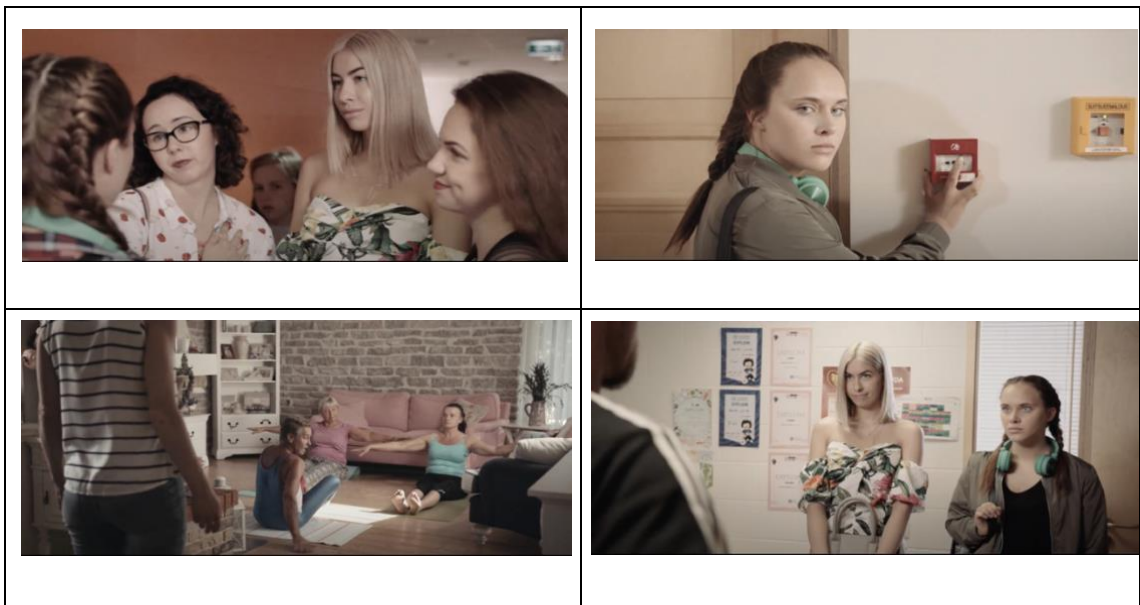
RÄÄKIMINE. GRAMMATIKA

6. a) Töötage kolmekesi rühmas. Kasutage korrektselt olevikku ja lihtminevikku.

Vaadake pilte ja rääkige,

- mis pildil toimub,
- mis toimus enne seda,
- mis saab edasi,
- miks tegelased nii käituvad,
- kas nad käituvad teie arvates õigesti.

b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

KIRJUTAMINE

7. Kirjuta lühike tekst ühest stseenist, mis sulle seriaali teises osas meeldis. Kirjuta

- kus see stseen toimus,
- mis selles stseenis toimus,
- miks sulle see stseen meeldis.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

8. Töötage kolmekesi rühmas.

- Loe läbi kaaslaste tekstid.
- Kommenteeri kaaslaste teksti ja esita ka mõni küsimus, näiteks *Mulle meeldis ka see koht. Aga mis sa arvad, miks ta niimoodi käitus?*
- Vasta kaaslaste küsimustele.

Kolmas osa

SOOJENDUS

1. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

<ul style="list-style-type: none"> • Käi klassis ringi. Kui õpetaja ütleb STOPP, siis jää seisma. • Tee kolmik nende inimestega, kes seisavad sulle kõige lähemal. • Õpetaja ütleb teema, näiteks PARK. • Tehke kolmekesi pargi pilt: ütle, kes või mis sa pargis oled, näiteks MINA OLEN PUU ja võta puu poos, teised ütlevad näiteks MINA OLEN ORAV ja MINA OLEN JALUTAJA ning võtavad ka vastavad poosid. • Käi jälle ringi ja korda kõiki tegevusi.	Teemad: park kool rand loomaaed pidu
--	--

LUGEMINE

2. a) Töötage paarides. Arvake, mis järgmises osas juhtub. Valige a või b.

b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

- 1) Anna perel
  - a) läheb väga hästi.
  - b) on mitu muret.
- 2) Keidole helistab diiler ja
  - a) pakub uut kaupa.
  - b) nõuab raha.
- 3) Liis
  - a) vabandab Anna ees ja ütleb, et nad on sõbrad.
  - b) ütleb Annale, et ta ei taha enam temaga sõber olla.
- 4) Anna palub Vadimi appi räpivideot tegema ja
  - a) video tuleb hästi välja.
  - b) video ei tule hästi välja.
- 5) Anna räägib tööl Rebekkale, et ta tahab hakata muusikaga tegelema ja Rebekka
  - a) ütleb, et see on hea mõte.
  - b) ütleb, et see on halb mõte.
- 6) Anna ema
  - a) otsustab kandideerida juhatajaks.
  - b) otsustab mitte tööle minna.
- 7) Vanaisale öeldakse tööintervjuul, et ta ei sobi
  - a) müüjaks.
  - b) ajaloo professoriks.
- 8) Klassijuhataja määrab Annale kehalise kasvatuses mentoriks
  - a) Keido.
  - b) Marko.
- 9) Carmen läheb rõivapoodi ja
  - a) ostab jaki.
  - b) varastab jaki.
- 10) Gustav
  - a) lamab voodis ja vaatab lage.
  - b) tõuseb üles ja läheb välja.

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali kolmandat osa.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

4. a) Töötage paarides. Lõpetage ülesande 2 laused filmi põhjal. Kommenteerige lühidalt. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

5. Töötage kogu õpperühmaga. Lugege Anna räpi sõnu ja arutage, millest need räägivad.

*Te ei tea mind
ma pole kuulus
veel aga tundub,
et asi sinnapoole suundub.
ma kasvan nagu bambus
ma olen see inetu pardipoeg
ma suundun läbi machomüüride
nagu Jeanne d'Arcil
koer istu lama sitsi
sa teed nüüd*

RÄÄKIMINE

6. Töötage kogu õpperühmaga.

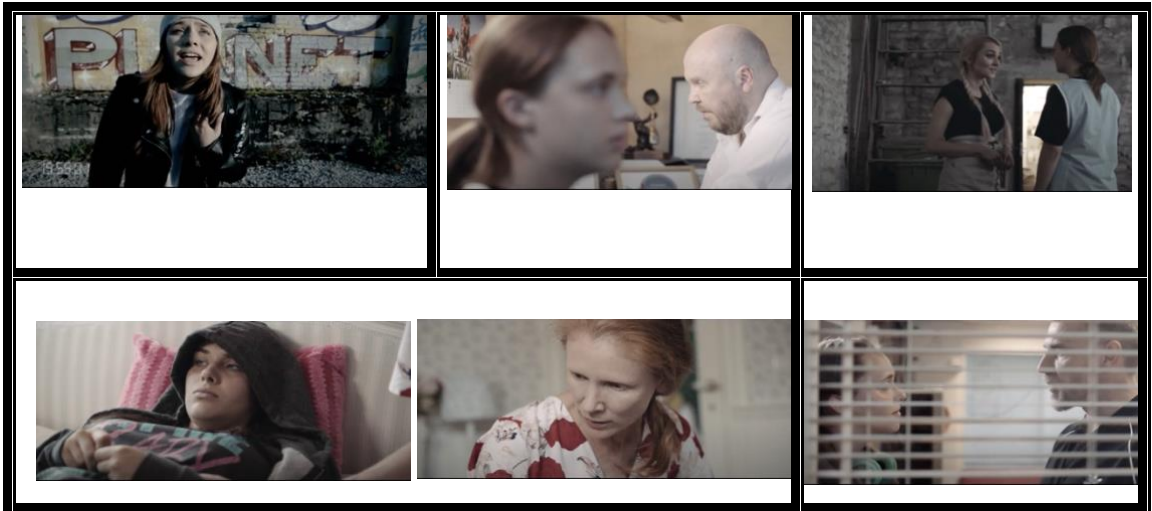
- Iga õpilane saab õpetajalt ühe pildi filmist.
- Käi ringi ja leia endale paariline.
- Näita talle oma pilti ja räägi, kes on pildil, kus ta on, mida teeb ja mida tunneb. Paariline esitab ühe küsimuse, vasta küsimusele.
- Kui mõlemad on oma pildist rääkinud, vahetage pildid omavahel.
- Otsi uus paariline ja korda tegevust.

RÄÄKIMINE

7. Töötage kogu õpperühmaga. Vaadake pilte ja arutage, miks otsustas Anna, et ei osale räpikonkursil.

RÄÄKIMINE

8. a) Töötage kolmekesi rühmas. Ennustage, mis juhtub järgmises osas ...

1. Annaga.	4. Vadimiga.	7. isaga.
2. Gustaviga.	5. Keidoga.	8. emaga.
3. Carmeniga.	6. Liisiga.	

Pakkuge erinevaid variante. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

KIRJUTAMINE

9. Kodune ülesanne. Saad õpetajalt loosiga ühe tegelase nime. Kirjuta sellest tegelasest. Kirjuta

- milline ta välja näeb,
- milline on tema iseloom,
- mida ta tahab teha,
- mis probleemid tal on,
- mida tahaksid talle öelda.

Nimed: Anna, Vadim, Liis, Carmen, Keido, Marko, Gustav, Rebekka, isa, ema, vanaisa, klassijuhataja.

Neljas osa

SOOJENDUS

1. Töötage kogu õpperühmaga.

- Saad õpetajalt kleepmärkmepaberi seriaali „Miks mitte?!“ ühe tegelase nimega.
- Tõuse püsti, leia paariline ja kleebi paber talle otsaette nii, et ta ei näeks, mis paberile on kirjutatud. Tema kleebib oma paberi sulle otsaette.
- Sa oled nüüd see tegelane ja pead ära arvama, kes sa oled. Esita *kas*-küsimusi, näiteks *Kas ma olen Anna sõber?*
- Paariline vastab *jah, ei, mõnikord* või *nii ja naa*.

Tegelased:

Anna, ema, isa, vanaisa, Gustav, Liis, Vadim, Carmen, Keido, Marko, Rebekka, klassijuhataja.

LUGEMINE

2. a) Töötage paarides. Arvake, mis juhtub seriaali neljandas osas. Valige a või b. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

1) Anna perel a. läheb väga hästi. b. on mitu muret.	7) Carmen varastab jälle riidepoest ja a. turvamees peab ta kinni. b. turvamees vaatab teda kahtlustavalt.
2) Ema muretsseb kõige rohkem a. Anna õpitulemuste pärast. b. Gustavi pärast.	8) Anna näeb restoranis räpikonkursi korraldajat Genkat ja a. Genka ostab talle kohvi. b. Anna vaatab teda eemalt.
3) Klassijuhataja määrab Keido Annale mentoriks a. matemaatikas. b. kehalises kasvatuses.	9) Gustav kirjutas Annale, et a. tegeleb kooliasjadega Tartus. b. on sõbra juures.
4) Klassijuhataja määrab Markole ühiskonnaõpetuse mentoriks a. Vadimi. b. Liisi.	10) Vanaisa uue hobi tõttu a. ei ole majas elektrit. b. ei ole majas vett.

<p>5) Ema leiab Gustavi padja alt</p> <p>a. kirja</p> <p>b. noa</p>	<p>11) Liis arvab, et Anna tahab</p> <p>a. Keidoga olla.</p> <p>b. Markoga olla.</p>
<p>6) Anna ja Vadim lähevad Vadimi telefoni ära tooma ja</p> <p>a. saavad telefoni kätte.</p> <p>b. ei saa telefoni kätte.</p>	<p>12) Remondimees, kes tuli probleemi lahendama, ütles Anna isale, et isa võiks</p> <p>a. tööriideid disainida.</p> <p>b. spordiriideid disainida.</p>

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali neljandat osa.

RÄÄKIMINE

4. a) Töötage kolmekesi rühmas. Arutage, mis juhtus seriaali neljandas osas järgmiste tegelastega ja miks. b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

Tegelased: Anna, Gustav, isa, ema, vanaisa, Carmen, Vadim, Keido, Liis

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

5. Töötage kogu õpperühmaga.

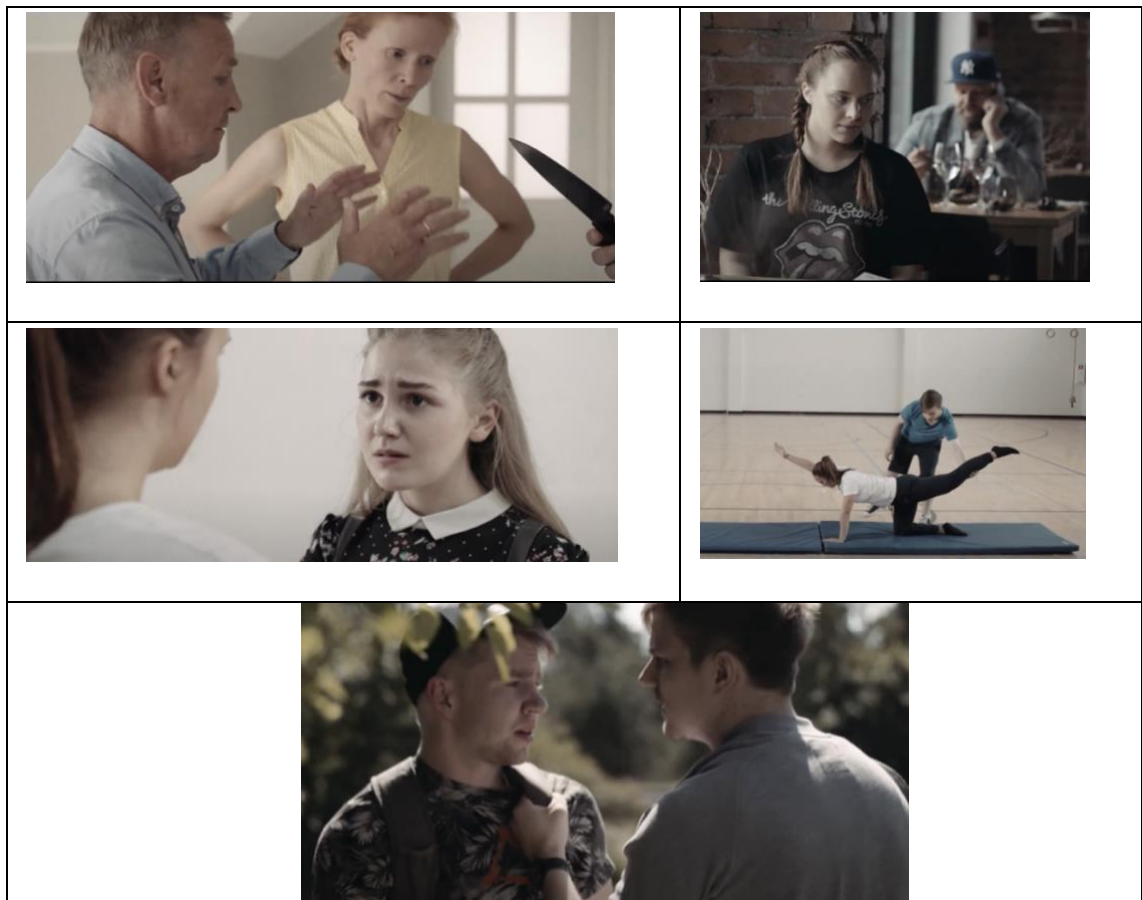
- Saad õpetajalt paberi sõnaga.
- Joonista lipiku teisele poole selle sõnaga seotud pilt või skeem.
- Käi klassis ringi ja leia paariline. Näita talle oma pilti ja seleta sõna teiste sõnadega, näiteks sõna *unistab* võib seletada nii: *Inimene tahab midagi väga ning mõtleb ja fantaseerib sellest*. Paariline peab ära arvama, mis sõna on sinu paberil.
- Paariline seletab sulle oma sõna ja sa pead selle ära arvama.
- Vahetage omavahel paberid.
- Otsi uus paariline ja korda tegevust.

Sõnad: unistab, tülitseb, varastab, pahandab, maksab, muretseb, koduarest, võlg, sõber, nuga, sport, vesi, julge.

RÄÄKIMINE

6. Töötage kolmekesi rühmas. Vaadake pilte ja rääkige,

- kes on pildil,
- mis pildil toimub,
- mis toimus enne seda,
- mis saab edasi,
- miks tegelased nii käituvad,
- miks see on oluline.

KIRJUTAMINE

7. Koduülesanne. Kujuta ette, et sina oled Anna. Kirjuta sõbrale kiri. Kirja pikkus peab olema umbes 100 sõna.

Kirjuta

- kuidas sul läheb,
- mida sa viimasel ajal teinud oled,
- mis sulle rõõmu ja mis sulle muret teeb, ja küsi nõu ühe probleemi kohta.

Mõtle endale välja parool (mingi sõna) ja kirjuta see paberi ülemisse vasakusse nurka. NB! Oma nime ära kirjale kirjuta!

Viies osa

SOOJENDUS

1. Töötage kolmekesi. Esimene õpilane näitab pantomiimiga ühte tegevust, mida talle teha meeldib, näiteks *muusikat kuulata*. Kaaslased pakuvad, mis tegevust ta näitab, näiteks *sulle meeldib muusikat kuulata*. Kui tegevus on ära arvatud, siis esitavad kaaslased näitajale selle kohta paar küsimust, näiteks *Keda sa praegu kõige rohkem kuulad?* Kõik õpilased näitavad kolme tegevust.

LUGEMINE. KIRJUTAMINE

2. Saad õpetajalt ühe Anna kirja, mille üks sinu klassikaaslane eelmises teemas kirjutas. Loe kiri läbi ja kirjuta sellele vastus. Vastuse pikkus peab olema umbes 40 sõna.

- Kirjuta, kuidas sul läheb ja mida sa viimasel ajal teinud oled.
- Reageeri Anna positiivsetele uudistele sobivalt.
- Anna Annale nõu, kuidas ta sinu arvates oma probleemi võiks lahendada.

Anna kiri õpetajale, kes annab selle tagasi kirja autorile (Annale).

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

3. a) Loe vastus läbi. b) Töötage paaris. Rääkige, mis probleemist te kirjutasite ja mida teile vastati. c) Jagage oma mõtteid lühidalt ka kogu õpperühmaga.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

4. a) Töötage paaris. Arvake, mis juhtub seriaali viiendas osas. Tehke + vastavasse ruutu. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

	õige	vale
1) Anna kodus ei ole vett.		
2) Küberkuritegevuse osakonna politseinik tuleb vanaisa juurde.		
3) Carmenile hakkab Vadim meeldima.		
4) Keido saab aru, et Liis on temasse armunud.		
5) Liis arvab, et Anna seab nii Keido kui ka Vadimiga.		
6) Anna palub Vadimi uuesti appi räpivideot tegema ja video tuleb hästi välja.		

7) Keido tahab minna poodi röövima.		
8) Rebekka räägib Annale oma elust.		
9) Vanaisa tahab Gustavit aidata.		
10) Vadim ütleb klassikaaslastele, et Anna tahab räppariks saada ning näitab neile tema videot.		
11) Klassijuhataja läheb Annaga koolipsühholoogi juurde.		
12) Keido arvab, et lisaks poele on vaja röövida ka kasiinot.		
13) Liis teeb Annale kingituse.		
14) Anna isa leiab investori.		
15) Anna ema teab nüüd, mida ta tahab teha.		
16) Anna teab nüüd, mida ta tahab edasi teha.		

KUULAMINE

5. Vaadake seriaali viiendat osa.

RÄÄKIMINE

**6. a) Töötage paaris. Kontrollige ülesande 4 vastuseid ja kommenteerige neid.
b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.**

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

7. Töötage kogu õpperühmaga.

- Saad õpetajalt lipiku küsimusega. Käi klassis ringi ja leia paariline.
- Esita paarilisele oma lipikul olev küsimus.
- Paariline vastab küsimusele, jälgides seejuures infinitiivi kasutamist.
- Kontrolli, kas paariline kasutab õiget infinitiivi.
- Kui mõlemad on küsinud ja vastanud, vahetage lipikud omavahel.
- Leia uus paariline ja korda tegevust.

Mida **armastab** Anna **teha**? - *Anna armastab räppida.*

Mida soovib isa teha ? - <i>Isa soovib moekunstnikuks saada.</i>
Mida hakkab Liis tegema ? - <i>Liis hakkab Annat süüdistama.</i>
Mida peab ema tegema ? - <i>Ema peab rahunema.</i>
Mida oskab Vadim teha ? - <i>Vadim oskab hästi arvutiga töötada.</i>
Mida kavatseb Keido teha ? - <i>Keido kavatseb poodi röövida.</i>
Mida ei taha Marko teha ? - <i>Marko ei taha poodi röövida.</i>
Mida palub küberkuritegevuse osakonna politseinik Gustavil teha ? - <i>Küberkuritegevuse osakonna politseinik palub Gustavil politseid aidata.</i>
Mida proovib Carmen teha ? - <i>Carmen proovib Vadimiga sõbraks saada.</i>
Mida hakkab klassijuhataja tegema ? - <i>Klassijuhataja hakkab militaarkoolitust tegema.</i>
Mida peab Anna Keido mentortunnis tegema ? - <i>Anna peab Keido mentortunnis treenima.</i>
Mida hakkavad Anna ja Vadim tegema ? - <i>Anna ja Vadim hakkavad räpivideot tegema.</i>
Miks hakkas Anna räppima ? - <i>Anna hakkas räppima kokutamise pärast.</i>

RÄÄKIMINE

8. Töötage kolmekesi rühmas. Arutlege järgmiste küsimuste üle.

<p>Mis juhtus Gustaviga? Kus ta on? Kes teda otsib ja miks?</p> 	<p>Kuidas suhtub Carmen Vadimisse? Miks tema suhtumine on muutunud? Kuidas peaks Vadim teie arvates sellele reageerima?</p>
---	--

Miks tahab Keido kõigepealt saada Markot poodi röövima? Miks arwab Keido hiljem, et on vaja röövida hoopis kasiinot? Kuidas Marko Keido plaanidesse suhtub?

Miks ütles Liis klassikaaslastele, et Anna tahab räppariks saada? Kuidas kõik reageerisid? Mida tegi klassijuhataja? Mida teeksite teie sellises olukorras Anna asemel?

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

9. Töötage paaris. Vaadake pilti ja lugege dialoogi algust. Kus see dialoog toimub? Millest inimesed räägivad? Lõpetage dialoog.

1. Anna ja Keido (6:15–7:52)

Keido: Mis värk Liisiga on?

Anna: Päriselt tahad teada vä?

Keido: Nojah

Anna: Oled valmis? Ok. Ühesõnaga, Liis on meil sinusse väga armunud. Kujutad sa ette?

Keido: Tegelikult ....

Anna: Noh, muidugi ...

Keido: Aga mis mina ...

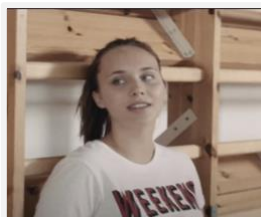
Anna: Ei tea ....

Keido: Päris hea .....

Anna: Noh, kahju siis. Kuule, ...

Keido: Olümpiani ...

Anna: Jah, just. Tšau!

<p>2. Keido ja Marko (9:57 - 11:00)</p> <p>Keido: Diil on järgmine. Lähme suuremasse poodi. Marko: Päriselt ka? Keido: Me saame sealt rohkem pappi ju. Selle tõmbad pähe endale. Marko: Kukk läheb .... Keido: Tõmba ..... Marko: Ma ei .... Keido: Ära kardada! .... Marko: Ma ei saa .... Keido: Helistan .... Marko: Ei. Keido: Ära kardada! ....</p>	
<p>3. Anna ja Liis (24:25 - 25:21)</p> <p>Liis: Ma kogusin kodus kokku kõik asjad, mis sa mulle elu jooksul kinkinud oled. Anna: Lolliks läinud või? Liis: Kõik jõuluringid ja sünnipäeva kingitused. Söödavaid asju ma tagasi tuua ei saanud, aga ma panin selle eest sinna 20 eurot. Anna: Liis! Liis: Ma olen .... Anna: Ma ei .... Liis: Ära räägi .... Anna: Ei, Liis, ...</p>	

KIRJUTAMINE

10. Kodune ülesanne. Gustav on kadunud. Kirjuta selle kohta teade. Teate pikkus peab olema kuni 50 sõna.

Kirjuta

- kes on kadunud,
- kuidas ta välja näeb,
- mis on tema erilised tundemärgid,
- kus ja millal teda nähti viimast korda,
- kus ta võib liikuda,
- kuhu Gustavi nägija võiks kirjutada või helistada.

Kuues osa

SOOJENDUS

1. Töötage paaris. Valige üks tegelane seriaalist, näiteks *KEIDO*. Õelge sõnu või lauseid, mis teda iseloomustavad ja algavad tema nimes olevate tähtedega, näiteks *K-kena noormees, I-isaga probleemid, O-on Marko sõber*.

LUGEMINE

2. a) Töötage paaris. Arvake, mis juhtub seriaali kuuendas osas. Tehke + vastavasse ruutu. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

	õige	vale
1) Marko pahandab Annaga koolis.		
2) Klassijuhataja satub haiglasse.		
3) Liis kutsub klassikaaslased enda juurde peole.		
4) Keido ütleb Markole, et nad röövivad hoopis panku.		
5) Anna ütleb Liisile, et pidu korraldada on hea mõte.		
6) Vadim kutsub Carmenit peole.		
7) Liisi juures on pidu, aga sinna tuleb vähe inimesi.		
8) Liis jääb purju.		
9) Anna aitab Liisi.		
10) Klassijuhataja on oma klassi pärast väga mures.		
11) Carmenit ema ostab talle uusi riideid.		
12) Liis on haiglas.		
13) Anna ema kandideerib ülemuseks.		
14) Anna ei saa rämpkonkursi finaali.		

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali kuuendat osa.

RÄÄKIMINE

- 4. a) Töötage paaris. Kontrollige ülesande 2 vastuseid ja kommenteerige neid.**
b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

- 5. a) Kirjuta iga küsisõnaga üks küsimus seriaali kuuenda osa kohta. b) Esita küsimused paarilisele. Paariline vastab.**

1. Kes .....?
2. Keda .....?
3. Mida .....?
4. Kellele .....?
5. Kellel .....?
6. Kellelt .....?
7. Kellest .....?
8. Millest .....?
9. Kellega .....?
10. Millega .....?

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

- 6. a) Töötage paaris. Saate õpetajalt lipikud vestluse fraasidega. Pange fraasid õigesse järjekorda. b) Lugege esimesed kaks dialoogi paaris ette ja jätkake oma sõnadega (vähemalt neli fraasi või lauset).**

Dialoog № 1(5:59–6:35) . Keido ja Marko räägivad pangaröövist.

Keido: Palun natukene vaiksemalt. Pangas ainult raha ongi.
Marko: Seal on raha ka ju.
Keido: Kasiino jääb ära.
Keido: Aga me läheme pankka hoopis.
Marko: Jumal tänatud! Hakkasin juba muretsema.
Keido: Tasa! Lollakas. Pangas on rohkem raha. Mis sa nende žetonidega peale hakkad?

Marko: Sa hakkad pangaröövi korraldama?

Dialog № 2 (6:57–7:36). Liis ja Anna räägivad peo planeerimisest

Anna: Mul on suva.

Anna: Liis!

Anna: Ma lihtsalt... Võta rahulikult lihtsalt, eks.

Liis: Sind ei ole olemas.

Anna: Sa üritad enda nahast välja pugeda, et seltskonda pääseda, aga saad ainult haiget. Nad kasutavad sind lihtsalt ära ja ongi kõik.

Liis: Mida, mida ma üritan?!

Liis: Sa oled nõme! Sa üritad mul tuju halvaks teha sellega, kui sa ise peole ei saa.

Anna: Liis, palun vaata, et sa endale liiga ei tee. Ma näen küll, mida sa üritad.

Liis: Ära minu pärast muretse. Muretse enda pärast.

Liis: Teed halva mängu juures head nägu, jah?

Liis: Päris nõme võib olla ikka sinu tüüpi, keda lähedate inimeste peole ei kutsuta.

Vestlus № 3 (19:45 - 21:37). Klassijuhataja räägib Keido, Carmeni ja Annaga Liisi peost.

Anna: Liis korraldas enda juures peo ja see läks veits käest ära.

Carmen: Sinna tulid inimesed, keda sinna ei olnud kutsutud, aga meie omad käitusid väga normaalselt ja viisakalt.

Klassijuhataja: Ma ei saa aru, mis ma tegema pean. Üritan teid hoida õigel teel. Politsei helistas kooli. Liis on haiglas, jah? Anna, Liis on sinu pinginaaber. Mis toimub?

Keido: Noh, mina olin mingi viis minutit seal ainult. Ma ei tea midagi.

Klassijuhataja: Läks käest ära?

Psühholoog: Me ei süüdistata teid praegu. Kõige olulisem oleks saada adekvaatne ülevaade sellest, mis juhtus.

Klassijuhataja: Viisakalt?

Psühholoog: Olgu, mis juhtus? Mida sina nägid?

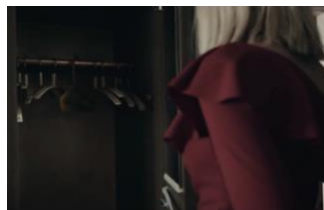
Klassijuhataja: Keido, ausalt, mis toimus?

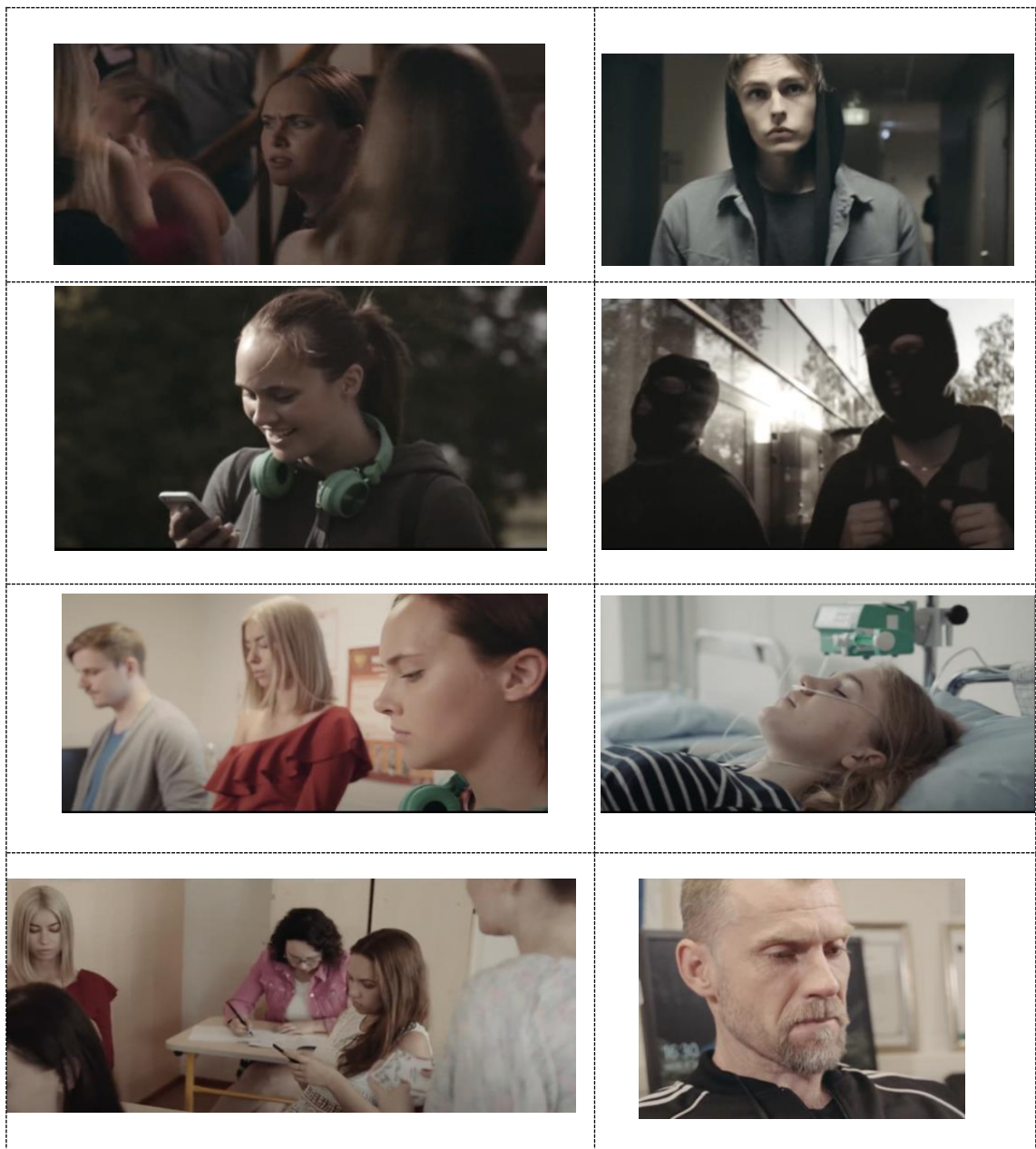
Klassijuhataja: Ma ei tea, mida ma valesti olen teinud. Mis ma tegema pean? Vabandust.

RÄÄKIMINE

7. Töötage kogu õpperühmaga.

- Iga õpilane saab õpetajalt ühe pildi filmist.
- Käi ringi ja leia endale paariline.
- Näita talle oma pilti ja räägi, kes on pildil, kus ta on, mida teeb ja tunneb ning mida sina sellest arvad.
- Paariline ütleb, kas ta on sinu arvamusega nõus või mitte ja miks.
- Kui mõlemad on oma pildist rääkinud, vahetage pildid omavahel.
- Otsi uus paariline ja korda tegevust.

KIRJUTAMINE

8. Saad õpetajalt loosiga ühe rolli (Anna, Liis, Carmen, Keido, Marko, Vadim). Kirjuta seletuskiri Liisi kodus toimunud peo kohta (vähemalt 50 sõna). Kirjuta oma mälu järgi,

- kus pidu toimus,
- millal sina peole läksid ja millal ära tulid,
- mida sina peol tegid,
- kes olid peol veel ja mida nemad tegid,
- kuidas pidu lõppes.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

9. Töötage rühmas, kus kõigil on eri rollid (Anna, Liis, Carmen, Keido, Marko, Vadim). Võrrelge oma kirju. Mis on sarnane ja mis on erinev?

Seitsmes osa

SOOJENDUS

1. Saad õpetajalt ühe Junior Aliase kaardi. Näita pantomiimiga oma kaardil kujutatut. Kaaslased arvavad ära, mida või keda sa kujutad.

RÄÄKIMINE

2. a) Töötage paaris. Ennustage, mis juhtub seriaali seitsmendas osas. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

1. Miks on Anna väga õnnelik?
2. Kes tuleb Anna isaga rääkima?
3. Mis juhtub vanaisaga?
4. Kas Keido ja Marko pangarööv õnnestub?
5. Millest räägib klassijuhataja psühholoogiga?
6. Mida kardab Liis?
7. Mis juhtub Carmeniga?
8. Mida räägib Gustav oma perele?
9. Miks tuleb Anna koju politsei ja tuletõrje?

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali seitsmendat osa.

RÄÄKIMINE

4. a) Töötage paaris. Vastake uuesti ülesande 2 küsimustele. Kui palju vastuseid te enne filmi vaatamist ära arvasite? b) Tehke sama ülesanne kogu õpperühmaga.

RÄÄKIMINE. KUULAMINE

5. a) Töötage paaris. Taastage dialoog, tõstke tegelaste fraasid õigesse kohta.

b) Lõpetage dialoog oma sõnadega (vähemalt neli fraasi või lauset). Kuulake ja võrrelge.

Anna ja Vadim räägivad räpikonkursi finaalist ja Vadimi idufirmast (1:35–2:58).

Anna: Vadim! Ma sain finaali! Saad aru?

Vadim: Noh, tegelikult ma sain selle investeeringu kätte.

Anna: Kuula, vaata, et ta sinu keemiliste valemitega mängima ei hakka.

Anna: Kuule, lõpeta ära, nagu päriselt ka. Sa oled noor ja edukas ettevõtja. Sul on varsti Carmen'i suguseid jalaga segada ju! Sa saad rikkaks varsti, kui sul need rahad üle tulevad.

Vadim: Ma olengi väga rõõmus, Anna.

Anna: Päriselt, vä? Sa oled ikka rikas siis ju? Palju õnne!

Vadim: Ei, kuule, selles suhtes...

Anna: Sinu video oli see, tänu millele ma edasi sain. Aitäh sulle! Ma olen nii õnnelik, sa ei kujuta ette! Carmen, või?

Vadim: Ma teadsin, et sa saad edasi.

Vadim: Mitte mina, minu tehtud idufirma sai.

Anna: Väga tore. Mul on hea meel sinu üle, päriselt. Tubli poiss!

Vadim: Anna, ma aitan teda keemia valemitega.

...

GRAMMATIKA

6. Täida tabel.

Mis?	Kuhu?	Kus?	Kust?
firma			
haigla			
auto			
bussipeatus			
restoran			
finaal			
pank			
köök			
kabinet			
pood			
kodu			
konkurss			
töö			
praktika			

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

7. Töötage kolmekesi rühmas. Saate õpetajalt lipikud kohtadega. Pange need lauale kirjaga allapoole. Töötage järgmise juhise järgi.

- Üks õpilane võtab ühe lipiku ja loeb sellel olevat sõna, näiteks *finaal*. Ta ütleb lause, kus see sõna esineks kuhu-vormis, näiteks *Anna oli nii rõõmus, et ta sai rämpivõistluse finaali*.
- Teine õppija ütleb lause, kus sõna *finaal* on kus-vormis, näiteks *Anna loodab, et tal läheb finaalis hästi*.
- Kolmas õpilane ütleb lause, kus sõna *finaal* on kust-vormis, näiteks *Kui Anna tuleb finaalist ära, siis on selge, milline on tulemus*.
- Teine õpilane võtab järgmise sõna ja tegevused korduvad.

firma	haigla	kodu	pank	kabinet
pood	konkurss	tuba	auto	köök

töö	bussipeatus	finaal	praktika
-----	-------------	--------	----------

RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

8. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Joonista pilt ühest stseenist filmi seitsmendas osas, mis sulle meelde jäi.
- Kirjuta pildi tagaküljele viis fraasi selle stseeni kohta, näiteks *Anna on õnnelik. Ta sai finaali. Anna hoiatab Vadimi Carmen eest. Vadimi idufirma sai investeringu. Anna õnnitleb Vadimi.*
- Käi klassis ringi ja leia paariline. Jutusta paarilisele oma pildist. Paariline esitab paar küsimust, vasta neile.
- Kui mõlemad paarilised on oma pildist jutustanud, vahetage pildid ja otsige uus paariline ning korrake tegevusi.

KIRJUTAMINE. RÄÄKIMINE

9. Töötage paaris.

- Kumbki valib endale ühe tegelase rolli filmist: Anna, Vadim, Keido, Marko, Carmen, Gustav, vanaisa, ema, isa, klassijuhataja või keegi teine.
- Kirjutage 5–10 küsimust, mida ajakirjanik võiks sellele tegelasele esitada.
- Intervjueeri oma paarilist ajakirjaniku rollis. Pane intervjuu ajal märksõnad kirja.
- Seejärel vahetage rollid ja paariline intervjuerib sind.

KIRJUTAMINE

10. Kodune ülesanne. Kirjuta ülesande 9 intervjuu põhjal lühike artikkel.

Kaheksas osa

SOOJENDUS

1. Töötage paaris. Kujutage oma kehaga tähti H, T, K, E, O ja omal valikul veel kaht tähte.

RÄÄKIMINE

2. a) Töötage paaris. Ennustage, mis juhtub seriaali kaheksandas osas. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

1. Mis on kohvis?
2. Mis Gustavist saab? Kas talle esitatakse süüdistus?
3. Kust plaanivad Keido ja Marko nüüd raha saada?
4. Mis juhtub Carmeniga? Miks ta helistab Annale?
5. Millest saavad Anna vanemad teada?
6. Kuidas õnnestub Annal räpikonkursil esinemine?
7. Kas Anna on rahul räpikonkursi tulemustega?
8. Kuidas suhtlevad omavahel Liis ja Anna?
9. Kuidas tunneb ennast Liis?
10. Missugust tööd pakutakse Annale?

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali kaheksandat osa.

RÄÄKIMINE

4. Töötage paaris. Vastake uuesti ülesande 2 küsimustele. Kui palju vastuseid te enne filmi vaatamist ära arvasite?

KUULAMINE. RÄÄKIMINE

5. a) Kuula, mida arvab Anna oma esinemisest räpikonkursil. Vali õige lauselõpp. b) Arutage vastuseid kogu õpperühmaga.

1. Alguses a) läks enam-vähem, b) läks väga hästi.
2. Siis hakkas Anna a) endas kahtlema, b) enda esinemise üle rõõmustama.
3. Praegu tal on a) enesekindel tunne, b) alandatud tunne.
4. Praegu Anna a) enam ei taha räppida, b) tahab ikka räppida.
5. See esinemine oli Anna jaoks päris a) karm ja hull b) igav ja tüütu.
6. See oli aga ka väga a) imelik, b) lahe kogemus.
7. See oli hea märk, et Anna a) sai võistlusele, b) sai finaali.
8. Finaalis oli Anna a) närvis, b) rahulik.
9. Tema vastane a) kiitis Annat, b) tõi välja, et Anna kokutab.
10. Anna vastane a) võitis võistluse, b) jäi võistlusel teiseks.
11. Anna ütleb, et ta a) ei tea, mis edasi saab, b) teab täpselt, mis edasi saab.

GRAMMATIKA. KIRJUTAMINE

6. Töötage paaris. Moodustage iga pildi juurde kolm küsimust etteantud sõnadega.
NB! Kõigi nende sõnadega kasutatakse osastavat (kolmandat vormi).

soovima, kartma, vihkama

Küsimused:

paluma, kadestama, aitama

Küsimused:

süüdistama, arutama

Küsimused:

armastama, mõistma, arutama

Küsimused:	
kallistama, ergutama	
Küsimused:	

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

7. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Käige klassis ringi. Leidke teine paar ja esitage neile oma küsimused. Nad vastavad küsimustele.
- Siis esitavad nad teie paarile oma küsimused. Vastake küsimustele.
- Seejärel otsige uus paar ja korrake tegevust.

RÄÄKIMINE

8. Arutage koos kogu õpperühmaga järgmisi küsimusi.

1. Milline on räppmuusika sinu arvates?
2. Kes sinu arvates räpiga tegelevad?
3. Milliseid räppareid sa tead? Milline on nende esitatud räpp?
4. Mis iseloomustab sinu meelest räppmuusikat?
5. Mis sulle räpi juures meeldib/ei meeldi? Miks?

LOOMINGULINE KODUNE ÜLESANNE

10. Töötage paarides või üksi. Kirjutage oma räpilugu ja tehke selle juurde video.

Üheksas osa

SOOJENDUS

1. Töötage kogu õpperühmaga. Iga õppija saab õpetajalt ühe tähekaardi.
Töötage järgmise juhise järgi.
  - Käi mööda klassi ringi ja leia endale paariline.
  - Ütle paarilisele *Mu kõht on tühi*.
  - Paariline näitab sulle oma tähekaarti ja sina ütled *Ma tahan ...* ning lisad toidu või joogi, mis algab selle tähega, mida ta sulle näitas. Näiteks, kui kaardil on S-täht, võid öelda *Ma tahan suppi*.
  - Siis ütleb paariline sulle, et tal on kõht tühi ja tegevused korduvad.
  - Seejärel vahetage tähekaardid omavahel, liikuge edasi, leidke uus paariline ja korrake tegevust.

A	O	I	E
U	Õ	Ä	H
J	K	L	M
N	P	R	S
T	V		

RÄÄKIMINE

2. a) Töötage paaris. Ennustage, mis juhtub seriaali üheksandas osas. Vastake küsimustele oma arvamuse järgi. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

1. Mis probleem tekib isal oma uue rõivakolleksiooniga?
2. Mida arvavad klassikaaslased Anna esinemisest räpikonkursil?
3. Kuidas plaanivad Keido ja Marko Keido isalt raha kätte saada ja kuidas nende plaan õnnestub?
4. Kuidas arenevad klassijuhataja ja psühholoogi suhted?
5. Mis juhtub Leila ja Gustaviga?
6. Kuidas läheb Anna kohtumine produtsendiga?
7. Kuidas arenevad Anna ja Keido suhted?
8. Mida räägib Marko Liisile?
9. Miks käivad Anna ja vanaisa surnuaias?
10. Kes helistab Annale ja miks?

KUULAMINE

3. Vaadake seriaali üheksandat osa.

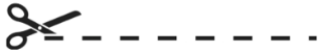
RÄÄKIMINE

4. a) Töötage paaris. Vastake uuesti ülesande 2 küsimustele. Kui palju vastuseid te enne filmi vaatamist ära arvasite? b) Tehke ülesanne uuesti kogu õpperühmaga.

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

5. Töötage kogu õpperühmaga. Iga õppiija saab õpetajalt ühe sõnalipiku. Töötage järgmise juhise järgi.

- Käi mööda klassi ringi ja leia endale paariline.
- Seleta paarilisele oma lipikul olevat sõna filmi põhjal, nii et sa sõna ei nimeta, näiteks *produtsent* – *see on see mees, kes Annale helistas ja tahtis talle plaadilepingut pakkuda*. Paariline arvab, mis sõna sa seletad. Vajaduse korral küsib ta lisaküsimusi.
- Kui mõlemad paarilised on oma sõna seletanud ja see on ära arvatud, siis vahetage lipikud omavahel, liikuge edasi, leidke uus paariline ja korrake tegevust.

produtsent	raha	restoran
konkurss	püstol	meri
kolleksioon	parool	sõrmus
modell	politsei	tekk
mask	agent	moesõu
räpp	plaat	Surnuaed

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

6. Töötage paaris. Esitage teineteisele küsimusi täisminevikus. Paariline vastab lühivastusega (*Jah, on küll / Ei, ei ole*). Kui paariline vastab jaatavalt, siis küsige ka lihtminevikus küsimus. Paariline vastab.

Kas Anna on kunagi tuntud inimesega suhelnud? Millal ja kus ta tuntud inimesega suhtles?
Kas Anna on kunagi mingil konkursil osalenud? Mis konkursil ta osales ja kuidas tal seal läks?
Kas Anna on kunagi räppmuusikat kuulanud? Kus ja millal ta räppmuusikat kuulas? Kuidas see talle meeldis?
Kas Anna on kunagi klassipeol käinud? Millal käis Anna klassipeol?
Kas Anna on kunagi kooliaktust korraldanud? Kellega korraldas Anna kooliaktust?
Kas Anna on kunagi tööl käinud? Kus ja kellena ta töötas?

<p style="text-align: center;">Kas Anna on kunagi valetanud? Kellele ja miks ta valetas?</p>
<p style="text-align: center;">Kas Anna on kunagi halva hinde saanud? Mis aines ja miks ta sai halva hinde?</p>
<p style="text-align: center;">Kas Anna on kunagi sõbraga tülli läinud? Millal ja mis põhjusel ta sõbraga tülli läks?</p>
<p style="text-align: center;">Kas Anna on kunagi koolikaaslasesse armunud olnud? Millal ta koolikaaslasesse armus?</p>
<p style="text-align: center;">Kas Anna on kunagi moesõud vaadanud? Kus ja millal ta moesõud vaatas? Kuidas talle see meeldis?</p>

GRAMMATIKA. RÄÄKIMINE

7. Leidke uus paariline. Tehke ülesanne 6 veel kord, aga nüüd esitage küsimusi teineteise kohta.

RÄÄKIMINE

8. Töötage väikses rühmas. Vastake igale küsimusele eri rollides. Põhjendage oma vastust.

- Kas Annal tasuks räpiga edasi tegeleda? Miks? (Anna ema, Anna isa, Anna vanaisa, Gustav, Carmen, Liis, Genka, Vadim, Keido)
- Missugune poiss on Keido? (Liis, Anna, klassijuhataja, Marko, Keido isa)
- Kuidas kaheteistkümnnes klass omavahel läbi saab? (Anna, Liis, Vadim, Carmen, Keido, Marko, klassijuhataja)

SÕNAVARA. RÄÄKIMINE

9. Töötage väikses rühmas järgmise juhise järgi.

- Saate õpetajalt sõnalipikud ja pange need lauale kirjaga allapoole.
- Iga rühm valib ühe tegelase seriaalist ja teeb temast improloo.
- Esimene õpilane võtab sõnalipiku ja alustab lugu. Ta ütleb ühe lause, milles peab kasutama ka lipikul olevat sõna. Teine õpilane võtab järgmise sõna ja jätkab lugu jne.

* *Kui palju lipikuid on igas rühmas, otsustab õpetaja.*

otsustama	keskenduma	moesõu
kahtlane	kommenteerima	helistama
koostöö	kokku leppima	põgenema
sõbranna	klassikaaslane	karjuma
plaanima	psühholoog	närviline
sugulane	ähvardama	jalutama
politsei	kallistama	suudlema
sõrmus	kasulik	tooma
kuulus	nutma	tõsine
rikas	lilled	tekk
raha	jama	töö

LUGEMINE

10. Kodune ülesanne. Loe seriaali „Miks mitte?!“ arvustust. Vali teksti alt lünkadesse 1–17 sobivad sõnad. Kirjuta lünka valitud sõna ees olev täht (A–V). *Neli sõna jääb üle.*

ETV eetrisse jõudis režissööri Ergo Kulla ja Martin Alguse koostööst sündinud uus (1) _____ „Miks mitte?!“. Sel (2) _____ debüüdi teinud uutest sarjadest on see ainukene, mille esimese osa nägemise järel tekkis päriselt ka huvi seda vabatahtlikult edasi (3) _____!

Kõigepealt pean kiitma sarja peaosalist Pirte Laura Lemberit. Kuigi ta varem suurtes tele- või teatriprojektides osalenud ei ole, oli neiu oma rollis väga loomulik ja veenev. Veelgi rohkem üllatas mind aga seriaalis nähtu professionaalne (4) _____ ja pildikeel. See on üle pika aja üks silmale meeldivamaid, mida mina kodumaistes telesarjades näinud olen. Võiks öelda, et see on isegi veidi läänelik, olgugi et, et mujal maailmas tehakse telesarju kümme, või isegi sada korda (5) _____ rahaga. Selles seriaalis nähtud plaanid ja kaadrid, värvid, kõik see nägi tõepoolest meisterlik välja. Lisaks pildikeelele meeldis mulle muidugi ka kasutatud muusika. Kuna filmi süžee järgi soovib peategelane Anna saada (6) _____ räppariks, oli seriaalis (7) _____ kodumaised räpilugusid, mis mõjusid värske ja meeldivana ning loogilisena ning seriaali (8) _____ kokku sobivana.

Seda seriaali vaadates ei hakka ka piinlik, mida näiteks mõningate komöödiasarjade puhul sageli tähele panen, kus tehakse niinimetatud “tordiga näkku” nalju. Seriaalis käsitletakse üsna (9) _____ teemasid, nagu koolikiusamine, vanadus ja tööprobleemid. Meeleolu teeb aga paremaks Lauri Nebel, kes mängib mõnusat ja positiivset vanaisa. Lisaks peaosalisele pean kiitma ka ülejäänud näitlejate valikut: esiteks, on mul väga hea meel, et selles seriaalis said võimaluse teha oma debüütrolli paljud (10) _____. Hästi olid (11) _____ valitud ka pereisa mänginud Indrek Taalmaa ning pereema Maarja Jakobson.

Ka seriaali sõnum on väga aktuaalne ja (12) _____. Koolikiusamist pidin mina isegi koolis käies tundma ning seetõttu sooviksin, et mitte keegi ei peaks sellist asja noorena läbi elama. Loodan, et seda sarja (13) _____ nii noored, kes koolis samade probleemidega peavad igapäevaselt kokku puutuma, et mõista, et nad ei ole oma probleemidega üksi, kui lapsevanemad, kes ehk saavad parema pildi sellest, mis tegelikult noorte omavahelistes suhetes toimub. Koolikiusamise kõrval on seriaalis ka teine tähtis (14) _____ : see, et oma unistuste poole liikumist ei tohi kunagi pooleli jätta. Näiteks Anna isa Martin otsustab ühel päeval eduka (15) _____ kohalt lahkuda, et proovida täita oma nooruspõlve unistus - saada moekunstnikuks. Loodan, et ka teised täiskasvanud saavad aru, et olenemata vanusest, ei ole mitte kunagi (16) _____ oma elus hakata tegema midagi sellist, mida südames tegelikult soovid.

Kokkuvõttes sobib noorteseriaal „Miks mitte?!“ minu hinnangul (17) _____ praktiliselt kõigile ja võib öelda, et tegu on igati õnnestunud projektiga.

Allikas: <https://elu.ohhtuleht.ee/903922/arvustus-etv-uus-noortsari-miks-mitte-on-selle-sugise-uutest-sarjadest-ainukene-mida-pariselt-ka-edasi-vaadata-tahaks>

A noortesari	B ajakirjaniku	C noored	D pilt	E kuulsaks	F sisuga
G suurema	H kasutatud	I vaadata	J vajalik	K kirjutada	L sügisel
M vaatamiseks	N tõsiseid	O sõnum	P laul	R õpetaja	S firmajuhi

T vaatavad	U rollidesse	V hilja
------------	--------------	---------

LUGEMINE

11. Loe ülesande 10 teksti veel kord. Vali õige variant.

<p>1. Arvustuse autorile</p> <p>a) meeldis sari „Miks mitte?!“ väga. b) meeldis sari „Miks mitte?!“ keskmiselt. c) ei meeldinud sari „Miks mitte“ eriti.</p> <p>2. Sarja peaosaline on</p> <p>a) professionaalne näitleja. b) alles alustav näitleja. c) tuntud laulja.</p> <p>3. Sarja pildikeel on</p> <p>a) tavaline. b) heal tasemel. c) ebaõnnestunud.</p> <p>4. Seriaalis kasutatud räppmuusika</p> <p>a) on loomulik ja sobiv. b) on vahel veidi imelik. c) on väga uudne.</p>	<p>5. Sari on</p> <p>a) väga mõnus ja lõbus. b) tõsine ja ka lõbus. c) kogu aeg väga tõsine.</p> <p>6. Sari räägib koolikiusamisest ja aitab</p> <p>a) kiusajaid karistada. b) õpilastel aru saada et nad saavad vajadusel abi. c) õpetajatel õpilasi paremini mõista.</p> <p>7. Veel räägitakse seriaalis, et</p> <p>a) igäüks peab võimalikult ruttu elus oma koha leidma. b) inimesed saavad alati oma elu muuta. c) unistamisel pole mõtet, on vaja tegutseda.</p> <p>8. Sari sobib vaatamiseks</p> <p>a) noortele inimestele. b) noortele ja keskealistele inimestele. c) noortele, keskealistele ja vanematele inimestele.</p>
---	--

Kümnes osa

SOOJENDUS

1. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Saad õpetajalt lipiku, millel on tegevuse lühikirjeldus.
- Käi klassis ringi ja leia paariline.
- Loe paarilisele ette, mis su lipikul on kirjutatud. Paariline teeb seda tegevust.
- Tee seda, mida paariline ütleb.
- Vahetage lipikud omavahel.

- Leia uus paariline ja korda tegevusi.

MINE KLASSIST VÄLJA JA TULE TAGASI	PUUDUTA KÄTEGA PÕRANDAT	MINE TAHVLI JUURDE JA TULE TAGASI
PANE SILMAD KINNI JA KÜKITA 5 KORDA	PUUDUTA MIDAGI ROHELIST	KÜKITA JA TÕUSE PÜSTI
JOOKSE KOHAPEAL	ISTU JA TÕUSE PÜSTI	KÕNNI NAGU ROBOT
KÕNNI 2 RINGI ÜMBER ÜHE KAASLASE	HÜPPA KOHAPEAL 7 KORDA	TEE ÕLGADEGA RINGE TAHAPOOLE
PANE SILMAD KINNI, VAATA VAHELDUMISI PAREMALE JA VASAKULE 5 KORDA	PANE SILMAD KINNI, VAATA VAHELDUMISI ÜLES JA ALLA 5 KORDA	KOPUTA 3 KORDA SÕRMEDEGA VASTU PINKI

KUULAMINE

2. a) Tööta järgmise juhise järgi.

- Kuula, kuidas Anna räägib Genka telefonikõnest.
- Leia, mis järjekorras Anna järgmisi lauseid ütles. Kirjuta lause ette järjekorranumber.
- Arva, millest Genka Annaga rääkida tahab.

b) Arutage vastuseid kogu õpperühmaga.

- ___ *Battle* läks ju pekki.
- ___ Eks me näe. Jah, sihuke lugu siis.
- ___ Kuidas ta üldse mu numbri sai?
- ___ Ma üldse ei kujuta ette, millest ta minuga rääkida võib.
- ___ Misasja? Ma olin väga segaduses.
- ___ Ta ei täpsustanud mitte midagi.
- ___ Ta ütles, et tal on vaja minuga rääkida.
- 1 Telefon heliseb, mingi võõras number.**
- ___ Väga haige. Ma olen väga õnnelik praegu.

___ Veits on sihuke nagu puuga pähe saanud tunne.

___ Võtan vastu, teisel pool toru on Genka.

KIRJUTAMINE. RÄÄKIMINE

3. a) Töötage paaris. Ennustage, mis juhtub seriaali kümnendas osas Anna ja teiste tegelastega. Täitke punktiirid oma arvamuse järgi. b) Arutage vastuseid lühidalt kogu õpperühmaga.

1. Keido räägib Annale oma .....
2. Anna tahab Keidot aidata ja helistab .....
3. Keido koju tulevad klassijuhataja ja ..... ning räägivad Keido ja tema isaga. Vestlus lõpeb .....
4. Anna isa kavandab moesõud, aga tal tekib sellega probleem, sest modellid .....
5. Anna ema ..... juhataja konkursi.
6. Anna kohtub Genkaga, kes .....
7. Anna aitab isa probleemi lahendada, ta kutsub modellideks .....
8. Diiler .....
9. Gustav ütleb, et ta vahetab eriala ja tahab saada .....
10. Klassijuhataja räägib klassile, et nende eksamitulemused olid .....
11. Klassijuhataja ja psühholoog .....
12. Keido ütleb peale lõpuaktust Annale, et ta .....
13. Genka ja Anna .....

KUULAMINE

4. Vaadake seriaali kümnendat osa.

RÄÄKIMINE

5. a) Töötage paarides. Täitke ülesanne 3 uuesti. Kui palju vastuseid teil enne filmi vaatamist õiged olid? b) Arutage vastuseid kogu õpperühmaga.

RÄÄKIMINE

6. Töötage kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Valige oma õpperühmast neli õpilast, kes hakkavad mängima järgmisi tegelasi: Anna, Keido, Liis, Carmen.
- Ülejäänud õpilased töötavad paarides ja mõtlevad neile küsimusi. Pange igale tegelasele kirja vähemalt kaks küsimust.
- Tegelased istuvad klassi ees. Esitage neile küsimusi. Nad vastavad.

RÄÄKIMINE.

7. Töötage koos kogu õpperühmaga järgmise juhise järgi.

- Saad õpetajalt küsimusega lipiku.
- Käi klassis ringi ja leia paariline. Esita talle oma küsimus ja kuula ära paarilise vastus.
- Vasta paarilise küsimusele.
- Seejärel vahetage lipikud omavahel, leidke uus paariline ja korrake tegevust.

Mis on selle seriaali peamised teemad?	Kas sulle meeldis seriaali lõpp? Miks?
Mitu palli 10-st seriaalile annaksid ja miks?	Mis võiks olla seriaali uus pealkiri? Miks just selline?
Kes olid seriaalis su lemmiktegelased ja miks?	Missugused kohad olid seriaalis kõige huvitavamad? Miks?
Millised tegelased meeldisid sulle kõige vähem ja miks?	Missugused kohad olid seriaalis kõige igavamad? Miks?
Millised kõrvaltegelased jäid sulle meelde? Miks?	Millise tegelasega sa tahaksid suhelda? Miks?
Nimeta kolm kuni viis olulist sündmust seriaalis.	Mis seostub selles seriaalis sinu eluga?

Nimeta viis omadussõna, mis kirjeldavad seda seriaali.	Mida sa sellest seriaalist õppisid?
--	-------------------------------------

RÄÄKIMINE. KIRJUTAMINE

8. Töötage paarides. Intervjueerige teineteist, kasutage järgmisi küsimusi. Pange vastused lühidalt kirja.

1. Kui tuntud režissöör tahaks teha lühifilmi sinu elust, siis mis sündmust võiks filmida?
2. Kus see sündmus toimuks?
3. Kes oleksid tegelased?
4. Millised näitlejad võiksid neid tegelasi mängida?
5. Kuidas film algaks?
6. Mis tegevus selles filmis toimuks?
7. Kuidas film lõppeks?

KIRJUTAMINE. LUGEMINE

9. Töötage järgmise juhise järgi.

- Kirjuta paarilise vastuste põhjal ülesandes 8 väike tekst.
- Õpetaja ajab tekstid segi ja annab igaühele ühe juhusliku teksti.
- Loe tekst läbi ja jutusta lühidalt õpperühmale.
- Arvake ära, kelle filmist see tekst räägib.

KIRJUTAMINE

10. Kodune ülesanne. Kirjuta oma sõbrale kiri seriaali „Miks mitte?!“ vaatamisest. Kirja pikkus peab olema umbes 100 sõna.

Kirjuta

- kuidas sattusid seda seriaali vaatama,
- millest see seriaal räägib,
- mis sulle selles seriaalis kõige rohkem meeldis ja miks,
- mis sulle seriaalis vähem meeldis ja miks,
- kas soovitaksid sõbral ka seda seriaali vaadata või mitte ja miks.

Lisa 2. Õpilaste tagasiside vorm

Missugused olid ülesanded?

1-----2-----3-----4-----5
väga igavad keskmised huvitavad väga
igavad huvitavad

1-----2-----3-----4-----5
väga kasutud keskmised kasulikud väga
kasutud kasulikud

1-----2-----3-----4-----5
väga rasked keskmised kerged väga
rasked kerged

Mis jäi tänasest tunnist kõige rohkem meelde ja miks? Kirjuta üks lause. Vastata võib vene keeles.

Lisa 3. Õpetajaga läbiviidud esimese intervjuu küsimused

- 1) Kuidas filmisarja „Miks mitte?!“ vaatamine on siiani sujunud? Kuidas õpilased on filmi vastu võtnud?
- 2) Kui sobiv on see film üheksandale klassile ja miks?
- 3) Kui sobiv on see film üheksanda klassi eesti keele kui teise keele eksamiks valmistumiseks ja miks?
- 4) Kuidas on õnnestunud soojendusülesanded? Millised on õnnestunud paremini, millised vähem? Miks?
- 5) Kuidas on õnnestunud ennustamisülesanded? Kui huvitavad need olid? Kui kasulikud? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 6) Kuidas on õnnestunud grammatikaülesanded? Kui huvitavad need olid? Kui kasulikud? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 7) Kuidas on õnnestunud rääkimisülesanded? Kui huvitavad need olid? Kui kasulikud? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 8) Kuidas on õnnestunud kirjutamisülesanded? Kui huvitavad need olid? Kui kasulikud? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 9) Kas Te täiendasite mingeid ülesandeid? Kuidas? Kuidas soovitaksite neid täiendada?
- 10) Kas Te hakkate seda filmi ja neid ülesandeid ka edaspidi kasutama? Kellega ja kuidas?
- 11) Millised õppetegevused sarnanevad nendega, mida Te selle rühmaga tavaliselt teete? Millised erinevad?

Lisa 4. Õpilaste tagasiside vorm kogu seriaalile ja ülesannete komplektile

Seriaal on nüüd läbi. Aitäh, et seda vaatasid ja ülesandeid täitsid. Nüüd palun sul vastata veel paarile kokkuvõtlikule küsimusele. Vastused on anonüümsed. Vasta palun nii, nagu tegelikult mõtled.

Aitäh vastuste eest!

1. Kui arusaadav oli seriaal „Miks mitte?!“?

1 - ei olnud üldse arusaadav, 2 - ei olnud eriti arusaadav, 3 - oli osaliselt arusaadav, 4 - oli üldiselt arusaadav, 5 - oli täiesti arusaadav

2. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

3. Kui huvitav oli seriaal „Miks mitte?!“?

1 - väga igav, 2 - igav, 3 - keskmine, 4 - huvitav, 5 - väga huvitav

4. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

5. Kui kasulik oli selle seriaali vaatamine?

1 - väga kasutu, 2 - kasutu, 3 - keskmine, 4 - kasulik, 5 - väga kasulik.

6. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

7. Kui huvitavad olid ülesanded?

1 - väga igavad, 2 - igavad, 3 - keskmised, 4 - huvitavad, 5 - väga huvitavad.

8. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

9. Kui kerged olid ülesanded?

1 - väga rasked, 2 - rasked, 3 - keskmised, 4 - kerged, 5 - väga kerged.

10. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

11. Kui kasulikud olid ülesanded?

1 - väga kasutud, 2 - kasutud, 3 - keskmised, 4 - kasulikud, 5 - väga kasulikud.

12. Miks sa nii arvad? Põhjenda.

Lisa 5. Õpetajaga läbiviidud teise intervjuu küsimused

- 1) Kuidas filmisarja „Miks mitte?!“ vaatamine on siiani sujunud? Kuidas õpilased on filmi vastu võtnud?
- 2) Kui arusaadav, huvitav ja kasulik oli seriaali vaatamine?
- 3) Kui sobiv on see seriaal eesti keele kui teise keele õppematerjaliks?
- 4) Kuidas on sujunud filmisarja juurde loodud ülesannete läbiviimine? Kui huvitavad olid ülesanded? Kui kerged? Kui kasulikud?
- 5) Kui sobiv on see film üheksandale klassile ja miks?
- 6) Kui sobiv on see film üheksanda klassi eesti keele kui teise keele eksamiks valmistumiseks ja miks?
- 7) Kuidas on õnnestunud soojendusülesanded? Millised on õnnestunud paremini, millised vähem? Miks?
- 8) Kuidas on õnnestunud ennustamisülesanded? Kui huvitavad, kasulikud ja kerged need olid? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 9) Kuidas on õnnestunud grammatikaülesanded? Kui huvitavad, kasulikud ja kerged need olid? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 10) Kuidas on õnnestunud rääkimisülesanded? Kui huvitavad, kasulikud ja kerged need olid? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 11) Kuidas on õnnestunud kirjutamisülesanded? Kui huvitavad, kasulikud ja kerged need olid? Kui sobivad on need üheksanda klassi eksamiks valmistumisel?
- 12) Kas Te täiendasite mingeid ülesandeid? Kuidas? Kuidas soovitaksite neid täiendada?
- 13) Kas Te hakkate seda filmi ja neid ülesandeid ka edaspidi kasutama? Kellega ja kuidas?

Lisa 6. Õpilaste vanemate nõusoleku vorm

Меня зовут Виктория Тооме (Victoria Toome). Я являюсь магистрантом Тартуского университета по специальности учитель эстонского языка. Пишу свою дипломную работу по теме „Eesti keele kui teise keele õppekomplekt filmiseriaali „Miks mitte?!“ põhjal“. Мой научный руководитель Маре Китсник (Mare Kitsnik) является автором многих современных учебных пособий по преподаванию эстонского языка как второго.

В учебном комплекте заданий по сериалу “Miks mitte?” всего 10 блоков (столько же, сколько и серий в данном сериале). Просмотр серии и выполнение заданий занимает два школьных урока. В каждом блоке есть упражнения на слушание, говорение, словарный запас и грамматику. Во многих уроках есть письменная часть тоже. Задания базируются на современных методах активного обучения, которые помогают ученикам улучшить в том числе и навыки говорения.

Данный учебный комплект применяла на практике в 9 классе учитель эстонского языка *имя учителя* в период с 3.10.2022 по 30.01.2023. Учитель информировала родителей учеников этого класса о предстоящих уроках на родительском собрании в начале учебного года и разъяснила ученикам данной группы программу будущих уроков.

Два раза в неделю ученики смотрели сериал, выполняли задания и заполняли анонимную форму обратной связи в Google Forms, в которой оценивали по пятибалльной шкале насколько интересными, сложными и полезными были задания и писали, что запомнилось больше всего в рамках пройденного урока. После просмотра 10 серии ученики заполняли анонимную анкету в электронном формате, в которой оценивали насколько интересно, понятно и полезно было смотреть сериал, насколько интересными, сложными и полезными были задания и кратко аргументировали свое мнение. Учитель тоже давала обратную связь по поводу сериала и учебного комплекта заданий к нему.

Обратная связь учеников и учителя используется в дипломной работе и возможных будущих научных статьях, основанных на этой работе, анонимно и обобщенно без упоминания названия школы и имени учителя.

В связи с законом о защите личных данных просим родителей учеников 9 класса письменно подтвердить свое согласие на то, что ваш ребенок выполнял эти задания и давал обратную связь по ним.

Даю согласие, что мой ребенок ..... (имя ребенка) участвовал в уроках эстонского языка, в рамках которого испытывали материал дипломной работы Виктории Тооме (Victoria Toome), и давал анонимную обратную связь по ним.

Имя родителя.....

Подпись родителя .....

Õpilaste vanemate nõusoleku vormi eestikeelne tõlge

Olen Tartu Ülikooli eesti ja üldkeeleteaduse eesti keele õpetaja õppekava magistrant Victoria Toome. Kirjutan oma magistritööd teemal „Eesti keele kui teise keele õppekomplekt filmiseriaali „Miks mitte?!“ põhjal“. Minu juhendaja on Tartu Ülikooli eesti keele kui võõrkeele didaktika kaasprofessor Mare Kitsnik, kes on väga paljude eesti keele kui teise keele tänapäevaste ja populaarsete õppekomplektide autor.

Filmisarjas ja õppekomplektis on kokku kümme osa. Iga osa läbimiseks kulub umbes kaks koolitundi. Igas osas on kuulamis-, rääkimis-, ja grammatikaülesanded ning mõnes osas ka kirjutamisülesanded. Ülesanded on koostatud tänapäevaste aktiivõppe meetodite järgi ning panevad õpilased keelt kasutama.

Õppekomplekti katsetas eesti keele kui teise keele õpetaja *õpetaja nimi*. Katsetamine toimus 9. klassis ajavahemikus 25.09.2022–26.01.2023. Enne katsetamist informeeris õpetaja a) õpilasi eesseisvatest ülesannetest ja b) selle klassi õpilaste vanemaid lastevanemate koosolekul eesseisvatest ülesannetest.

Õpilased vaatasid filmi, täitsid ülesandeid ja andsid iga osa ja ülesannete kohta anonüümse tagasiside. Nad täitsid elektroonse ankeedi, milles hindasid ülesannete huvitavust, raskust, ja kasulikkust viiepallistel skaaladel ning kirjutasid ühe mõtte, mida

tahaksid selle tunni kohta öelda. Sarja lõpus täitsid õpilased ka elektroonse anonüümse lõppankeedi, milles hindasid sarja arusaadavust ja huvitavust ning ülesannete huvitavust, kergust ja kasulikkust ning põhjendasid lühidalt oma arvamust. Sarja ja ülesannete sobivuse kohta õpilastele andis tagasisidet ka õpetaja. Nii õpilaste kui ka õpetaja tagasisidet kasutatakse magistritöös ja võimalikes selle kohta koostatud artiklites vm tekstides anonüümselt ja kokkuvõtlikult ning ei nimetata ka kooli ega õpetaja nime.

Seoses andmekaitseõuete rangemaks muutumisega sellest aastast palume 9. klassi lapsevanematel kinnitada allkirjaga, et olete nõus, et teie laps neid ülesandeid täitis ja nende kohta tagasisidet andis.

Olen nõus, et minu laps ..... (lapse nimi) osales eesti keele tundides, milles katsetati Victoria Toome magistritöö materjali ja andis materjali kohta anonüümset tagasisidet.

Lapsevanema nimi .....

Lapsevanema allkiri .....

Lisa 7. Kiri seriaali „Miks mitte?!“ režissöörile ja stsenaaristile

Lugupeetud Ergo Kuld ja Martin Algus

Pöördume teie poole Tartu Ülikoolist seoses teie loodud toredea noortesarjaga „Miks mitte?!“.

Nimelt on eesti keele teise keelena magistrant Victoria Toome koostamas magistritööd, milles on seriaali „Miks mitte?!“ juurde koostanud ülesannete komplekti (kokku umbes 90 aktiivõppeülesannet) eesti keele kui teise keele õppimiseks 9. klassis ja põhikooli lõpueksamiks valmistumiseks.

Eesti keele õpe vene õppekeelega koolides on praegu teadaolevalt väga aktuaalne teema seoses peatse üldise üleminekuga eestikeelsele õppele. Praeguse seisuga ei ole paljude põhikooli lõpetajate eesti keele oskus aga kahjuks selline, mis lubaks neil edukalt eesti keeles edasi õppida ja Eesti ühiskonda lõimuda. Sellel probleemil on erinevaid põhjuseid, kuid üks oluline põhjus on ka eesti keele tundide õppemetoodika. Hea õppimine peaks olema õpilastele huvitav, aktiivne ja jõukohane. Seetõttu otsustasimegi kasutada teie seriaali õppekomplekti alusena. Eesmärgiks oli näidata õpilastele, et eesti keele õppimine võib olla vahva ning tutvustada neile Eesti filme.

Valminud õppekomplekti katsetati ühes üheksandas klassis ning õpetaja ja õpilaste tagasisidet analüüsiti magistritöös. Katsetamise tulemused näitasid, et õpilastele meeldis seriaali vaadata. Keeleliselt oli see küll osale õpilastest keeruline, kuid õpetaja aitas siis tekstist aru saada. Kahjuks ei ole sellel seriaalil eestikeelseid subtiitreid, mis keeleõppijat palju aitaksid.

Magistritöös loodud ülesanded õnnestusid erinevalt, osad väga hästi, osad keskmiselt. Paljud aktiivsed ülesandetüübid olid ka õpilastele harjumatud, nt sellised, kus nad pidid palju eesti keeles rääkima või vastama küsimustele, mis nõudsid loovust ja mõtlemist.

Loodame, et te ei ole vastu, et teie seriaali põhjal on magistritöö ülesannete komplekt loodud. Komplektis on kasutatud ka ekraanitõmmiseid seriaalist ja paari dialoogi ning ühe räpialmi teksti. Lisame kirja manuses näite ühe osa kohta koostatud ülesannetest.

Suur tänu toredea seriaali loomise eest!

Mare Kitsnik, Tartu Ülikooli eesti keele teise keelena kaasprofessor, magistritöö juhendaja

Victoria Toome, eesti keele kui teise keele õpetaja, magistritöö autor

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Victoria Toome,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Eesti keele kui teise keele õppekomplekt filmiseriaali „Miks mitte?!“ põhjal“,

mille juhendaja on Mare Kitsnik,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi Dspace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Victoria Toome

17.08.2023